The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.

Published twice weekly by Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi", inc. — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone. EM 8-0792. Editor in U.S.A. — A.Zvērinš, 90-16 Park Lane S., Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

WEDNESDAY, JANUARY 9, 1957.

LATVIJA

AMERIKĀ

3./540. n-rs. TREŠDIEN, 1957. G. 9. JANVĀRĪ 7. gads

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi", inkorporēta. Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. EM 8-0792. ASV red. — A. Zvēriņš, 90-16 Park Lane S. Woodhaven 21, N.Y., U.S.A., Tel VI 6-7667. Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.40; tekstā $2.80—$5.60 par vienas collas slejas telpu.

Pagrieziens ASV ārpolitikā – brīdinājums Maskavai

SAVIENOTĀS VALSTIS UZŅEMSIES VIDĒJO AUSTRUMU APSARDZĪBU

400 MILJONI DOLARU PALĪDZĪBAI ARABU VALSTĪM

Sav. Valstu prezidents Eizenhauers prasa, lai Kongress izstrādātu un pieņemtu likumu, kurā būtu paredzēts, ka Sav. Valstu bruņotie spēki var iejaukties komūnistu agresijas gadījumā Vidējos Austrumos.

V a š i n g t o n ā. Sav. Valstu prezidents Eizenhauers pag. nedēļas nogalē, stājoties Kongresa priekšā pirmoreiz pēc savas otrreizējās ievēlēšanas prezidenta amatā, iepazīstināja tautas pārstāvjus un senātorus ar savu jauno Vidējo Austrumu aizsardzības plānu. Eizenhauera plānā paredzēta ne tikai Sav. Valstu bruņoto spēku iejaukšanās Vidējos Austrumos komūnistu agresijas gadījumā, bet arī saimnieciskā palīdzība Vidējo Austrumu valstīm, lai tādējādi pēdējās atsaldētu pret Padomju Savienības solījumiem un mēģinājumiem iefiltrēties. Kongresam akceptējot Eizenhauera saimnieciskās palīdzības plānu, tas Sav. Valstīm izmaksātu 400 milj. dolaru nākamo 2 gadu laikā.

Iztirzājot savu Vidējo Austrumu aizsardzības plānu, ar kuru demokratu un republikāņu partiju vadītāji jau tika iepazīstināti Jaungada dienā, Eizenhauers uzsvēra, ka par Sav. Valstu militāro iejaukšanos Vidējos Austrumos varētu runāt tikai tad:

1. Ja kāda Vidējo Austrumu valsts vai valstis pieprasītu Sav. Valstu karaspēka palīdzību, ja tām uzbrūk kādas citas valsts bruņoti spēki.

2. Izceļoties tādiem apstākļiem, prezidents šādu soli spertu vienīgi pēc iepriekšējas sazināšanās ar Kongresu, kas tādā gadījumā tiktu sasaukts uz ārkārtēju sēdi.

3. Militārā palīdzība Vidējiem Austrumiem tiktu sniegta vienīgi Sav. Valstu savstarpējās palīdzības robežās un saskaņā ar Apvienoto Nāciju chartu un AN lēmumiem.

Prezidents aizrādīja, ka gadījumā, ja Sav. Valstu karaspēks tiktu nosūtīts uz Vidējiem Austrumiem komūnistu agresijas apturēšanai, tas rīkotos saskaņā ar Apvienoto Nāciju Drošības padomi, kā tas paredzēts minētās organizācijas chartā. Tas tomēr nav jāsaprot, ka Sav. Valstis būtu nodomājušas pakļauties Drošības Padomē ietilpstošo valstu veto tiesībām. Tāpat nav jāsaprot, ka Apvienoto Nāciju pilnsapulce varētu pieņemt rezolūciju un apstādināt Sav. Valstu iejaukšanos. Teorētiski tas, varbūt, būtu iespējams, bet ne praksē, jo šādas rezolūcijas pieņemšanai Apvienoto Nāciju pilnsapulcei būtu vajadzīgs divu trešdaļu vairākums. Un, ja kādreiz patiesi pienāk laiks, kad Sav. Valstīm ir jāsviež sava armija cīņā par Vidējiem Austrumiem, divu trešdaļu vairākums pret Sav. Valstīm Apvienoto Nāciju pilnsapulcē nebūs iegūstams ne ar kādu varu.

Iepazīstinot klausītājus ar savu saimnieciskās palīdzības plānu Vidējo Austrumu valstīm, kas Sav. Valstīm nākamos 2 gados izmaksātu 400 milj. dolaru, prezidents paskaidroja: ja šo plānu pieņemtu, viņš jau vistuvākā laikā uz Vidējiem Austrumiem nosūtītu īpašu lietpratēju komisiju, kas iepazīstinātu palīdzību saņēmējas valstis ar minētā plāna raksturu un sadarbību, kādu no tām sagaida palīdzības sniedzēji.

Lai gan prezidenta plāns Kongresā — tas jo sevišķi sakāms par demokratu partijas pārstāvjiem — tika uzņemts samērā vēsi (prezidents rīkojies par daudz lēni un par daudz vēlu, saka demokrati), nav ne mazāko šaubu, ka plānu pieņems ar lielu vairākumu.

Interesanti atzīmēt, ka Kongresa runā prezidenta izteicieni bieži vien nebija pietiekami precīzi definēti. Tā, piemēram, prezidents runāja tikai par „Vidējo Austrumu apgabalu", ka Sav. Valstu karaspēks Vidējos Austrumos iejauksies, tikai prezidentam sazinoties ar Kongresu, Eizenhauers nebūt nepaskaidroja, vai sazināšanās notiks pirms vai pēc tam, kad viņš būs izdevis armijai rīkojumu doties cīņā pret komūnistu agresoriem.

Kā jau tas iepriekš minēts, Sav. Valstis gatavojas stāvēt Vidējos Austrumus ne... pret atklātu komūnistu agresiju, bet arī pret netiešu agresiju — komūnistu subversiju. Šai sakarā prezidents lika klausītājiem saprast, ka komūnistu subversijas apturēšanai Sav. Valstu bruņoto spēku iesaistīšana nebūs vajadzīga, ka šai jautājumā visu smagumu uz saviem pleciem iznesīs Sav. Valstu saimnieciskā palīdzība.

Tas pats, kas notika Tālajos Austrumos, kad komūnistu Ķīna sāka izrādīt ārkārtīgi dzīvu interesi nacionālistu padzīšanai no Formozas, tagad notiek Vidējos Austrumos, komūnistiem gatavojoties iefiltrēties vienā no pasaules bagātākajiem naftas apgabaliem.

Tikpat nepārprotamu Sav. Valstu brīdinājumu, kādu saņēma komūnistu Ķīna (kas atmeta savas agresijas tieksmes pret Formozu), tagad ir saņēmusi Pad. Savienība. Vidējo Austrumu valstīm prezidenta Eizenhauera plāns ir divkāršs mierinājums. Vispirms tas mazina bailes no Pad. Savienības agresijas, un, otrkārt, nav domājams, ka Sav. Valstu draudu priekšā Ēģiptes prezidenta Nasera ambicijām ir jebmazākās cerības izvērsties viņa iecerētajā arabu imperijā, kuras priekšgalā, bez šaubām, atrastos neviens cits kā Nasers un Ēģipte.

FORMOZĀ BŪVĒS MILZU LIDLAUKU

T a i p e j ā. Sav. Valstu sūtniecība Taipejā paziņojusi, ka jau šīgada 15. februārī Kula Kuanā, 80 jūdžu dienvidos no Taipejas, amerikāņi uzsāks liela un moderna lidlauka būvi. Domā, ka būvdarbi izmaksās vismaz 25 milj. dolaru. Vietā, kur amerikāņi gatavojas būvēt jauno lidlauku, kādreiz atradās japāņu lidotāju baze.

Sakarā ar gaidāmo būvdarbu uzsākšanu Sav. Valstu sūtniecība paskaidro, ka lidlauka skrejceļi būs pietiekami gaŗi visātrāko iznīcinātāju un vissmagāko transportlidmašīnu apkalpošanai.

Šī lidlauka būves notiks ārpus nacionālistu Ķīnai paredzētās palīdzības normas militāriem mērķiem. Lidlauku, kas domāts nacionālistu gaisa spēkiem, būs katrā laikā tiesības izmantot arī pašiem būvētājiem, kuru rīcībā atrodas vēl septiņi citi Formozas lidlauki.

ĪDENS PAR AIZIEŠANU NEDOMĀ

Neapmierinātība, kas izcēlās sakarā ar Idena Vidējo Austrumu politiku, vēl vienmēr izpaužas baumās, ka ministru prezidents gatavojoties atkāpties no amata.

L o n d o n ā. Leamington Spa Courier, laikraksts, kas iznāk Lemingtonas – Varvikas apgabalā, kuŗu Īdens reprezentē parlamentā, pagājušo nedēļu noslēdza ar jautājumu seriju par ministru prezidenta politisko nākotni. Laikraksts ir ieinteresēts atbildēs uz sekojošiem jautājumiem:

1. Vai Īdens domā sarīkot vispārējas vēlēšanas pirms pilnīga pašreizējā termiņa notecēšanas (kas būtu pēc 3 gadiem), lai tādējādi pārliecinātos par tautas atbalstu savai Vidējo Austrumu politikai?

2. Vai Īdens gatavojas atstāt Apakšnamu un pāriet uz Augšnamu?

Ministru prezidentam tuvu stāvošas aprindas uz šiem abiem jautājumiem atbild ar kategorisku nē. Īdens ir nolēmis atgūt savu autoritāti kā neapšaubāms konservatīvās partijas vadītājs; viņš ir nolēmis visiem spēkiem cīnīties, lai no jauna saliedētu savu partiju un lai atjaunotu un nostiprinātu Anglijas saimniecību. (Īdena pretinieki ironizē, ka viņš partijas vadītāja amatā varot noturēties tikai tādēļ, ka neesot neviena cita ko likt viņa vietā).

VECO STRĒLNIEKU

atceres vakaru sestdien, 12. janvārī, 123 Huron St., rīko DV Toronto nodaļa. Sirsnīgi gaidīts viesis būs ikviens tautietis. Ieeja brīva.

NASERS UN EĻĻAS VADI

Sarunā ar amerikāņu žurnālisti, kas patlaban apceļo Vidējos Austrumus, Nasers centies uzsvērt, ka viņš neesot „zem krievu papēža", un kā piemēru minējis, ka viņš pats devis padomu Sīrijas valdībai nepārtraukt Arabu un amerikāņu eļļas vadu (Aramco), kas darbojoties, tāpat kā Britu eļļas vads cauri Sīrijai uz Sidonu Libānā.

„Vai krievi nevēlētos pārtraukt amerikāņu eļļas vadu?" jautājis Nasers.

Pēc amerikāņu domām, krieviem galvenais bija pasliktināt attiecības amerikāņu un britu starpā un saimniecisko stāvokli Rietumeiropā padarīt neciešamu.

Galvenais iemesls šādai Nasera rīcībai tomēr slēpjas arī citur: pusi no Arabu – amerikāņu eļļas sabiedrības ienākumiem saņem Saudi Arabija, un tās ķēniņš Sauds ir Nasera draugs. Bez šaubām, viņš bija tas, kas brīdināja Ēģipti un Sīriju nepārtraukt šo eļļas vadu, un Aramko sabiedrība piegādāja eļļu saviem noņēmējiem, atskaitot Franciju un Angliju.

Tomēr eļļas piegāde ir samazinājusies vairāk kā par trešdaļu. Visā Persijas līča apkārtnē decembra beigās eļļas izvedums ir sarucis apm. uz pusi.

Saudi Arabijai eļļas eksports ir dzīvības jautājums. Izņemot eļļu, Saudi Arabijai viss ir jāieved: metalli, koki, drēbes un pārtika, un viss tas nāk galvenokārt no rietumu zemēm. Bez tam Saudi Arabija pēdējā gada laikā ir uzsākusi plašu celtniecību un ceļu taisīšanu. Tās galvaspilsētā pirms 4 g. nav bijis nevienas bruģētas ielas, nevienas viesnīcas un modernas mājas, tagad tā pilnīgi pārveidojusies: izbūvēts liels auto ceļš no lidostas līdz pilsētas centram, pilsētā bruģētas ielas, uzceltas 2 modernas viesnīcas, skaistas ministriju ēkas, skolas un slimnīcas. Un tas viss panākts ar eļļas eksportu. Bet tagad — cenas ceļas, un līdz ar to pieaug iedzīvotāju neapmierinātība. Tādos apstākļos valdības vara kļūst nestabila.

Tādos pašos apstākļos ir Nasera valdība, kam nav bijis pat laika nostabilizēties, un ienākumu iztrūkums tās stāvokli tikai pasliktinās.

Dzelzceļnieku streiks turpinās

Kanadas Pacifika dzelzceļa streika rezultātā bez darba palikuši 85.000 kanadiešu

Sakarā ar šo streiku, pašreiz izraisījies vārdu karš starp dzelzceļa vadību un lokomotīvju kurinātāju un vadītāju arodbiedrību. Dzelzceļa vadība apvaino arodbiedrību, ka tā uz Klīvlendas galvenā biroja rīkojuma pamata ceļot savus savtīgos nolūkus pāri Kanadas interesēm. Dzelzceļu vadība arī pastāv uz to, ka streika vienīgais iemesls esot kurinātāju nenodarbināšana uz dīzeļu lokomotīvēm sadales stacijās un kurinātāju samazināšana uz preču un pasažieŗu vilcienu lokomotīvēm no 3 uz 2. Arodbiedrība atzīst, ka šāda kurinātāju samazināšana apdraudot drošību.

Kā dzelzceļa, tā arodbiedrības vadība izteikušas gatavību sadarboties un izbeigt streiku visiem līdzekļiem, bet kopš streika sākuma vēl nav notikusi neviena saruna.

Iespējams, ka pats premērs St. Lorāns vedīs sarunas ar abām pusēm, lai panāktu ātru streika izbeigšanu, jo tas draud paralizēt Kanadas saimniecību. Valdības iestādes cer, ka premjēram izdosies panākt vienošanos, ko nespēja izdarīt 2 viņa ministri sarunās īsi pirms streika sākšanās.

Vēl strādājošie Toronto stacijas darbinieki, kas sastāv arodbiedrībās, piedraudējuši aiziet no darba, ja dzelzceļa vadība turpinās atlaist stacijas darbiniekus. Pašreiz no 500 strādniekiem stacijā atlaisti 72. Staciju apkalpo kā Pacifika, tā Nacionālā dzelzceļa strādnieki un ierēdņi.

Toronto bankrotējis uzņēmums

Bankrotējis Kanadā plaši pazīstamais nekustamo īpašumu pirkšanas un pādrošanas birojs Ridout Real Estate Limited, kas gadā apgrozīja ap 80 miljonu dolaru.

Bankrots izsludināts uz divu firmas pārdevēju pieprasījuma. A. P. Vūds (Wood) un R P. Kuninghams (Cunningham) tiesā paskaidroja, ka firma viņiem parādā $3.000 komisijas naudas un vispār nespējot kārtot maksājumus noteiktā laikā. Ridout Real Estate Ltd. bankrotēšanas pieprasījumam nav pretojušies. Firmas direktori jau trīs nedēļas esot pūlējušies atrast izeju no spaidīg financiālā stāvokļa, bet bez panākumiem. Pa daļai te vainojama esot aizdevumu sašaurināšana, bet galvenokārt vainīgs esot viens no atlaistajiem darbiniekiem, kas pie Ridout strādājis 8 gadus, bet 2 dienas pēc atlaišanas savu bijušo firmu iesūdzējis tiesā.

Jau pirms vairākām nedēļām firma atlaidusi ap 100 darbinieku. 27 nodaļās Ridouts nodarbinājis pavisam 500 darbinieku.

ROČESTRAS LATVIEŠI SAGAIDA 1957. GADU

Ieradies Jaunais gads (pa labi) — viņu sagaida ar dziesmu. Pavērta nākošā gada grāmata, kurā ierakstīs gaidāmos panākumus sabiedriskajā dzīvē. Foto A. Sarma.

EIZENHAUERA PLĀNS IZRAISĪJIS PĀRRUNAS VISĀS VALSTĪS

Londonā. Briti, kas sākumā apsveica Sav. Valstu politikas maiņu Vidējos Austrumos, tagad sāk pret to izturēties aizdomīgi; visumā atzīstot ASV militārās iejaukšanās plānu Vidējos Austrumos, viņi kritizē tā detaļas. Briti nedomā, ka Pad. Savienība atklāti iejauksies minētajā apvidū ar militāru varu, bet mēģinās iefiltrēties un kūdīt nacionālistus uz sacelšanos. ASV politikas plāns šim komūnisma izplatīšanas veidam veltī maz ievērības.

Parīzē. Plānu par ASV diplomātisku, militāru un saimniecisku iniciātīvu atzīst kā ilgi gaidītu, bet izsaka nožēlu, ka tas nāk tik vēlu.

Franči apgalvo arī, ka nemieri Ziemeļafrikā esot tās pašas moslemiešu problēmas daļa. Franči domā, ka Nasers viņus apdraud Alžīrijā un aiz Nasera viņi saskata Maskavu.

„Nevar būt pusalianse," saka ministru prezidents Mollē, domādams ar to teikt, ka sabiedrotiem vajadzētu atbalstīt Franciju, lai tā varētu paturēt savā pārziņā Alžīriju, jo šī kontrole esot svarīga Rietumiem. Sav. Valstis taču nevarot vēlēties, ka komūnisti apdraudot Eiropas dienvidus. Franči cer, ka Sav. Valstis, revidējot savu politiku, nonāks pie šīs loģiskās atbildes un rīkosies ar to saskaņā.

Maskavā. Boļševiki asi uzbrūk Eizenhauera jaunajai politikai Vidējos Austrumos un apvaino amerikāņus, ka viņi radījuši sazvērestību, lai sagrābtu savās rokās saimniecisku, politisku un militāru virskundzību šai bagātajā ar eļļu un stratēģiski svargajā apvidū.

CHRUŠČEVS BIJIS BUDAPEŠTĀ

UNGĀRIJĀ VAROT VALDĪT TIKAI KOMŪNISTU PARTIJA

Padomju Savienības komūnistu partijas pirmais sekretārs Chruščevs paziņo, ka bijis Buddapeštā apspriesties ar Ungārijas komūnistu valdības pārstāvjiem. Chruščeva vizītes rezultātā no gaidītās koalicijas valdības Ungārijā nekas neiznāks.

B u d a p e š t ā. Pagājušajā nedēļā Budapeštā sāka klīst baumas par iespējamas koalicijas vadības nobīnāšanu jau nākamo sešu nedēļu laikā. Tiklīdz stāvoklis būšot mazliet noskaidrojies, komūnisti uzsākšot sarunas ar pārējo partiju pārstāvjiem. Runāja, ka „ministru prezidentam" Kadaram būšot jāaiziet no amata un ka viņa vietā nākšot jaunās valdības izvēlēts ministru prezidents. (Brīvās vēlēšanās Kadara Ungārijas sociālistu strādnieku partijai būtu bezgala grūti ko panākt, jo tai pašreiz esot tikai 103.000 biedru. 1954. gadā tagad Padomju Savienībā dzīvojošais Rākoši lielījās, ka viņa radītajā Ungārijas komūnistu partijā esot 864.000 biedru, taču brīvības cīņas pierādīja pavisam ko citu.

Pagājušās nedēļas nogalē baumām par iespējamu koalicijas valdību Ungārijā pienāca ātrs gals. Maskavā Padomju Savienības komūnistu partijas pirmais sekretārs Chruščevs, pirmoreiz kopš brīvības cīņām Ungārijā, atzinās, ka bijis Budapeštā, kur apspriedies ar Ungārijas komūnistu valdību par tās stāvokļa nostabilēšanu nākotnē. Šo sarunu un Maskavas paziņojuma rezultātā Ungārijas „ministru prezidents" Kadars pagājušās nedēļas nogalē deklarēja, ka „Ungārijā var valdīt tikai viena — komūnistu partija, vienīgā, kas aizstāv ungāru strādnieku intereses.

Vai Nadžijs Krimā?

Kopā ar Nadžiju uz Rumāniju deportētie Ungāri izvietoti pa vairākām pilsētām, bet par paša agrākā Ungārijas ministru prezidenta likteni pārbaudītu ziņu nav.

No Rumānijas saņemtas ziņas, ka ungāri, kas brīvības cīņu beigu posmu pavadīja Dienvidslavijas sūtniecībā un kurus vēlāk nolaupīja padomju drošības policija, tos deportējot uz Rumāniju, tikuši sadalīti pa vienam vai sīkās grupiņās un izvietoti pa dažādām Rumānijas pilsētām. Agrāko ministru prezidentu Nadžiju izvietoto starpā vēl līdz šim nevienam nav izdevies sastapt. Nacionālistu aprindas Budapeštā domā, ka Nadžijs varētu būt deportēts uz Padomju Savienību. No vairākiem nepārbaudītiem avotiem saņemtās ziņas norāda, ka pašreiz viņš atrodoties trimdā Krimas pussalā.

APVIENOTO NĀCIJU DELEGĀCIJA APMEKLĒS UNGĀRIJU

Pagājušās nedēļas nogalē Apvienoto Nāciju diplomātiskās aprindas pārsteidza ziņa, ka Ungārijas komūnistu valdība devusi atļauju kādai AN delegācijai apmeklēt Budapeštu un uzturēties tur pat vairākas dienas.

Apvienoto Nāciju delegāciju, ko vadīs francūzis de Seynes un kurā būs arī trīs lauksaimniecības un rūpniecības lietpratēji, Budapeštā sagaidīs Ungārijas „valdības" pārstāvji, kas, kā zināms, ir ieinteresēti dabūt saimniecisko un financiālo palīdzību ne tikai no Padomju Savienības, bet arī no kapitālistu valstīm.

Apvienoto Nāciju augstākās aprindas gaidāmo Budapeštas brauciena jautājumu līdz šim nav vēl komentējušas. Zināms ir tikai tikdaudz, ka brauciena noorganizēšanā lieli nopelni bijuši delegācijas vadītājam francūzim Seynes, kas uzsācis sarunas ar Ungārijas delegācijas pārstāvjiem Apv. Nācijās.

UNGĀRIJA AICINA HAMMERŠILDU

Ungārijas ārlietu ministrs Horvats aicina Apvienoto Nāciju ģenerālsekretāru Hammeršildu apmeklēt Ungāriju šī gada pavasarī.

B u d a p e š t ā. Kādā preses konferencē pagājušās nedēļas nogalē Budapeštā Ungārijas komūnistu valdības ārlietu ministrs Horvats ziņoja, ka Apvienoto Nāciju ģenerālsekretārs Hammeršilds ticis aicināts apmeklēt Ungāriju šī gada pavasarī. (Apvienoto Nāciju galvenā mtne Ņujorkā paskaidro, ka līdz šim ģenerālsekretārs Hammeršilds šādu aicinājumu nav saņēmis. Arī Ungārijas delegācija Apvienotajās Nācijās bija spiesta atzīt, ka tā vēl līdz šim nav saņēmusi savas valdības rīkojumu oficiāli aicināt Hammeršildu uz Budapeštu).

Preses konferencē ārlietu ministrs Horvats nožēloja, ka pašreizējos apstākļos Ungārijai nav iespējams uzņemt Apvienoto Nāciju novērotājus. Pēdējo klātiene, pēc Ungārijas komūnistu valdības domām, varētu no jauna iedrošināt pagrīdē sabēgušos nemierniekus, tā apgrūtinot valdības miera un kārtības atjaunošanas politiku.

Budapeštā pašreiz uzturas 4 Apvienoto Nāciju saimnieciskie lietpratēji, kas ved sarunas ar Ungārijas valdības pārstāvjiem un iepazīstas ar Ungārijas saimniecisko stāvokli, lai vēlāk savus novērojumus sniegtu ģenerālsekretāram Hammeršildam.

Tuvojoties Preses ballei

Preses Pīles red. kollēģija aicina visus savus draugus un līdzjūtējus, kam būtu kas sakrājies uz sirds vai zoba, iesūtīt manuskriptus Preses Pīlei, adresējot tos M. Čulītim, 221 St. Johne's Rd., ne vēlāk kā līdz 20. janvārim.

NEAIZMIRSĪSIM SAVUS LIKTEŅA BRĀĻUS UNGĀRUS

Lai palīdzētu Ungārijas bēgļiem, mērķtiecīgāko aktīvitāti kā pirmā starp tautiešiem Kanadā ir parādējusi TLB dāmu komiteja, kas jau ilgāku laiku rūpīgi organizē mūzikāli – literāru vakaru, kura viss atlikums tiks nodots Ungāru palīdzības fondam. Saprotams, arī visi mākslinieki šai vakarā uzstājas bez honorāra.

Šo sarīkojumu, kas notiks 12. janvārī, pl. 8 vakarā, ievadīs LNAK valdes loc. V. Upeslāča uzruna, kam sekos koncerts un piemērotas deklamācijas M. Indzeres un V. Pukata izpildījumā. Mūzikālajā daļā dzirdēsim apdāvināto mecosopr. V. Meliņu, Alb. Vītolu, E. Timermani - Ozolu, T. Ķeniņu, dubultkvartetu Kalvi. Paredzēta arī ungāru pārstāvja piedalīšanās. Jācer, ka katrs tautietis apzināsies savu pienākumu, apmeklēt šo koncertu.

TORONTO LATVIEŠU SABIEDRĪBA IECIEN̄ĪTĀ TRADICIONĀLĀ **PRESES BALLE** ŠOGAD NOTIKS 25. JANVĀRĪ COLUMBUS ZALĒ. SĀKUMS PL 8 V.

Laba deju mūzika, klāti galdiņi, boles galds, puķu meitenes, Preses Pīle u. t. t. Viss šī sarīkojuma tīrais atlikums tiek nodots kultūrālo pasākumu sekmēšanai. Galdiņi iepriekš pieteicami Lotus puķu veikalā, 802 Bathurst ielā (pie Bloor), tel.: LE 3-3884.

Visus laipni ielūdz LATVIEŠU PRESES BIEDRĪBAS KANADAS KOPA.

LATVIJA

> Draugi grib mūs asimilēt,
> Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
> Bet mēs gribam palikt latvieši.
> Archibīskaps T. GRĪNBERGS

ARĪ KANADĀ PŪĻA VARDARBĪBA NOLIEGTA

Dažas dienas pirms Ziemassvētkiem Toronto pilsētā notika incidents, kam līdz šim nav bijis precedenta.

Kādu Ungārijas bēgli, kas novietots kādā Toronto bēgļu uzņemšanas centrā, satrakotais ungāru pūlis gandrīz nogalināja uz vietas, jo divi ungāri domāja, ka tie viņā pazinuši kādu agrāko komūnistu slepenās policijas aģentu.

Ja laikā nebūtu ieradusies Toronto policijas nodaļa, visai iespējams, ka šo vīru pūlis būtu pakāris vai vismaz līdz nāvei piekāvis. Viņa drēbes bija norautas, no pārdzīvotām briesmām viņš bija tuvu sabrukumam.

„Es nekad nebiju redzējis šādu pūli," teica Toronto policijas inspektors. „Ļaudis bija naida pilni un alka pēc asinīm. Mums bija grūts uzdevums atbrīvot sev ceļu, lai dabūtu šo vīru ārā.. Viņa paša drošības labad, viņu pārņēma policijas rīcībā."

Nākošajā dienā šo vīru identificēja par kādas mazas Ungārijas pilsētiņas fotografu. Jebkādus viņa sakarus ar komūnistu slepenpoliciju nevarēja skaidri konstatēt.

Kāds Eiropas kanadiešu draugs, kas Kanadā pavadījis jau 10 gadu, bija par šo gadījumu galīgi satraukts. „Tas," viņš teica, „nav Kanadas veids. Es zinu, ka šie ļaudis bija saniknoti, jo viņi cietuši no komūnistiem, bet arī es biju bēglis un arī man bija savi sarežģījumi. Viņiem jāmācās atzīt, ka tādas lietas nedrīkst Kanadā notikt."

Linčošana nav parasta Kanadas dzīvē, tāpat kā pūļa tiesa. Kanadieši ir kļuvuši cienījami pasaules tautu ģimenes locekļi, jo ir likumības piekritēji, pat ja citi tos ieskata par mazliet bezkrāsainiem viņu likumu ievērošanas dēļ. Kanadiešiem ir dziļa cieņa pret taisnības un likumības sistēmu. Tie taisnīgumu neatzīst par vājumu.

Ja kāds atzīst otru par vainīgu noziegumā vai nelikumīgā nodarījumā, viņam ir tiesības un pat pienākums par to ziņot policijai. Bet tad jābūt pierādījumiem, lai savus apvainojumus pamatotu. Iestādes nodos šo personu tiesai un, ja tā būs vainīga, to sodīs pēc likuma, kas katram ir pieejams izlasīšanai.

Pretlikumīgi ir pašam uzbrukt kādam citam, kā arī ierosināt citus to darīt. Pretlikumīgi ir arī celt viltus apsūdzību pret kādu, vai satricināt kādas personas reputāciju bez pamata vai pierādījumiem.

Likums vienādi piemērojams visām personām, kas dzīvo Kanadā, neatkarīgi no tā, vai tās ir vai nav Kanadas pilsoņi.

Nav ne kanadiski, nedz demokratiski, ne arī atļauts likuma vārdā rīkoties katram atsevišķi, arī tad, ja kāds būtu pilnīgi pārliecināts par otra vainīgumu jebkurā noziegumā vai pārkāpumā.

C. S.

Mirdzu Liepiņu un HLB pr-ku Oskaru Zvirgzdgraudu 22. decembrī salaulāja māc. E. Pavasars Sv. Trīsvienības baznīcā Hamiltonā.

Gaidu Eglīti un Albertu Ancānu 22. decembrī salaulāja māc. E. Pavasars Sv. Trīsvienības baznīcā Hamiltonā.

Vizmu Poli un Manfredu Ade 29. decembrī salaulāja māc. A. Lūsis Sv. Jāņa baznīcā Toronto. Foto A. Jānītis

Studenti rūpējas, lai uzturētu dzīvu latviešu valodu

TORONTO LATVIEŠU STUDENTU KOPAS LĪDZŠINĒJĀ DARBĪBA

Jau no kopas dibināšanas 1950. gadā tās centieni un darbība izpaudusies tuvināšanās un referātu vakaru rīkošanā, kuru pamata uzdevums ir bijis ne tikai asināt prātu, domu, jēdzienu un asprātību izmaiņās starp jauniešiem, bet arī rast jaunus draugus un uzturēt dzīvu mūsu valodu.

Labs piemērs šo minēto centienu realizēšanā ir nesenais graduējušo godināšanas vakars, kur 1956. gadā augstskolu beigušiem pasniedza grāmatas ar gandrīz katra kopas biedra parakstu. Kāds no studentiem ieteicās — „Cik jauki, ka katrs ierakstītais vārds ir kā simbols, kas izraisa tik daudz jauku atmiņu."

Kopas mērķos ietelp arī līdzekļu vākšana stipendiju fondam, ko pēc kopas valdes ieskatiem izdala financiālās grūtībās esošiem studentiem uz to pieprasījumu. Līdzekļu vākšanai kopa rīko 2 sarīkojumus, kas jau kļuvuši par tradiciju latviešu sabiedrībā un atzīti par izcilēm gada sarīkojumiem Toronto. Tie ir: masku balle Nakts Latīņu kvartālā, ko 1957. gadā rīkojam 9. februārī Masaryk zālē, un Ziedu balle, kas notiks — kā parasti — maijā. Kopas biedri šo sarīkojumu sekmēšanai vienmēr ir ziedojuši daudz pašaizliedzīgu pūļu.

Pašreiz kopā 48 biedri, no kuriem 12 ir studijas beiguši. Kopas kasē ir $382,30 skaidrā naudā un vairāk kā $1.200,00 atmaksājamās stipendijās, kas vēl nav atmaksātas, bet, ceram, tiks atmaksātas jaunajā gadā.

Studējošiem latviešiem Toronto un citās Kanadas universitātēs ir samērā plašas iespējas pieprasīt dažāda veida stipendijas:

1. Toronto Latviešu studentu kopa gadskārtēji piešķīrusi un piešķir saviem biedriem atmaksājamu stipendiju līdz $150,00 apmērā gadā.

2. Latviešu Centrālās studentu savienības stipendiju fonds gadskārtēji piešķir atmaksājamas stipendijas līdz $350,00 apmērā. Lūgums jāadresē: LSCS Stipendiju fonda pr-dim: Jānis Blumentāls, 714 14th Ave., Minneapolis 14, Minn., USA.

3. Prof. Fr. Gulbja stipendijas fonds piešķir $100,00 atmaksājamu stipendiju studentam, kas aktīvi darbojas latviešu sabiedriskajā dzīvē. Lūgums jāiesniedz līdz 1957. g. 1. janvārim — Mr. E. Kraulis, 369 Ellis Pk. Rd., Toronto, Ont.

P. S. — „Atmaksājumu stipendiju" ir jāsāk atmaksāt vienu gadu pēc studiju beigšanas.

Kopas turpmākās darbības plāns ir sekojošs:

Janvāra beigās — referāts, 9. februārī — „Nakts Latīņu kvartālā", februāra beigās — literāra tiesa, marta vidū — referāts vai anekdotu vakars, maija vidū — Ziedu balle.

Valdes locekļi: Egils Tannis, pr-dis, RI 5516; Gunars Martinsons, pr-ja v., RO 9-3802; Velta Švanks, sekretāre, LE 5-9068; Vita Bramanis, biedrzine, WA 1-0278; Andris Roze, kasieris, WA 2-2650

T.L.S. Kopas valde

Atsaucieties, jūs meklē!

Gunāru Bērzīti ar sekojošu beidzamo zināmo adresi no 1952. g. 17. decembra: 43 rd. Engr. Damp. Truck Co, 7566 Lab. sv. Co, A.P.O. 164 (Postmaster U.S.A., NY, NY), meklē — māte un brālis no Latvijas. Ziņas sniegt Mildai Lauris, 9 Glenview Cr., St. Catharines, Ont. Tel.: MU 41080.

Mežu dep. darbinieku Jāni Kalniņu ar sievu Mariju un bērniem Jāni un In[illegible] meklē paziņas dzimtenē. Rakstīt māc. A. Lūsim, 50 Dewson Str., Toronto, Ont.

Mākslas izstāde un teātris

2. Latviešu dziesmu svētku Kanadā ietvaros Toronto no 24. maija līdz 30. jūnijam, Hart House (Toronto universitātes mākslas galerijas) telpās notiks tēlotājas mākslas izstāde.

Izstādes telpas, kas kalpo tikai šim uzdevumam, atrodas pašā Toronto universitātes rajona sirdī, ļoti klusā un patīkamā pilsētas daļā, un tās ir reti ērtas un mājīgas. Varētu tikai vēlēties, lai tās būtu mazliet plašākas, jo novietot tur varēs ne vairāk par 40 gleznu un skulptūru. Šī iemesla dēļ tad arī izstādes rīcības komitejai nācās izšķirties par izstādes ierobežošanu tikai Kanadā dzīvojošiem latviešu mākslinieikiem.

Kanadas latviešu mākslinieku apvienība aicina Kanadā dzīvojošos māksliniekus iesūtīt izstādei 3 darbus (gleznas eļļā, akvareļus, pasteļus, skulptūras, asējumus, grebumus un zīmējumus). Darbiem jābūt ielogotiem.

Jāiesūta darbu saraksts ar pilnu vārdu, uzvārdu, adresi, darba nosaukumu, techniku, izmēriem (bez ielogiem) un cenu. Ja darbs nav pārdodams, tad tas jāatzīmē sarakstā. Darbu mugurpusē jāpiestiprina zīme ar visiem jau minētajiem datiem. Vēlams pievienot arī fotografijas eventuālai reproducēšanai katalogā.

Visi darbi padoti žūrijas komisijai, kuras lēmumi nav grozāmi. Pieņemtie darbi paliks izstādē līdz tās slēgšanai, arī tad, ja tie pārdoti. Par pārdotiem darbiem izstādes rīcības komiteja patur 15 proc. Transporta izdevumi un apdrošināšana jāsedz māksliniekam, bet izstādes laikā darbus apdrošina izstādes rīcības komiteja — Kanadas latviešu mākslinieku apvienības valde. Žūrijas komisijā: Eduards Dzenis, Arnolds Nulītis un Augusts Kopmanis.

Saraksti iesūtāmi ne vēlāk par 24. aprīli A. Kopmanim, 19 Millbrook Crescent, Toronto, bet darbi — ne vēlāk par 1. maiju uz sekojošu adresi: DV grāmatnīca, 123 Huron Street, Toronto, Ontario.

Nupat izlemts arī ieilgušais jautājums par lugu Dziesmu svētku teātra izrādei. Izrādīs Lidijas Auzānes - Vītoliņas varoņdrāmu 3 cēlienos Jersika. Luga risinās 13. g. s. Jersikas pilī, bīskapa Alberta rezidencē un Bertolda pilī.

Režiju vadīs, kā jau agrāk ziņots, Voldemārs Pukāts.

Izrāde notiks jaunās lietuviešu baznīcas zālē, 1021 College ielā, svētdien, 2. jūnijā, plkst. 3,30.

Tā kā rīcības komiteja paredz prāvu iebraucēju pieplūdumu svētku izrādē, tad nolēma Toronto iedzīvotājiem dot otru izrādi, kas īstenībā būs pirmizrāde, nedēļu iepriekš — svētdien, 26. maijā, pl. 6 vakarā tanī pašā zālē.

Atceroties, ka tēlotājas mākslas izstādi Dziesmu svētku laikā atklās arī jau nedēļu pirms svētkiem, proti, piektdien, 24. maijā, lai atslogotu sarīkojumu skaitu 3 svētku dienās, tad var droši teikt, ka Dziesmu svētki ilgs no 24. maija līdz 2. jūnijam.

Dziesmu svētku teātra sarīkošanas administrātīvajā komitejā pārstāvēti visi 3 Toronto latviešu teātri un svētku rīcības komiteja. Rīcības komitejas sakarniece būs Inta Purva, kas veic arī komitejas sekretāres pienākumus, bet priekšsēža uzdevumus pildīs E. Pētersons no TLNT. DVTK pārstāvis V. Turkis ir kasieris, H. Mangule pārstāv TLB drāmatisko ansambli.

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 5861
114 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P.Q.
5210 VICTORIA AVE., APT. 10

JAUNATNE GRIB CĪNĪTIES PAR LATVIJAS ATBRĪVOŠANU

Uz Ziemassvētkiem Amerikas latviešu jaunatnes apvienība izsūtījusi sveicienu, kurā starp citu teikts: „Šis nav jauks un gaišs Ziemassvētku apsveikums, bet tur, kur jābūt mūsu domām un sirdīm, nebūs jauku un gaišu Ziemassvētku arī šogad. Mūs, dāmas un kungi, neviens nespiež uzbrukt tankiem un cīnīties pret simtkārt labāk bruņotu pārspēku. Bet, ja mūsu brāļi dzimtenē un tās kaimiņvalstīs to var, tad mums jāspēj vismaz viens: apzināties, ka mēs esam latvieši, apzināties, ka būsim latvieši un apzināties, ka Latvija mūs drīz var saukt atpakaļ. Mūsu dzimtenē posta mūsu valodu, mūsu kultūru, visu latvisko. Nožēlojami būtu, ja latvieši brīvajā pasaulē darītu to pašu, neviena neapspiesti. Šais Ziemassvētkos lūdzām Visaugstāko, lai taisnīgs miers nāk apspiestajiem, lai pasaules mocekļu un cīnītāju paaudze kļūst par cēlēju un kalnā kāpēju paaudzi.

Šai apziņā mēs novēlam jums ikkatram pārdomu un atziņu bagātu, svētīgu Jauno gadu. ro.

NO LATVIJAS RAKSTA, LAI PĀRTRAUC PACIŅU SŪTĪŠANU

LNC Čikāgas nodaļas eglītes vakars bija pulcinājis kuplu skaitu biedru un to piederīgo. Svētku runu teica māc. V. Landmanis, pieminot arī tautiešus dzimtenē. Savā runā L. uzsvēra, ka viņam bijusi izdevība lasīt vairākas vēstules no Latvijas, kuras saņemtas tikai pēdējās dienās Čikāgā. Tanīs sūtītāji lūdz pārtraukt saiņu sūtīšanu viņiem uz Latviju. „No vēstulēm secināms," teica runātājs, „ka padomju vara pret saiņu saņēmējiem lieto dažāda veida represijas. Bailēs no komūnistu rīcības, kas vienam otram var beigties liktenīgi, viņi lūdz savus piederīgos pārtraukt saiņu sūtīšanu."

Sirsnīgus vārdus un aizlūgumu par tiem, kuriem ir trūkums un kuri atrodas komūnistu verdzībā, teica vakara viesis ASV armijas mācītājs Col. Ch. Foss. Vakaru ar solo dziesmām kuplināja Vilma Landmane, Dorotejas Gallēnas klavieru pavadījumā. Nodaļas biedrs Eglītis, kurš tikai pirms 2 mēnešiem no Vācijas ieradies Čikāgā, stāstīja par latviešu dzīvi Vācijā. Vakars noslēdzās ar pašapdāvināšanos.

Māc. Col. Ch. Foss ir sirsnīgs latviešu draugs, viņš teoloģiju sācis studēt 1927. g. Latvijā kopīgi ar V. Landmani un Ed. Gallēnu, bet studijas beidzis ASV. Privātā sarunā F. izteicās, ka Latvijas liktenis viņam esot ļoti tuvs, latviešus ieskatot par saviem labākiem draugiem un labprāt daloties ar viņiem priekos un bēdās.

A. Burģis

PILSĒTA, KAS PACEĻAS UZ PURVA UN EZERIEM

Dzīves apstākļi Čikāgā

Ja runājam par darba apstākļiem kādā pilsētā, tad cieši ar tiem saistās arī dzīves apstākļi. Dabiski būtu, ja abi ietu roku rokā. Bet tā tas nav un nekad un nekur arī nebūs. Algas fabrikās, veikalu kalpotājiem, kantoristiem, pakāpeniski cēlušās caurmērā par ceturto daļu 5 gadu laikā. Tomēr produktu cenas tai pašā laikā kāpušas caurmērā par 40 proc. Nav tādēļ nekāda nejaušība, ja dažās fabrikās izcēlies streiks un prasīts algas paaugstinājums. Dažās fabrikās pēc ilgas streikošanas strādnieki atgriezušies darbā, nekā nepanākdami, citos gadījumos pielikums bijis tik niecīgs, ka nekādi neatsver strādniekiem zaudētās darba dienas, par kurām uzņēmumi nemaksā.

Lai runā pāris mazi piemēri: pirms 5 gadiem autobusa biļete maksāja 10 centu, tagad 20, bet ar 1957. g. jūliju braukšanas maksu grib paaugstināt uz 25 c. Ar maizi ir tāpat, arī ar sviestu un pienu. Dzīve kļuvusi smagāka un dārgāka, nopūšas vietējie. Bet darba netrūkst . . . Lielu lomu spēlē arodbiedrības. Tās gan it kā stāv par strādnieku tiesībām, bet noslēdz līgumus ar uzņēmējiem, un tur tad nosaka attiecīgu izpeļņu, kas nemaz neaizsargā strādnieku intereses. Nav arī jābrīnās, ja dažas firmas neietelp arodbiedrībās, turklāt pašas labi sastrādājas ar saviem strādniekiem.

Ja pirms 5 gadiem bija lielas grūtības Čikāgā atrast piemērotu dzīvokli, tad tagad tā vairs nav tik sarežģīta lieta. Dzīvokļus var atrast visās pilsētas daļās, bet dzīvokļu īre ir atkarīga no rajona. Ir vietas, kur istaba maksā $10,00 nedēļā, un vietas, kur prasa 20 un pat vēl vairāk. Pilsētas būvvalde cenšas novērst dzīvokļu trūkumu ar jaunām, lielām celtnēm, lai veco mājiņu vietā rastos modernas un jaunas celtnes ar visām ērtībām. Ar to panākts, ka uz zināmas platības var novietot lielāku skaitu iedzīvotāju, un pilsētai nav jāplešas nevajadzīgā plašumā.

Līdz ar to saisinās attālumi starp dzīvokli un darba vietu, kas aiztaupa strādniekiem laiku. Tai pašā laikā jaunās fabrikas ceļas ārpus pilsētām un mazākajās pilsētiņās. Tomēr ik dienas pilsētā ieplūst ļaudis, kas vēlas palikt Čikāgā uz dzīvi. Sevišķi liels ir melno pieplūdums. Nav jāaizmirst arī klimatiskie apstākļi. Kad pirms 5 gadiem jautāju kādam veclatvietim, cik viņu ir pilsētā, skanēja atbilde: „1906. gadā bija kāds tūkstotis, bet daudzi nomira, jo neizturēja šo klimatu, citi aizbrauca, bet tagad varētu būt kādi 400. Nezinu, vai pat tik daudzi ir. Liekas gan, ka ne."

Klimatiskie apstākļi patiesi ir visai slikti un vecākiem gados grūti pie tiem pierast, jo Čikāga būvēta uz purviem. Arī tagad joprojām pilda tuvējās ezera attekas un ceļ namus uz aizbērumiem. Arī Mičigenas iela vēl nesen bijusi ezers. Illinoisas augstskola stiepjas tālu ezerā kā šaura strēmele. Visai bieži uznāk spēcīgi vēji, reizēm tie ir tik karsti, ka šķiet, nākam no krāsns. Te pēkšņi vējš apmetas un iestājas aukstums. Cilvēki slimo, jo nevar piemēroties tādām krasām pārmaiņām.

Ir zīmīgi, ka ļoti daudzi slimo ar kājām. Tās uztūkst un grūti paiet. Ļaudis slimo arī ar acīm un nerviem. Esmu novērojis, ka sevišķi pēdējā laikā latvieši izvācās no iekšpilsētas, kur, kā saka, ir slikts gaiss, pilns fabriku dūmiem un putekļiem, uz tuvējām mazpilsētām: Meivūdu, Oak parku, Šillera parku u. t. t. Tur ir visvairāk ģimeņu mājiņu ar apstādījumiem, kokiem un pilsētu dārziem. Gaiss ir tīrs, veselīgāki dzīvot pašiem un sevišķi bērniem. Dzīvokļi gan tur dārgāki, bet visapkārt šalc koki un čivina putni, ko latvietis tik ļoti mīl.

Tā redzam, ka visā visumā dzīves apstākļi Čikāgā nav sevišķi rožaini, kaut gan darba iespējas vislabākās.

Otto Krolls.

DAUGAVAS VANAGI

Divas pilnsapulces

Oficiāls paziņojums

DV Toronto nodaļas biedru pilnsapulce notiks sestdien, 19. janvārī, plkst 17,00, DV namā, 123 Huron St.

Darba kārtībā:

Pilnsapulces vadības vēlēšanas;
iepriekšējās pilnsapulces protokola nolasīšana un pieņemšana;
valdes u. c. amatpersonu ziņojumi;
delegātu vēlēšanas;
valdes u. c. amatpersonu vēlēšanas;
biedru naudas un bēru fonds;
dažādi jautājumi un ierosinājumi.

Ja noteiktā laikā nesanāks statūtos paredzētais biedru skaits, tad pilnsapulce notiks tai pašā vietā pl. 18 un būs pilntiesīga pie katra biedru skaita.

DV Toronto nodaļas valde

*

DV Sv. Katarīnes nodaļa sasauc gadskārtējo pilnu biedru sapulci 13. janvārī, plkst. 14 p.p., 148 Niagara St. (Poļu b-bas telpās).

Sapulcē paredzēts apspriest 1957. gada budžetu, noklausīties nodaļas amata personu ziņojumus, ievēlēt jaunu valdi, revīzijas komisiju un delegātu DV salidojumam Toronto.

DV apvienība Čikāgā

izsaka pateicību gadmijā visiem Vanagiem un Vanadzēm par DV darba atbalstīšanu. It sevišķu vērību guvušas DV dienas Čikāgā, kuras rīkoja kopīgi ar ALJA'u. Arī aprūpes darbs uzrādījis ievērojamas sekmes. Tāpat DV apvienības Čikāgā valde izsaka pateicību visai latviešu sabiedrībai par atbalstu DV organizācijai, kas deva iespēju gan morāli, gan materiāli atbalstīt tautiešus Vācijā, Austrijā un šogad arī Sibirijā. Ziemassvētku palīdzības darbs šogad devis vēl lielākus panākumus. Uz šo dienu DV apvienībai iesūtīti $1.300. Valde savā un arī aprūpējamo vārdā izsaka atsaucīgajiem ziedotājiem sirsnīgu paldies.

ZIEDOJUMI

1956. g. Ziemassvētku ziedojumu akcijas ietvaros DV Albertas nodaļas kopā savākusi $86,00, kas pēc grupām sadalās sekojoši: Augustdorfas ģimnazijai Vācijā — $15,00, tautiešiem Sibirijā $29,00, tautiešiem dzimtenē $2,00, invalidiem $23,00, aprūpei bez norādījumiem $17,00.

$10,00 ziedojuši: L. Kibermanis, S. Dargevics; $5,00 — J. un A. Dālderi, E. un E. Delveri, A. Bērziņš, Nesalasāms, B. Bergs, Baroniņu ģim.; $3,00 — P. Mežulis; $2,00 — R. Vecsproģis, V. Korns, J. Ērglis, A. Dūmiņš, Bobrovskis, J. Miks, P. Plaudis, K. E. Mesoks, M. Vilsons; $1.00 — J. Kļaviņš, Ž. Krieviņš, V. Vipulis, A. Samens, A. E. Krause, J. Baliņš, Kajaks, H. Naglis, J. Dambītis, V. Boguns, L. Valtiņš, E. Porietis, V. Skrastiņš, N. Gils, A. Gils.

Bez tam 1 st. darba algas ziedojumu iemaksājuši sekojoši nodaļas biedri: $12,00 — V. Skrastiņš, $7,00 — B. Bergs.

DV Albertas nodaļa izsaka visiem ziedotājiem sirsnīgu pateicību.

KANADĀ

TORONTO

● Kanadas latviešu mākslinieku apvienība savā pilnsapulcē nule ievēlēja valdi jaunajam darba gadam: visos amatos palika visi bijušie valdes locekļi. Pr-dis arī turpmāk būs Ed. Dzenis, pr-ža vietnieks A. Nulītis, sekretāre R. Stāmere, kasieris H. Mercs, biedrzinis A. Kopmanis.

Pilnsapulcē arī pilnīgi un sīki pārrunāja tēlotājas mākslas izstādes sarīkošanu 2. latviešu dziesmu svētku Kanadā laikā Toronto universitātes mākslas galerijas telpās. Izstādi atklās jau nedēļu pirms Dziesmu svētkiem, un tā turpināsies līdz 30. jūnijam.

● Mantu loterija TLB un TLSK kopīgi rīkotajā Jaungada sagaidīšanas ballē deva pāri par $300,00 skaidru atlikumu. Pavisam pārdotas apmēram 1.100 biļetes, par ko ieņemts $550,00. Laimestu kopvērtība loterijā bijusi ap $690,00.

Galvenos laimestus ieguvuši: M. Laimiņš ar numuru 1393 mākslinieka Grebžes gleznu, A. Zadiņa (ASV) ar numuru 44 televīzijas aparātu un B. Kadzevics ar numuru 1259 grāmatu skapi.

Vēl laimējuši sekojošie numuri: 102, 141, 197, 908, 913, 915, 917, 1249, 1297, 1394.

Laimesti jāizņem mēneša laikā pie A. Čerņenoka, 198 Oslera ielā, tālrunis RO 6-5183, pēc pl. 6-iem vakarā. Neizņemšanas gadījumā laimestus paturēs kā ziedojumus.

Laimestus TLB ziedojuši: Otto M. Grebže, A. Jansons, A. Čerņenoks, Lotus puķu veikals, V. Ziediņa grāmatnīca, E. Tīlmaņa un S. Čukola pārtikas veikali, Venus puķu veikals, A. Kristapsons, Calla puķu veikals, J. Dzeguze, K. Ruģeļa apavu veikals un Z. Beltes pārtikas veikals.

● Mācītājs A. Briedis salaulājis Jāni Inku un Annu Blaubergu, kristījis Laimdotu Viju Grāvelsoni, Viļa un Skaidrītes meitiņu, Maritu Apini, Voldemāra un Mirdzas meitiņu, un Jāni Grāmatiņu, Alberta un Mildas dēliņu.

● Latviešu baptistu draudzes bērnu Ziemassvētku eglītes vakarā 30. decembrī piedalījās ap 30 bērnu un 70 pieaugušo. Bērni deklamēja, dziedāja un spēlēja klavieru un vijoles solo. Katrs mazais eglītes vakara dalībnieks saņēma pa dāvanai. Lielos un mazos pacienāja pie tējas galda.

Vakara dalībnieki saziedoja arī $67,00 ungāru bēgļu palīdzībai; nauda nodota Baptistu vispasaules apvienībai, kas uztur Vīnē savas bēgļu nometnes izbēgušajiem ungāriem. Uz Vīni izbraucis arī baptistu mācītājs A. Klaupiks, kas kas ir latviešu pārstāvis Baptistu vispasaules apvienībā Vašingtonā.

SV. KATARĪNĒS

● Baltiešu draudzības vakars notiks 12. janvārī Queensway hoteļa greznajā spoguļu zālē (ieeja no Division St.). Paredzēti min. tautību īsi priekšnesumi, deja pie iecienītā igauņu deju orķestra skaņām. Sarīkojuma sākums plkst. 8 vakarā.

● 30. decembrī notika organizāciju pārstāvju sanāksme, kurā piedalījās: P. Vītols (DV nod.), M. Vītola (DV kopa), E. Sakss (draudze), A. Saksa (Dāmu klubs), J. Celms (skautu vecāku padome), A. Šteinbachs (DV vīru koris Viesturs) un J. Jundzis (jaunatnes pulciņš).

Par aizvadītā darbības gada notikumiem savu ziņojumu sniedza organizāciju pārstāvis E. Sakss, ko klātesošie noklausījās un pieņēma zināšanai.

Turpinājumā ev. - lut. draudzes revīzijas komisijas pārstāvis nolasīja savu ziņojumu, kurš rāda, ka tās darbība bijusi sekmīga un kase saskan ar attaisnojošiem dokumentiem.

Stājoties pie jauna organizāciju pārstāvja vēlēšanām, klātesošie atzina, ka organizācijām katru gadu pārstāvis no attiecīgās biedrības jāizrauga alfabēta kārtībā. Šajā darbības gadā pārstāvis jādod Dāmu klubam. Sanāksmi vadīja E. Sakss, protokolēja P. Vītols.

● Vietējās DV nodaļas gadskārtējais karnevāls notiks mājīgajās Atlanta kluba telpās (Genevas ielā pie Canadian Drive in). Sarīkojums paredzēts 9. februārī. Sekojiet turpmākai informācijai laikrakstā!

● Tāpat kā iepriekšējos gados, arī šogad Madnieku - makšķernieku klubs bija izkārtojis Jaunā gada sagaidīšanas vakaru. Sarīkojums notika Niagara on the Lake (Ciemīša kga lauku mājās). Bez kopīgām vakariņām pie zaķa cepeša un citiem medījumiem vakara viesiem, skaitā 50, bija izdevība nodoties dejām un dziedāšanai.

● 2. janvārī notika Dāmu kluba sanāksme, kurā par latviešu organizāciju pārstāvi nākošam darbības gadam ievēlēja Mēriju Mukāni, bet par palīdzēm Paulu Grebli un Almau Saksi. Adrese: 9 Benson St., St. Catharines, Ont. Tel.: WE 55542.

L. L.

LATVIEŠU ĀRSTI TORONTO

Dr. J. KAROLS, 404 Delavare Ave, tel. LE 4-1681.
Dr. P. BĀRDIŅŠ, 33 Dalton Rd., tel. WA 2-4608 vai WA 1-7208.
Dr. SILVIJA UŽĀNS, 52 Linsmore Cres., tel. GL 2892.
Dr. A. TUTERS, 603 Sherbourne St, tel. WA 1-4478 vai WA 1-2764.
Dr. MARTA SALNA, 547 Hillsdale Ave, tel. MO 1864.
Dr. ED. UPENIEKS, 500 College St., tel. LE 4-5196.
Dr. L. UPENIEKS, 1270 Weston Rd. tel.: RO 2-0962; CH 4-2081.
GALDIŅA APTIEKA, 19 St. John's Rd., tel. RO 2-9543.

Sarīkojumu kalendārs Toronto

- 12. janv. Zaķu balle.
- 12. janvārī Sv. Andreja baznīcā, TLB dāmu komitejas rīkots koncerts Ungāru palīdzībai.
- 18. janvārī 1957. g. Karnevāla sezonas atklāšanas balle Columbus zālē.
- 25. janvārī 1957. g. LPB Kanadas kopas tradicionālā Preses balle Columbus zālē.
- 26. janv. Draudzīgā aicinājuma atcere un TLNT teātra izrāde par labu TLAT sestdienas ģimnāzijai.
- 17. febr. TLB drāmatiskā ansambļa izrāde par labu TLB sestdienas skolai.
- 22. februārī mākslinieku apvienības slēgts karnevāls.

SARĪKOJUMI HAMILTONĀ

- 12. janvārī HLB veco un jauno laiku deju vakars.
- 13. janvārī DV KT viesizrāde J. Akurātera „Priecīgais saimnieks.
- 19. un 20. janvārī HLB kultūras dienas Hamiltonā.
- 27. janvārī ev. - lut. Kristus draudzes pilnsapulce pēc dievkalpojuma.
- 2. februārī HMMK balle.
- 10. februārī Hamiltonas DV teātra pirmizrāde „Dāmu valsis".

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.
Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 5861
114 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8:7798, Montreal, P.Q.,
5210 VICTORIA AVE., APT. 10

JAUNATNE GRIB CĪNĪTIES PAR LATVIJAS ATBRĪVOŠANU

Uz Ziemassvētkiem Amerikas latviešu jaunatnes apvienība izsūtījusi sveicienu, kurā starp citu teikts: „Šis nav jauks un gaišs Ziemassvētku apsveikums, bet tur, kur jābūt mūsu domām un sirdīm, nebūs jauku un gaišu Ziemassvētku arī šogad. Mūs, dāmas un kungi, neviens nespiež uzbrukt tankiem un cīnīties pret simtkārt labāk bruņotu pārspēku. Bet, ja mūsu brāļi dzimtenē un tās kaimiņvalstīs to var, tad mums jāspēj vismaz viens: apzināties, ka mēs esam latvieši, apzināties, ka būsim latvieši un apzināties, ka Latvija mūs drīz var saukt atpakaļ. Mūsu dzimtenē posta mūsu valodu, mūsu kultūru, visu latvisko. Nožēlojami būtu, ja latvieši brīvajā pasaulē darītu to pašu, neviena neapspiesti. Šais Ziemassvētkos lūdzām Visaugstāko, lai taisnīgs miers nāk apspiestajiem, lai pasaules mocekļu un cīnītāju pasaulē kļūst par cēlēju un kalnā kāpēju paaudzi.

Šai apziņā mēs novēlam jums ikkatram pārdomu un atziņu bagātu, svētīgu Jauno gadu. ro.

NO LATVIJAS RAKSTA, LAI PĀRTRAUC PACIŅU SŪTĪŠANU

LNC Cikāgas nodaļas eglītes vakars bija pulcinājis kuplu skaitu biedru un to piederīgo. Svētku runu teica māc. V. Landmanis, pieminot arī tautiešus dzimtenē. Savā runā V. L. uzsvēra, ka viņam bijusi izdevība lasīt vairākas vēstules no Latvijas, kuras saņemtas tagad pēdējā laikā Cikāgā. Tanīs sūtītāji lūdz pārtraukt saiņu sūtīšanu turp. „No vēstulēm mēs to secinām," teica runātājs, „ka padomju vara pret saiņu saņēmējiem lieto dažāda veida represijas. Bailēs no komūnistu rīcības, kas vienam otram var beigties liktenīgi, viņi lūdz savus piederīgos pārtraukt saiņu sūtīšanu."

Sirsnīgus vārdus un aizlūgumu par tiem, kuriem ir trūkums un kuri izraidīti, teica vakara viesis ASV armijas mācītājs Col. Ch. Foss. Vakaru ar solo dziesmām kuplināja Vilma Landmane Dorotejas Gallēnas klavieru pavadījumā. Vēlāk Eglītis, kurš tikai pirms 2 mēnešiem no Vācijas ieradies Cikāgā, stāstīja par latviešu dzīvi Vācijā. Vakars noslēdzās ar savstarpēju apdāvināšanos.

Māc. Col. Ch. Foss ir sirsnīgs latviešu draugs, viņš teoloģiju sācis studēt 1927. g. Latvijā kopā ar V. Landmani un Ed. Gallēnu, bet studijas beidzis ASV. Privātā sarunā F. izteicās, ka Latvijas liktenis viņam esot ļoti tuvs, latviešus ieskatot par saviem labākiem draugiem un labprāt dalotos ar viņiem priekos un bēdās.

A. Burģis

Sarīkojumu kalendārs Toronto

12. janv. Zaķu balle.
12. janvārī Sv. Andreja baznīcā, TLB dāmu komitejas rīkots koncerts Ungāru palīdzībai.
18. janvārī 1957. g. Karnevāla sezonas atklāšanas balle Columbus zālē.
25. janvārī 1957. g. LPB Kanadas kopas tradicionālā Preses balle Columbus zālē.
26. janv. Draudzīgā aicinājuma atcere un TLNT teātra izrāde par labu TLAT sestdienas ģimnazijai.
17. febr. TLB drāmatiskā kopa izrāde par labu TLB sestdienas skolai.
22. februārī mākslinieku apvienības slēgts karnevāls.

SARĪKOJUMI HAMILTONĀ

12. janvārī HLB veco un jauno laiku deju vakars.
13. janvārī DV KT viesizrāde J. Akurātera „Priecīgais saimnieks".
19. un 20. janvārī HLB kultūras dienas Hamiltonā.
27. janvārī ev. - lut. Kristus draudzes pilnsapulce pēc dievkalpojuma.
2. februārī HMMK balle.
10. februārī Hamiltonas DV teātra izrāde „Dāmu valsis".

...iesūtītos manuskriptus saīsināt. ...s neuzglabās, bet ...r vēlēšanos sūtīs atpakaļ. ...ājiem parakstītajos rakstos izteiktās do... ...ciņas viedoklim.

LNAK DARBS UN NODOMI

VALDES SĒDE JAUNAJĀ GADĀ

Atklājot LNAK pirmo valdes sēdi jaunajā gadā, valdes pr-dis A. Svenne vēlēja saviem līdzdarbiniekiem izturību un nepagurt sabiedriskajā darbā un izteica cerību, ka 1957. gadā radīsies centrāla latviešu vadība, kas varēs un spēs dot vadlīnijas latviešiem visā pasaulē. Šādas centrālas vadības trūkums bija seviški izjūtams Ungārijas notikumu laikā.

Paplašinātajā valdes sēdē ieradies bija arī politisko partiju biroja vadītājs J. Lejiņš, kas referēja par biroja darbību un izteica vēlēšanos, lai vismaz kāds minimāls latviešu skaits iestātos Kanadas politiskajās partijās, iepazītos savos iecirkņos ar to darbību un apgaismotu partiju centienus, mērķus un nostāju arī pārējiem latviešiem.

Par referentu politiskos jautājumos pie LNAK valdes apstiprināja J. Lejiņu.

I. Andrejsons, kas jau visu pag. gadu kārtojis immigrācijas lietas LNAK uzdevumā, sniedza pārskatu par padarīto darbu un pastāstīja, ka viņa darba laukā nācies arī kārtot deportācijas draudu jautājumus, sadarboties ar palīdzības nozari, interesēties par iespējamas palīdzības sniegšanu ungāru bēgļiem. Nupat J. Andrejsonam, kopā ar valdes pr-di A. Svenni izdevies panākt prāvāku ziedojumu no O'Keefe alus darītavas, proti, brīvu ceļu 5 latviešiem iecelošanai Kanadā.

Ceļa naudas sagādāšana ģimenēm iebraukšanai Kanadā (no Dienvidamerikas zemēm) ir arvien bijis grūts jautājums, kurā vainot varētu arī pašus latviešus, jo daudzi, kas iebraukuši un iedzīvojušies Kanadā, nav turējuši par vajadzīgu atmaksāt aizdevumus, kurus saņēmuši ceļa naudai, tā nereti liedzot iespēju vēlāk citiem iebraucējiem saņemt līdzīgus aizdevumus, jo aizdevēji uz atmaksas solījumiem sāk skatīties skeptiski, kas ir saprotams.

LNAK valdes kasieris K. Priedītis ziņoja par kases stāvokli pagājušajā gadā. Ar prātīgu saimniekošanu ir panākts, ka segti visi vajadzīgie maksājumi, un pēc pēdējo $100 samaksāšanas 30. jūnijā būs nokārtoti arī maksājumi bij. biroja vadītājam V. Kalīņam, par ko, kā zināms, V. Kaliņš savā laikā atsevišķus valdes un padomes locekļus bija iesūdzējis Kanadas tiesā.

Maksājumi V. Kalīņam, ko ar saviem ziedojumiem un aizdevumiem palīdzējuši kārtot visi padomes locekļi, tomēr nenoliedzami apgrūtinājuši LNAK kasi pag. gadā, tā ka bieži vien nācies atteikties no atbalsta sniegšanas vajadzīgiem pasākumiem un mērķiem jaunatnes, skolas u. c. kultūras laukos, lai nepalaistu garām šī parāda maksājumu terminus.

A. Svenne ierosināja izmaksāt LNAK biroja darbiniekiem simbolisku atlīdzību par viņu darbu pagājušajā gadā, ko tie pilda bez jebkādas algas. Valde arī apstiprināja sekojošo summu izmaksu: pašreizējai LNAK biroja darbiniecei E. Rasiņai $50, bij. biroja darbiniecei E. Gūtmanei $25, pašreizējam bibliotēkāram Ezergailim $30 un bij. bibliotēkārei un kartotēkas pārzinei T. Hēvelei $20.

Sēdes noslēgumā pr-dis A. Svenne ziņoja, ka darbu atkal uzsācis Antiboļševistisko nāciju bloks, kurā latviešus pārstāv Jānis Ozols.

Pie Izglītības un kultūras nozares valde apstiprināja Kultūras fonda pārstāvi E. Pētersonu, un par Jāņa Niedras pieminekļa fonda pagaidu pārzini A. Kopmani.

Valde izteica pateicību un gandarījumu par Amerikas teātra Ņujorkas un Bostonas ansambļu ziedojumu skolu fondam $96,25 apmēros.

Paplašinātajā valdes sēdē piedalījās A. Svenne, V. Uiska, K. Priedītis, A. Lūsis, T. Kronbergs, J. Mežaks, J. Lejiņš, K. Tannis, I. Andrejsons, N. Pētersons, Z. Bukovskis, B. Senkēviča.

TRIMDAS SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

TAUTAS VADOŅI

Amerikas Vēstneša ievadrakstā „Bībele un avīze" Olģerts Liepiņš izsaka domas, ka daudzi vecās paaudzes politiķi nebūšot vis tie vīri, kas vadīs Latvijas atbrīvošanu. Nebūšot tādēļ, ka viņi nelasot Bībeli un latviešu avīzi.

Ar to autors revidē līdzšinējo atzinumu, ka vecākie ļaudis ir čaklākie baznīcā gājēji un Dieva vārda klausītāji. Laikrakstu vien mums trimdā ir veseli septiņi. Līdz šim pastāvēja arī uzskats, ka latviešu avīzes vairāk lasa vecākā paaudze. Bet pilnīgi neticams, ka kāds vadošs latviešu politiķis vai sabiedrisks darbinieks spētu darboties nelasot nevienu latviešu laikrakstu un Dievu nepielūdzot.

Visus latviešu laikrakstus lasa retie, parasti to dara žurnālisti, vēsturnieki, archivāri un savādnieki.

Bet starp rindām minētā Amerikas Vēstneša ievadrakstā skaidri izlasāms, ka Latvijas atbrīvošanu nevadīs tie vīri trimdā, kas nelasa pareizo avīzi, kāda esot tikai viena.

Ir tiesa, ka latviešu trimda cieš no lielu politisku personību trūkuma, bet tas tikai pierāda patiesību, ka tikai lieli vēsturiski notikumi, poltiskas vai militāras krizes un vētras rada un izbīda priekšgalā īstos tautas vadoņus, kas kļūst lieli un slaveni lielos vēsturiskos notikumos.

Ko nozīmēja latviešu tautai Jāņa Goldmaņa, pulkveža Friča Brieža, Kārļa Ulmaņa, Jāņa Čakstes, Franča Trasuna, pulkveža Oskara Kalpaka, Zigfrīda Meierovica, ģenerāļa Jāņa Baloža un citu diženo latviešu vārdi pirms strēlnieku cīņām, Latvijas nodibināšanas, brīvības cīņām?

Kad Latvijā sāksies sacelšanās un atbrīvošanas cīņas, tur būs atkal vadītāji, kas kļūs vēsturiskas personības. Kad latviešu trimdinieki no bēgļiem kļūs cīnītāji, būs atkal jauni vadītāji. Nāks jauni kara vadoņi, politiķi, diplomāti.

Un tie būs tie, kam būs lielāka tēvu zemes mīlestība, lielāka drosme, zināšanas, administrātora spējas, tālredzība, varonība.

Gluži pazīstami cilvēki, tautas daļa vai vesela tauta ar šādām īpašībām spēj savukārt izraisīt lielus vēsturiskus notikumus. Vai latviešu trimdiniekos ir šīs īpašības?

Jaunajā gadā šīm īpašībām trimdas saimē jāpaver vaļā visi vārti.

LATVIETES BRĪNUMS

Varbūt tādēļ, ka ASV valdība nesniedza militāru atbalstu ungāru brīvības cīnītājiem, amerikāņi savu sirdsapziņu nomierina ar cildenu palīdzību ungāru bēgļiem. Amerikāņu laikrakstos tagad lasāmi simtiem rakstu par ungāru bēgļiem. Šie raksti ir iznīcinoši Padomju Savienībai.

Vienā tādā illustrētā rakstā lasām, ka latviete Ilga Reke, mākslas skolotāja Hartlandes vidusskolā, Viskonsīnas valstī, izdarījusi brīnumu ar amerikāņiem. Šis brīnums — ar priekšzīmi izraisījusi spontānu gribu palīdzēt kādai ungāru bēgļu ģimenei.

Pati reiz izcietusi bēgļu sūro likteni, izbēgot no komūnistiem Latvijā, Ilga Reke, dzirdot radiofonā ziņu par ungāru bēgļu ierašanos Milvokos, tūlīt piedāvājusi mājvietu savā pusotras istabas dzīvoklītī kādai bēglei.

Kad to dzirdējuši citi vidusskolasskolotāji, tie teikuši: „Ja Ilga to var, kādēļ mēs to nevarētu?" Un Ilgas Rekes ierosmē visa skola spontāni sāka rīkoties — skolotāji un 320 skolēni.

Tie izvēlējās ungāra Bauernhubera 5 bērnu ģimeni. Atrada dzīvokli, samaksāja īri, iztīrīja, izbalsināja, uzposa un izdaiļoja. Skolēni pilsētā sadabūja mēbeles, grīdsegas, ledusskapi, traukus, pārtiku, augļus, puķes. Skolotāji sagādāja pašam Bauernhuberam, pēc amata miesniekam, darbu. No pilsētas iedzīvotājiem sāka ienākt naudas, drēbju un apavu ziedojumi.

Kad ieradās Bauernhubera ģimene, to sagaidīja visa skola ar iekārtotu jaunu dzīvi šai ģimenei. Skolotāji un skolēni par labo darbu amerikāņu žurnālistam teica: „Šis gadījums apvienoja visu skolu kādam jaunam garam, augstai morālei, deva mērķi ar augstāku nozīmi dzīvē."

— „Tas lika skolēniem apzināties, cik laimīgi mēs esam brīvā Amerikā. Skolēni arī saprata, ka nekā nedarīšana nāktu par labu komūnismam."

Latviešu skolotāja ir izcīnījusi kādu uzvaru apspiesto labā.

Saturns

Latvijas Amerikā pārstāvji
MONTREĀLĀ
Pieņem: LA abonentu un sludinājumu pieteikumus, iekasē abonēšanas un sludinājumu maksas
Izsniedz: bezmaksas paraugeksemplārus, kā arī pārdod atsevišķus LA numurus
O. Zilkalna grāmatnīcā,
6745 Cote St. Luce Rd., Apt. 8.

MONTREĀLAS LATV. GRĀMATNĪCA
1414 Fort St.,
Montreal 25, Que.

TOP PIRMĀ PRESES BALLE BOSTONĀ

Preses balles rīcības komiteja veic priekšdarbus preses ballei 19. janvārī Bostonā, Daugavas Vanagu namā

Bostonieši ir lieli preses draugi, kas arvien domājuši, kā reiz tikt pie savas preses balles. Līdz šim tās neizdevās sarīkot, kaut kollēgas Toronto un Sidnejā vairākkārt jau dejoja polonēzi. Bostona ir veclatviešu preses centrs ar slavenu pagātni. Tur 1896. g. Siebergs kā pats pirmais sāka izdot savu Amerikas Vēstnesi, ko novadīja 25 gadus. Šo nopelnu dēļ Siebergu ievēlēja par Latviešu preses biedrības goda biedru. Tad nāca revolūcionāri un sāka izdot savus laikrakstus, tā — vienmēr Bostonā kaut kas ir traucējis. Veclatviešiem preses balles tradiciju, liekas, nav bijis, bet ir bijuši „labdarības vakari" laikrakstu atbalstīšanai to grūtajā eksistencē.

Aizvadītajā gadā latviešu preses biedrībai piepildījās arī piektais darba gads ASV, un arī tas prasa atzīmēšanu. Tā nobrieda ideja, ka šogad jārīko preses balle.

Rīcības komitejas priekšnieks ir preses biedrības goda biedrs Jānis Porietis. Ar viņa vārdu saistās preses tradicijas Rīgā, jo Virsnieku klubā Porietis bija pastāvīgais preses baļļu rīkotājs.

Preses veterāns, tagad saaicinādams kollēgas un preses draugus, norādīja, ka balle notiek stipri atšķirīgos apstākļos no tiem, kādi bija dzimtenē. Te jārēķinās ar vietējiem apstākļiem, ar vietējo sabiedrību. Vienīgi no Ņujorkas esam domājuši par rakstnieku ciemošanos, bet pārējiem spēkiem ar idejām un priekšlikumiem jānāk no Bostonas. Balles komitejā vairumā ir aktieri no „Lielā" un Jaunatnes teātra: R. Birzgalis, M. Grīnbuša, Čandere, S. Lambergs, G. Straumēns, R. Vītols, V. Streips. No preses vecajiem senioriem piedalās K. Grāmatnieks, no vidējās paaudzes O. Akmentiņš. Domājams, ka ballē ieradīsies goda biedrs Jēkabs Siebergs, kam drīzi piepildīsies 94 gadi.

Preses ballē būs dažādi jautri iekārtojumi, kas par niecīgu maksu katrs varēs baudīt mirkli prieka. Lūk, boles, maizīšu, kafijas, kā arī puķu galdi, kas tai vakarā nesīs simboliskus nosaukumus. Ir jau nojaušama sarīkojuma nokrāsa. Ja vēl kungi atnāks vakara uzvalkos un dāmas vakara tērpos, vai tad nebūs prieks virmot preses rosinošā polonēzē? Un dubultkvartets Tēvija skandēs tautas dziesmas, ko reti dzirdam, jo tās būs intimas.

Jau tagad pārdošanā lozes prof. L. Liberta gleznai Nakts, kur bagātīgi vizuļo Liberta Parīze. Galdiņi preses ballē iepriekš pieprasāmi Kr. Grāmatniekam un V. Streipam. Gleznotājs G. Straumēns dekorē zāli ar preses svētku atribūtiem. M. Grīnbuša studē receptes bolēm. S. Lambergs vada programmu, par kafijas galdu rūpējas Dr. Roženkovska, Fogele un aktrise Čandere. Ieeja visam vakaram pret labprātīgiem ziedojumiem, sākot ar 99 centiem. Eventuālais atlikums par labu Trūcīgo rakstnieku palīdzības fondam un žurnālistu rakstu godalgošanai.

Osvalds Akmentiņš.

TOREIZ PRESES BALLĒ RĪGĀ

Tā bija viena no pēdējām preses ballēm Rīgā, ko rīkoja Latvijas preses biedrība. Uzņēmumā redzama biedrības valde sagaidot viesus Virsnieku klubā. No kreisās biedrības priekšnieks J. Druva, goda biedrs Aronu Matīss, rakstnieks A. Grīns, red. O. Nonācs, rakstn. Līgotņu Jēkabs, red. J. Lapiņš, red. H. Zariņš un red. A. Kroders.

No rīkotājiem brīvajā pasaulē dzīvs vienīgi redaktors Artūrs Kroders, kas patlaban dzīvo Stokholmā — pārējie — kur kurais. J. Druva pirms gadiem mira ASV, pirms viņa dzimtenē veļu valstī aizgāja Aronu Matīss un Jānis Lapiņš. Izsūtīti ir A. Grīns, Līgotņu Jēkabs, H. Zariņš, O. Nonācs. Vai viņi ir vēl dzīvi, kas to lai zina? O. Akmentiņa archīvs.

Savienotās VALSTIS

ČIKĀGA

5. janvārī DV apvien. rīkoja Veco latviešu strēlnieku un Ziemassvētku kauju 40 gadu atceri. Vakars notika Danish Glee club telpās. Latv. vecie strēlnieki bija šī vakara goda viesi. Pēc dievvārdiem un neliela akta, vakara dalībnieki pavadīja dažas stundas kopējās vakariņās, bet bērni un jaunatne augšējā zālē priecājās rotaļās.

Čikāgas latviešu jaunatnes pulciņa Literātūras un mūzikas sekcija š. g. 11. janvārī plkst. 8.00 2637 L. Potomac ielā rīko literāru vakaru, kurā par K. Skalbes pasakām stāstīs V. Muižnieks. Referents lūdz vakara dalībniekus vēlreiz pārlasīt šādas Skalbes pasakas: Kā es braucu Ziemeļmeitas lūkoties, Mēness dārzā, Nabaga bramīns, Pasaka par vērdiņu, Kaķīša dzirnaviņas un Burvja sirds.

Čikāgas latviešu jaunatnes valdes sēdē par priekšnieci ievēlēja Veltu Muižnieci, kara dienestā aizgājušā pr-ka Aivara Oša vietā.

Ziemassvētku līdzekļu vākšanas akcija Daugavas Vanagiem noris ļoti sekmīgi. Tā uz 22. decembri bija iesūtīti jau $1,300,00. Šis skaitlis vēl palielināsies.

Latviešu studentu kopas un jaunatnes pulciņa biedri aizbrauca 29. decembrī uz Milvokiem, kur bija vietējo jaunatnes pulciņu viesi eglītes vakarā. Tā tiek mesti tilti mūsu jauniešu siržu starpā, lai uzturētu draudzību un latvisko garu.

Skautu un gaidu kopas savu gadskārtējo eglītes vakaru rīkoja 30. decembrī Hull House Bowen zālē. Ļoti kuplais skatītāju pulks ar lielu interesi sekoja abu vienību priekšnesumiem, kurus šogad izpildīja paši rīkotāji. Priekšnesumiem sekoja tautiskās dejas un rotaļas. ro.

Teātra izrādi par labu Ungārijas bēgļiem rīko Čikāgas latviešu teātris, uzvedot savu jaunāko iestudējumu — Jūlija Pētersona komēdiju „Pieklīdušais kaķēns". Izrāde notiks sestdien, 19. janvārī, pl. 7,30 vak. Hull House telpās, 800 S. Halsted St. Ieejas biļetes $1,50, $1,00 un studentiem $0.50. Biļetes jau var pasūtināt pa tālruni O. Krollom darbdienu vakaros no pl. 7—9, bet izrādes dienā kasē tās varēs iegādāties stundu pirms sākuma. Vietas numurētas. Ja jūs arī būtu šo komēdiju redzējuši, tomēr apmeklējiet to vēlreiz. Atcerieties, ka nesen vēl mēs paši klīdām komūnistu vajāti un padzīti no savas zemes pa nometnēm un lielceļiem. Ungāri ir pacēluši brīvības karogu visām tautām, par spīti milzīgajiem upuriem kādus tie nes. Apmeklējot izrādi, mēs pavadīsim patīkamu brīdi, kā arī palīdzēsim ungāriem.

Trenējoties 21. dec. vakarā volejbolā, Andris Dzelme, tautisko deju kopas vadītāja dēls, tik nelaimīgi izslīdēja, ka ar labo celi ieskrēja sienā un pārlauza celgala skrimsli. Atsauktais ārsts — Alb. Kalniņš — nekavējoties nogādāja jaunieti uz slimnīcu, kur izdarīja rentgena uzņēmumu. Laimīgā kārtā lūzums nav komplicēts un jācer, ka izdosies kāju pasargāt no stīvuma. Tomēr kāja bija jāliek ģipsī uz 6 mēnešiem. Tagad Andris veseļojas mājās, vecāku uzraudzībā. ro.

Arī Čikāgā latviešu namsaimnieku skaits augtin aug, jo latvieši pārliecinājušies, ka labāk maksāt par savu īpašumu, nekā svešam par dzīvokli. No jauna namu iepircis Al. Eizis, iegūstot nekustamu īpašumu 2120 N. Leavit ielā. ro.

KOLORĀDO SPRINGA (COLO)

Latviešu biedrības un draudzes valde pirms Ziemassvētkiem savāca 209 dol., no tiem 45 dol. nolēma nosūtīt Augustdorfas ģimnazijai, bet uz Zviedriju 200 dol., jo 164 dol. Latviešu biedrība pievienoja vēl 36 dol., saiņu sagādei Sibirijas soda nometnēs un ārpus tām nometinātiem tautiešiem. Šejienes tautieši 1956. g. ziedojuši Augustdorfas ģimnazijai 120 dol. un tautiešiem Sibirijā 520 dol. Šeit tagad dzīvo apm. 150 latviešu; var teikt, ka caurmērā katrs strādājošais tautietis ziedojis apm 10 dol.

22. decembrī Valtona zālē sestdienas skolas eglītes vakaru ievadīja prof. L. Bērziņš ar svētbrīdi. Priekšnesumos skolas bērni dziedāja svētku dziesmas un dejoja tautiskās dejas, ko bija iemācījusi skol. N. Paukule. D. Iverte un J. Sāpe atskaņoja klavieru solo, M. Timmas pasaku Zelta atslēdziņa skatuvei bija pārstrādājusi un inscenējusi B. Zīle. Uzvedumā piedalījās visi 14 sestdienas skolas bērni, iepriecinādami viesus un vecākus. Par svētku gardumiem bija gādājusi Latviešu b-bas dāmu komiteja, Latviešu biedrība un draudze.

Ziemassvētku dievkalpojumu 24. dec. vadīja prof. L. Bērziņš un jaunais mācītājs Ž. Upīte, kas bija atbraucis no Mineāpoles. Viņš ar ģimeni pārcelsies šeit uz pastāvīgu dzīvi pēc 18. janvāra. Dievkalpojumu 6. janvārī Mūsu Pestītāja baznīcā noturēja vēl prof. L. Bērziņš.

E. Z.

— Ievēro vienu, mans dēls, — nekad nepārvērtē sievietes spējas un to, ko tās saka, izņemot divos gadījumos — attiecībā uz viņu gadiem un svaru.

GRAND RAPIDI (MICH.)

Kristus dzimšanas dienas svētvakara dievkalpojumi Grand Rapidos bija pulcinājuši abās draudzēs seviški daudz apmeklētāju. Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. - lut. draudze šo dievkalpojumu noturēja svētdien, 23. decembrī, Immanuēla baznīcā. Dziedāja draudzes koris Dr. F. Valdmaņa vadībā un sprediķoja māc. A. Piebalgs no Kalamazū. Māc. A. Piebalgs arī ziņoja, ka pirms dievkalpojuma slimnīcā apmeklējis draudzes ganu prāv. J. Ozolu. Pēdējais licis sveicināt draudzi un pastāstījis, ka šis esot pirmais gadījums viņa garajā mūžā, kad nevarot teikt Ziemassvētku sprediķi. Vienības draudzē svētvakara dievkalpojumu 24. decembra vakarā ievadīja Rūdīte Jirgensone un Ieviņa Ziediņa ar ērģeļu priekšspēli. Vēl dziedāja pārējie jaunās paaudzes mākslinieki — Edīte Zirnīte, Vija Štokmane un Ivars Gaide un brīvmāksliniece — viešņa Emma Reinvalde no Kalamazū. Ērģeļu pavadījumus veica Ed. Grīnvalds, sprediķoja māc. J. Lazda. Ziemassvētku eglītes sarīkojumus bija noorganizējušas vairākas citas latviešu organizācijas un tie pa lielākai daļai notika latviešu biedrībā.

Ziemassvētku sarīkojumu ietvaros Grand Rapidu simfoniskais orķestris deva koncertu „Villa Maria", kurā pulcināti bērni, kam trūkst ģimenes apgādnieki. Šajā koncertā par solistu bija aicināts piedalīties Veras Siliņas klavierstudijas audzēknis Egīls Ozoliņš. 11 gadus vecais pianists koncertā nospēlēja Ungāru rapsodiju un Turku maršu, izpelnoties klausītāju sevišķu atzinību. Cildinošus vārdus viņam bija veltījusi arī vietējā amerikāņu prese, izceļot gados tik jauno latviešu pianistu.

Jaunā gada sagaidīšana Grand Rapidu latviešiem bija rīkota Latviešu biedrības telpās. Visu vakara programmas daļu atjautīgi veica Maija Roziņa, bet gadu mijā tautiešus uzrunāja un apsveica biedrības priekšnieka vietnieks J. Sproģis. Sarīkojums bija kupli apmeklēts.

Ziemassvētkos un Vecgada pēdējā dienā kristīja dažas latviešu ģimeņu jaunās atvases: māc. A. Piebalgs kristīja Rūtu Plāti, Ulža un Laimdotas meitu, bet māc. J. Lazda — Māri Kukaini, Vilmāra un Dzintras dēlu, un Aivaru Nollendorfu, Valtera un Ģertrūdes dēlu.

CIK LIELIŠKI IR DZIRDĒT BRITU LAUVU RŪCAM . . .

MŪSU LONDONAS KORESPONDENTA VECGADA VAKARA POLITISKĀS PIEZĪMES

„Cik lieliski ir dzirdēt britu lauvu rūcam, kaut arī tikai īsu brīdi . . ." Tā nopietnajā dienas laikrakstā „Daily Telegraph" Suecas krizes laikā rakstīja kāds lasītājs un kā nepartejiskam novērotājam man jāpievienojas šim uzskatam. Britu lauva pagājušā gadā rūca nevis vienu reizi vien, bet gan daudzas — kaut arī šie rūcieni nogrima starptautisko politiķu apvainojumos, rājienos un norādījumos.

Vecgada vakars ir laiks, kad jāpārskata panākumi un jāpiemiedz acis pret zaudējumiem un ievainojumiem. Tiešām Lielbritanija daudz zaudējusi no savas varenības, tā gatavojas nonākt Francijas vai Zviedrijas stāvoklī, daži pat steidzas jau ziņot, ka Lielbritanija ir beigusi eksistēt kā lielvalsts. Tā tas tomēr laikam nebūs. Paskatīsimies uz Lielbritanijas panākumu sarakstu: Kalderholas atomspēkstacija ir pirmā pasaulē, kas apgādā šīs salas iedzīvotājus ar elektrību. Lielbritanijas tirdzniecības flote vēl vienmēr ir lielākā pasaulē. Koloniālā politikā, kuras imperiālismā briti atkal un atkal tiek apvainoti, ir sperti pat pārdroši soļi — Zelta Krastam jauna konstitūcija, Rodēzijas Nigērijas un Kēnijas federācijas — šajās zemēs noteikti ir mazāka „krāsu atšķirība" nekā, piem., ASV! Kaut arī Lielbritanijas kolonijās un dominijās plosa daudzi nemieri, pašreizējā valdība pūlas visām sarežģītajām problēmām dot abpusēji apmierinošu atrisinājumu. Lielbritanija vēl vienmēr ar savu gaisa spēku skati Fārboro lidlaukā mulsina visas pasaules lidošanas mākslas ekspertus. Lielbritanijai pieder visi 3 pasaules rekordi ātrumā — uz zemes, ūdens un gaisā.

Nepārprotami ir grūti nelielo salu salīdzināt ar Sav. Valstīm vai Padomju Savienību, tomēr vēl vienmēr pasaules politikā un militāro spēku sadalījumā Lielbritanijai ir ievērojama loma, un kaut arī Bulgāņins savā runā teica, ka Lielbritanija neiesākas karu, Francija to nevēlas un Vācija nav apbruņota . . ." tā tomēr bija spējīga pierādīt pretējo. Lai cik vāja arī būtu Ēģipte, tad militāro operāciju precizitāte, mazie zaudējumi un visu trīs ieroču šķiru apbrīnojamā sadarbība pierādīja, ka Lielbritanijas bruņotie spēki vēl vienmēr ir spēka gados.

Un beidzot ar ārpolitiku, ar tā nodēvēto Suecas katastrofu, kas ASV, Vācijā un daļēji arī pārējās valstīs izraisīja kaut ko līdzīgu anti-britu vilnim? Vai Lielbritanijas premjera solis par militāro intervenciju bija tik neprātīgs vai viņa politika bija tik tuvredzīga? Tagad, kad angļu un franču vienības atstājušas Suecas joslu, kad Lielbritanijas valdība piekāpusies visās Apvienoto Nāciju prasībās, kad satrakots ēģiptiešu pūlis nogāza Lesepsa statuju — kas notiek tagad?

Un vai tieši Vecgada vakarā Londonā nepienāca ziņa par pārsteidzošo ASV politikas maiņu, kuru, lai cik tas nepatīkami ASV, var ieskatīt par Lielbritanijas politikas augli? Kādēļ gan tagad ASV prezidents brīdina Padomju Savienību, kādēļ viņš prasa Kongresa pilnvaras atļaujai lietāt militāru spēku, ja tā nebeigs iejaukties Vidējos Austrumos? Vai pašreiz tās nav Sav. Valstis, kas vēlas iet „vienas", ja tas nepieciešams? Kā gan lai liek uz apsūdzēto sola vīru, kas atmaskojis noziedznieku? Tikai pēc tam, kad Lielbritanija ar savu ātro un varbūt „starptautisko tiesību" aizkaroŝo rīcību pierādīja briesmas, kas veidojas pulkveža Nasera paspārnē, ASV sapratušas, ka Apvienotās Nācijas ir laba lieta tik ilgi, kamēr nav darīšana ar bruņotu varu, kuras vienīgais mērķis ir brīvās pasaules noārdīšana. Visi norādījumi rāda, ka Eizenhauers atgriezīsies pie Trūmena 1947. gada doktrīnas.

Negribot jādomā par asiņaino pilsoņu karu un komūnistu spiedienu, kas izcēlās, kad angļu vienības izvācās no Grieķijas, ko komūnisti darīja lai iejauktos Turcijas un pašas Grieķijas iekš- un ārpolitikā. Vienalga, kur arī briti izvāktos, komūnisti mēģina iegūt varu. Tas pats notika arī Ēģiptē. Pašreiz ASV ir gatavas iet „vienas", un Lielbritanijā šis sava lielā sabiedrotā solis tiek uzņemts ar dziļu prieku, jo kurš gan izšķirtos par Pad. Savienību. Angļu tautas masās urdz rūgtums: kādēļ prezidents Eizenhauers šo savu soli nespēra kopā ar Angliju? Vai ASV tiešām, kā to teica darba partijas deputāti Sinvels un Evans, ieinteresētas tikai Vidējo Austrumu naftā? Lai nu kā, ASV jauno gadu uzsāk ar noteiktu ārpolitiku.

Atskatoties uz pagājušo gadu, jādomā par Ungārijas traģēdiju un Polijas neizdevušos revolūciju. Šai jautājumā Rietumu sirdsapziņa nekad nevarēs kļūt tīra. Veltīgas ir pūles ar palīdzību ungāru bēgļiem nomazgāt kauna traipu, veltīgi ir runāt Apvienotajās Nācijās par Kremļa noziegumiem — tīcība demokratiju palīdzībai ir beigusies.

Šajās dienās Londonā viesojās Kerenskis un kādā preses intervijā viņš izteicās, ka nevis boļševiki gāzuši viņa valdību, bet gan Rietumi . . . Viņš izteica pārliecību, ka vēl nekad Pad. Sav. tautas nav tā apzinājušās, ka tām jāizcīna brīvība pašām, kā tieši šajā brīdī. Viņš apgalvoja, ka Kremļa valdnieku starpā plaisa padziļinoties un kā Chruščeva Staļina pēcnāves slepkavība izrakusi boļševiku partijai kapu. „Man nebūtu spēka dzīvot, ja es nezinātu, ka es varēšu atgriezties Krievijā!" televīzijas raidījumā teica sirmais vīrs. Un, redzot šo pārliecības pilno sirmgalvi, katram bēglim vajadzētu kaunēties par savām šaubām.

Bet kas īsti notiek Pad. Sav., vai tiešām „Kārļa Marksa un Katrīnas Lielās ārlaulības bērns" krievu komūnisms guļ nāves gultā, vai tiešām Krievijā gatavojas jauna revolūcija? To grūti pateikt un uzminēt, bet visas pazīmes rāda, ka Kremļa iekšējā cīņā pēc varas uzvaru gūst Maļenkovs, Molotovs, Kaganovičs un Suslovs. Pēdējā laika ministru vietnieku maiņas to norāda. Ja vecie „staļinisti" atgūtu varu, tad jau tagad pastāvošais „aukstais karš" pieņemtos aukstumā, un tikai kara uguns varētu atsaldēt abu pasauļu iesalušo saimniecību.

Ko vēlas vidusmēra anglis jaunajā gadā? Viņš vēlas redzēt izbeidzamies Kremļa draudu rēgu. Viņš vēlas degvielas ierobežojumu izbeigšanu, viņš vēlas mazākus ienākumu nodokļus un lielākus ienākumus. Viņš cer, ka būs labāki ceļi, labākas mājas, labāka sociālā aprūpe. Bet par visām lietām viņš cer, ka „Britu lauva rūks un ne tikai īsu brīdi . . ."

G. Z.

AIZGĀJIS AIZSAULĒ

25. decembrī, kad skanēja Ziemassvētku zvani un dziesmas, mūžīgā mierā acis aizvēra Aloizs Slišāns. Viņš dzimis 1924. g. 9. 3., Baltinavas pag. Mālakalnos kā lauksaimnieka dēls. Tēva mājās pavadījis bērnību un jaunekļa gadus. Kara laikā iesaukts kara dienestā. Kā kareivis izgājis cauri visām kara ugunīm no Volchovas līdz Vācijai. Smagie kara apstākļi atstāja iespaidu uz viņa veselību, it seviški gūsta laiks. Pēc kara strādāja Francijā smagu darbu. Pagājušajā gadā ieceļoja Kanadā. Būdams labs katolis, pēc iebraukšanas pieteicās draudzē un apmeklēja dievkalpojumus.

Viņu apbedīja Cote des Neiges kapsētā. Uz mūžīgo atdusas vietu pavadīja brālēns, draugi un labvēļi, noliekot ziedus uz viņa kapa. Montreālas latviešu katoļu draudzes vārdā vainagu nolika A. Muncs un Daugavas Vanagu vārdā — Čugurs.

Pēc viņa sēro tēvs, māte un māsas dzimtenē, brālēns Montreālā, draugi, labvēļi, katoļu draudze un Daugavas Vanagi.

Jāzeps Slišāns

CEĻA VĀRDI

Dzīvē nav nekā jauna cilvēkam, kas sapratis, ka zaudēt dzīvību nav nekas ļauns.
Monteņs

Ir labi ievērot pamatlikumu — nekad ne no viena neprasīt vairāk, nekā tas spēj dot bez grūtībām.
W. Sommersets Mūms.

Tik nabags nav pat neviens ubags, ka tas nevarētu otram vēl kaut ko dāvināt — kaut arī tas būtu tikai silts skats.
Ed. Mērike

Laimes konts mainās citādi, nekā tu domā: tu kļūsti bagātāks, jo vairāk tu aizdodi.
Džovanni Guareči.

Sporta
APSKATS

LATVIEŠU SPORTA PADOMES TRIMDĀ PREZIDIJA INFORMĀCIJAS
LA PIELIKUMS LATVIEŠU SPORTISTIEM SVEŠUMĀ

VISI MEISTARTITULI KANADAI

Maz dalībnieku 3. Ziemeļamerikas meistarsacīkstēs galda tenisā. — Kanadas spēlētāji aizved mājās visus meistartitulus. — Eichvalds un Ādmine viensp ēļu uzvarētāji.

Saginava (R) — 3. Ziemeļamerikas kontinenta meistarsacīkstes galda tenisā 29. un 30. decembrī pieredzēja negaidītu Kanadas latviešu galda tenisistu triumfu; viņi mājās aizveda visus meistartitulus: Laimons Eichvalds — vīriešu vienspēlēs, Velta Ādmine — sieviešu vienspēlēs, Eichvalds un Modris Žulps vīriešu divspēlēs, Ādmine - Žulps — jauktās divspēlēs, Ādmine - Skujiņa — sieviešu divspēlēs. Kanadieši pārākie bija arī vīriešu un sieviešu vienību cīņās, abas uzvarot ar 55:1.

Pirmās Ziemeļamerikas kontinenta meistarsacīkstes notika Toronto 1954. gadā reizē ar kontinenta meistarsacīkstēm vieglatlētikā un tenisā. Toreiz dalībnieku rindās redzējām daudz ASV spēlētāju, kamēr 1955. gada meistarsacīkstēs, kas arī risinājās Toronto, kuplo dalībnieku skaitu sastādīja tikai Kanadā dzīvojošie spēlētāji. Tāpēc bija sagaidāms, ka meistarsacīkstēs Saginavā ASV galda tenisistu skaits būs visai liels, taču pie starta bija tikai 5 vīrieši un 1 sievete — visi no vidējām valstīm, kamēr Kanadu pārstāvēja 4 vīrieši un 3 sievietes.

Dabiski, rodas jautājums, kur palikuši ASV latviešu galda tenisisti, ja par tiem dzirdēts diezgan daudz, bet interesi nesaista pat iespējami vērtīgākais sarīkojums - kontinenta meistarsacīkstes.

Vīriešu vienspēlēs piedalījās 5 dalībnieki, kas, priekšspēlēs sadalīti 2 grupās, sacentās katrs ar katru, no katras grupas 3 labākiem iekļūstot finālā, kurā spēles notika pēc divu zaudējumu sistēmas. Finālam kvalificējās kanadieši Eichvalds, Kuga Žulps un Oliņš (Milvoki), Bergmanis (Linkolna) un Sukijs (Kalamazū), bet no tālākām cīņām izstājās Skujiņš (Kanada), Bērziņš (Milvoki) un Miķelsons (Saginava).

Spēļu gaitā par favoritiem izvirzījās kanadieši Žulps (Hamiltona) un Eichvalds (Kičenera). Savstarpējās cīņās Eichvalds pārspēja Žulpu 21:19, 21:15, bet finālā izpaudās Žulpa 21:12, 21:15 pārākums, un cīņa bija jāatkārto. Skaistā cīņā meistarnosaukumu ieguva L. Eichvalds, uzvarot ar 21:16, 21:18, 21:15. Trešā vietā palika J. Kuga (Toronto) nodrošinot kanadiešiem visas trīs pirmās vietas.

⁂

Pārējie techniskie rezultāti: — Žulps - Bergmanis 21:11, 21:16, Kuga — Oliņš 21:15, 21:16, Bergmanis - Oliņš 21:16, 21:18, Eichvalds - Kuga 6:21, 21:16, 21:14, Žulps- Sukijs 21:6, 21:13, Kuga - Sukijs 21:11, 21:15, Kuga - Bergmanis 22:20, 24:22, Žulps - Kuga 21:16, 21:6.

⁂

Sieviešu vienspēļu finālā, uzvarot visas 3 pretinieces, iekļuva V. Ādmine, kamēr pārējām dalībniecēm — Meržejevskai, Skujiņai un Žulpai, savstarpēji citai citu uzvarot, radās „burvju loks", un rīkotāji izšķīrās par pārspēli. Žulpa uzvarēja Skujiņu 21:19, 21:8, Meržejevska — Žulpi 21:13, 23:21 un Skujiņa — Meržejevsku 21:16, 7:21, 21:6, un tikai labāka uzvarēto setu attiecība nodrošināja Meržejevskai spēli finālā. Uzvarēja Ādmine ar 21:10, 21:10, 21:8. Ādmine izcīnīja I. Kāpostiņa būvfirmas dāvāto mūžīgi ceļojošo kausu Latvijas brīvībai.

⁂

Vīriešu divspēlēs piedalījās 4 pāri, un finālā Eichvalds - Žulps pieveica Oliņu - Bergmani ar 21:11, 21:19, 21:11, nodrošinot meistarnosaukumu. Pārējo spēļu rezultāti bija: Oliņš - Bergmanis — Kuga - Miķelsons 17:21, 21:17, 21:19, 21:16, Žulps - Eichvalds — Bērziņš - Sukijs 21:18, 21:12, 21:19. Gandarījuma spēlē Kuga - Miķelsons uzvarēja Bērziņu - Sukiju 21:13, 21:19, 18:21, 21:17.

Sieviešu divspēlēs meistartitulu izcīnīja Ādmine - Skujiņa, pārspējot Meržejevsku - Žulpi 16:21, 21:14, 29:27.

Jauktās divspēlēs savu pārākumu apliecināja vienspēļu meistare Ādmine pārī ar Žulpu, kuri uzvarēja Skujiņu - Eichvaldu 21:8, 21:10, 21:12 un Meržejevsku - Oliņu 21:16, 21:11, 21:14. Skujiņa - Eichvalds savukārt bija pārāki par Žulpi - Kugu — 19:21, 21:18, 19:21, 21:13, 21:12.

VIENĪBU CIŅAS BEIDZĀS AR 5:1 REZULTĀTU

Kā vīriešu, tā sieviešu vienību cīņās par ceļojošām balvām ar vienādu 5:1 rezultātu uzvarēja kanadieši.

Vīriešu spēlēs par B. Puriņa nekustamo īpašumu pārdošanas biroja dāvāto balvu vienīgo punktu kanadiešiem zaudēja Kuga, kuru sīvā cīņā pieveica Oliņš — 21:18, 14:21, 22:20, kamēr pārējie rezultāti bija — Žulps - Bergmanis — 21:17, 21:16, Eichvalds - Oliņš — 18:21, 21:14, 21:14, Kuga - Bērziņš 21:14, 21:15, Eichvalds - Bergmanis 21:16, 21:18, Žulps - Bērziņš 21:15, 15:21, 21:13.

Sieviešu cīņās par Toronto latviešu YMCA's kluba dāvāto balvu ASV Kanadas trijniekam pretim varēja stādīt tikai Meržejevsku, kas zaudēja Ādminei 11:21, 11:21, bet uzvarēja Žulpu 21:19, 21:17. Tā rezultāts punktos izteicās 5:1, jo vienībai trūka pārējās dalībnieces.

⁂

Kanadas pārstāvji Eichvalds un Žulps ieguvuši labus panākumus dažādās kanadiešu meistarsacīkstēs un turnīros un pieder Austrumkanadas labāko galda tenisistu saimei. Savu krietno spēles māku viņi apliecināja arī šajās cīņās, „lielo lomu" laimīgi izvelkot Eichvaldam. Jānis Kuga ir daudzkārtējs Toronto un Ontario apgabala meistars senioru klasē, un arī Velta Ādmine guvusi daudzus jaukus panākumus kanadiešu sacīkstēs. No ASV spēlētājiem krietnāko sniedza linkolnietis Bergmanis, kas ceļā uz sacensībām bija pavadījis 25 stundas. Žēl, ka iztrūka daudzi ASV spēlētāji, kas cīņas būtu padarījuši daudz interesantākas un spraigākas.

Par sarīkojuma veiksmīgu izkārtošanu rūpējās Saginavas latviešu sporta kopa L. Lūsara vadībā.

DZIMTENĒ

Pad. Savienības „sporta meistara" nosaukumu ieguvuši tāllēcējs Ēriks Kechris un riteņbraucējs Jānis Deisons.

E. Kechris ir alūksnietis un sportista gaitas sācis 1949. gadā. 1950. gadā Pad. Savienības bruņoto spēku meistarsacīkstēs uzvarēja trīssoļlēkšanā ar 14,51 m rezultātu, bet 21 gada vecumā, 1952. gadā Ļeņingradā ar 7,49 m rezultātu bija Pad. Savienības meistars tāllēkšanā. Drīz pēc tam Kechra vārds un rezultāti pazuda no vieglatlētikas statistikām. Kechri izsūtīja, un vieglatlētikas laukumā viņš atgriezās tikai pag. gadā, kad olimpisko kandidātu pārbaudēs viņš sasniedza 7,70 m, bet treniņos lēca vēl tālāk. Šķiet, politiskā neuzticamība bija vienīgais iemesls, kāpēc Kechris nenokļuva Melburnā.

Jānis Deisons jau 1943. gadā piedalījās ātrslidošanas sacīkstēs Rīgā un aktīvs slidskriešanas sacīkšu dalībnieks bijis līdz pat 1955. gadam, kad izcīnījis Pad. Latvijas meistarnosaukumu. Pēc tam pilnīgi pievērsies riteņbraukšanai — sprintam un bijis arī olimpisko kandidātu skaitā.

Rīgas jaunatnes sporta skolā sākusi darboties modernās piecciņas nodaļa ar treneri Aini Zvirgzdiņu.

Grupa veiksmīgo Kanadas latviešu galda tenisistu Saginavā, kas izcīnīja uzvaras kontinenta meistarsacīkstēs. No kreisās: Modris Žulps, Biruta Skujiņa, Dagmara Župla, Velta Ādmine un Laimonis Eichvalds.

Austrālijas olimpietis Vēsmonis Balodis izceļos uz ASV

(J) 23 gadus vecais Austrālijas reprezentants olimpiskajās spēlēs Vēsmonis Balodis jau šajā gadā iecerējis ieceļot ASV, lai sāktu studijas un futbola (amerikāņu) karjeru. Olimpisko spēļu laikā Melburnā no ASV viesojās Vēsmoņa tēvs, kas sācis dēlu ieceļošanas dokumentu kārtošanu.

Spēcīgā auguma īpašnieks, ar interesi un treniņu mīļestību diska mešanā un lodes grūšanā, saistīja slavenā austriešu izcelsmes trenera Franča Stampfla uzmanību, un sākās grūts darba posms: vajadzēja pilnīgi pārstrādāt Vēsmoņa primitīvo techniku, spēka pārpilnību apvienot ar elastīgumu, kustību saskaņotību un eksploziju izmetiena brīdī. Treneŗa un audzēkņa lietie sviedri vainagojās panākumiem. Vēsmonis izturēja Austrālijas olimpisko kandidātu pārbaudi un nesa „ķenguru zemes" krāsas Melburnā. Diska mešanā ar 44,26 m tālu raidījumu viņš tomēr neiekļuva finālā.

Pirms ol. spēlēm sacīkstēs Benalā Vēsmoņa grūstā lode aizlidoja 15,05 m tālu, kas ne vien ir pag. gada latviešu labākais sasniegums, bet otrs labākais rezultāts svešumā vispār, jo par Balodi lodi tālāk (15.35 m) grūdis vienīgi dinamiskais Antons Puksts Anglijā. Ja uzskatām, ka Vēsmonis vēl ir savas karjēras sākumā, tad, šķiet, Puksta rekords nākošo vasaru vairs nepārdzīvos. Tāpat kādu dienu Balodis no rekordu sarakstiem var izdzēst Otto Feldmaņa varējumu diska mešanā — 46,53 m.

Interesanti piezīmēt, ka arī Feldmaņa treneris Anglijā bija Stampfls, no kuŗa Otto rakstveida pamācības saņem vēl šodien. To pašu Francis solījis arī Vēsmonim, tam ieceļojot ASV.

Jāsaka sirsnīgs paldies simpatiskajam austrietim par divu latviešu „dūžu" izaudzēšanu.

SKATS PĀR PLECU UZ 1956. G. UN NĀKOTNI

Liekas, aizvadītais gads mūsu sporta dzīvē svešumā bijis viens no ražīgākajiem pēdējā laikā. Ja vispasaules mērogā par lielāko latviešu sporta sasniegumu jāuzskata Ineses Jaunzemes Melburnas olimpiskās spēlēs izcīnītā zelta medaļa un vadošā vieta pasaulē, tad brīvajā pasaulē visvērtīgākie sasniegumi bez šaubām ir Jāņa Konrada veikumi peldēšanā. Jāņa sniegums 400 m distancē brīvajā stilā — 4:47,3 min. pa spēkam ir tikai retajam Eiropas peldētājam. No Jāņa neatpalika arī viņa jaunākā māsa Ilze, latviešu peldēšnas sporta vēsturē ierakstot vērtīgus rezultātus 100 m, 220 un 440 jardu distancēs brīvajā stilā — 1:13,5, 2:31,9 un 5:36,0 min., bet Zviedrijā, izvirzoties Uplandes apgabala labāko peldētāju vidū, ar 100 m brīvā stila rezultātu — 1:11,6 min, par latviešu peldētāju slavu gādāja Valda Freivalde, kuras pēdās ar patīkamiem rezultātiem sāka staigāt arī māsa Laila.

Bez panākumiem nepalikām arī mūsu galvenā sporta veidā — basketbolā. Starptautiskā forumā — 3 latvieši reprezentēja Zviedrijas valsts izlasi vairākās starptautiskās sacensībās, tāpat 3 mūsu puiši — Dancis, Bumbērs un Freidenfelds bija Austrālijas olimpiskās vienības cīnītāju rindās. Arī pašu mājās panākumi bijuši spoži: Eiropā notika II latv. meistarsacīkstes basketbolā, uzvarot Vācijai. Kārtējās ASV meistarsacīkstēs, kurās uzvarēja Mineapoles Starts, bija vērojams labākais basketbols svešumā pēckara posmā, Stokholmā latviešu Daina izcīnīja pilsētas meistargodu, kā arī citas vienības Austrālijā, Anglijā, ASV, Zviedrijā un Kanadā guva labus panākumus sacensībās ar cittautiešiem. Dzelzs aizkara otrā pusē Rīgas ASV izcīnīja Pad. Savienības meistarnosaukumu, pierādot, ka atviešu basketbols uz ļoti augsta līmeņa arī dzimtenē.

Volejbols gadu ritumā kļūst nepopulārāks. Lai gan notikušas atsevišķo zemju meistarības, dalībnieku skaits mazinājies, jo jaunieši par volejbolu neizrāda sevišķu interesi. Takomas Ausmas vīriešu vienība ierindojās septītā vietā visu ASV meistarībā, Montreālas LSK latviešu sastādītā sacentās ar Indijas izlasi, kas atgriezās no pasaules meistarsacīkstēm Parīzē, zaudējot. Viena latviete kļuva pasaules meistare volejbolā — tā bija rīdziniece Valentīna Varkeviča, kas spēlēja Pad. Savienības izlasē pasaules meistarsacīkstēs.

Galda tenisā labus panākumus guva Viktors Matisons Austrālijā, kas izcīnīja Austrālijas meistartitulu vīriešu divspēlēs un austrāliešu krāsas nesa pasaules meistarsacīkstēs Japānā. Ne mazāk vērtīgi arī Kanadas latviešu galda tenisistu panākumi — Marinko - Kāpostiņa, Žulps, Eichvalds, Kuga ar ļoti labiem panākumiem cīnījās dažādos kanadiešu turnīros un meistarsacīkstēs. Arī pāris ASV pilsētu meistarnosaukumus izcīnīja latvieši (Grand-Rapidos - Zirnīte, Kārkls).

Vieglatlētikā ar labām sekmēm sasniegumu uzlabošanu turpināja brāļi Pētersoni un K. Upenieks. Atzīmējams M. Pētersona 50,0 sek. veikums 400 m. skrējienā. Jānis Stendzenieks jau astoto gadu pēc kārtas izcīnīja Čīles meistarnosaukumu šķēpa mešanā. Turpat Čīlē par izcilu vieglatlētu veidojas Juris Laipenieks. Čīles valsts un olimpiskās vienības terneŗa Edgara Laipenieka dēls. Juris Rīmanis Austrālijā laboja E. Bukbāržа jau no Vācijas trimdas laikiem pastāvošo latv. labāko sasniegumu trīssoļlēkšanā, bet ASV un Kanadā sacensībās piedalījās vesela virkne jaunu atlētu — Agrums, Kauls, Šteinbergs, Vāgners, Rītiņš, Priedītis, Tērauds, Uiska u. c., uzrādot labus sasniegumus. Mazliet bēdīgāks stāvoklis vieglatlētikas sportā ir sieviešu disciplīnās, kuŗu aizvadītā gada spožākā pērle ir, šķiet, jauniņās austrālietes Ievas Kampes veikums tāllēkšanā — 5,11 m. Turpat Austrālijā rudens posmā jaukus sasniegumus uzrādīja Anita Riņģe, bet Kanadā par daudzsološu vieglatlēti sevi apliecināja Valda Vilsone.

Ievērojamākais vieglatlētikas sarīkojums bija 3. Ziemeļamerikas kontinenta meistarsacīkstes un ASV - Kanadas valstu sacīkstes Čikāgā. Vīriešu sacensībās ar 94:61 uzvarēja ASV, bet sieviešu ar 67:20 Kanadas pārstāves.

Sāpīgs zaudējums mūsu sporta saimei bija negaidītā Roberta Plūmes aiziešana veļu valstī.

Alfreds Kārkliņš Kanadā laboja Latvijas rekordu svaru celšanā — abrocīgā spiešanā spējot 118 kg. ASV notika pirmās latviešu slēpēšanas meistarsacīkstes. Adis Bradovskis guva krietnus panākumus airēšanas sacīkstēs Kanadā. Futbolā, pēc priekšsacīkstēm pa apgabaliem, notika pirmās ASV latviešu meistarsacīkstes, kā arī latviešu vienības bija aktīvas Kanadā un Austrālijā, piedaloties atsevišķu pilsētu meistarībās un draudzības spēlēs ar citu tautību vienpadsmitiem. Ēriks Koņeckis un Rūdolfs Veide turpināja gaitas ledushokeja laukumos Vācijā, bet Videvuds Freivalds ātrslidošanā Zviedrijā.

Tāds īsumā ir pārskats par notikumiem mūsu sporta laukumos 1956. gadā, kas rāda ievērojamu aktīvitāti un sekošanu mūsu nacionālā sporta mērķiem un ideāliem.

Ko nesīs 1957. gads? Liekas, atbilde nav tālu jāmeklē — tā pati aktīvitāte turpināsies. Taču, lai mēs varētu gūt starptautiski nozīmīgākus panākumus, mums jārod iespējas izcilu sportistu saimes radīšanai, kuŗai pamatnoteikumi ir interese un labi treniņu apstākļi. Interesi par mūsu sporta dzīvi var dot mūsu nacionālās sporta vienības, bet, lai iegūtu labus treniņu apstākļus ir jāieaistās visu to zemju, kurās dzīvojam, sporta dzīvē, lai mācītos. Nav šaubu, ka vairums mūsu jauno talantu savas sporta mākas ieguvuši no svešiautiešiem savās skolās vai citās sporta organizācijās, tomēr viņi atraduši ceļu uz latvisko sportu, pierādot, ka jauniešiem, kas iesaistās sporta dzīvē, kur vien apstākļi pieļauj, nopietnais asimilācijas drauds ir vismazākais.

Jauno gadu sākot, viens otram vēlēsim spēku, izturību, visu mērķu un nodomu piepildījumu.

JAUNAJĀ GADĀ

Mēs sākam savu trīspadsmito sporta gaitu gadu svešumā ar vēlējumu, lai tas būtu pēdējais. Ikviens sasniegums, ko draudzīgās cīņās spēj mūsu sportisti, ir vērtīgs jau no tā viedokļa, ka pierādām labu gribu mūsu sporta gaitu turpināšanai, taču ar interesi un sporta mīlestību, kā rezultātā dzimst lieli sasniegumi. Jaunajā gadā centīsimies iegūt jaunus draugus un mūsu stāvokļa izpratējus.

Vēlam dievpalīgu visai mūsu sporta saimei svešumā.

LSPT Prezidijs.

KOPSIM un VEIDOSIM SPORTA GARU!

Jaunajā gadā ieejot, latviešu sporta saimei ASV un visā plašajā pasaulē novēlu panākumus, daudz spēka un izturības kā sporta laukumos, tā arī personīgajā dzīvē.

Lai plānotu nākotnes nodomus, ir jāraugās atpakaļ uz paveikto. Īsajā darbības laikā man ir bijusi izdevība novērot, ka mūsu sporta attīstība joprojām iet augšup. Par to galvenokārt vislielākā pateicība pienākas tām pašaizliedzīgajiem darbiniekiem klubos, kopās un pārvaldēs, kas, neskatoties uz materiālām grūtībām un dažāliem citiem šķēršļiem, netaupa pūles un brīvo laiku, lai vadītu organizātorisko darbu. Kamēr vien mums būs šādi nesaudzīgi darbinieki, — mums būs arī sportistu saime, kas kāpinās savas spējas sporta sniegumos. Mūsu augstvērtīgā sporta morāle, kas izveidojās draudzīgās sacensībās, ir ikvienam sportistam paliekoša personības vērtība uz visu mūžu. Kopsim un veidosim šo īpašību, ar kuŗu mēs varam būt lepni it visur un vienmēr mūsu sarkan-balt-sarkanām krāsām par godu!

A. Zāģeris,
ALA's Sporta un fiz. audz. biroja vadītājs

IVARA KALMES DALĪTĀS INTERESES

Šachs, Eiropas futbols un basketbols — ir vājības, kas saista 17 g. vecā latviešu vidusskolnieka, filadelfieša Ivara Kalmes interesi sportā. Kad Ivars ar savu māti un brāli 1951. gadā ieceļo ASV, toreiz 12 gadīgā zēna uzmanība pieder tikai šacham. Šīs karaliskās spēles mākā Ivars iet tik tālu, ka 1955. gada sākumā spēlējot simultānā pret holandieti Dr. Eivi, bij. pasaules meistaram Ivara priekšā ir pat jākapitulē. Seko uzvaras Filadelfijas, Pensilvēnijas un 3 valstu (Pensilvējas — Virdžinijas — Ohajo) meistarībās, kam vēl tiek pievienots arī ASV jaunatnes čempiona nosaukums, un liekas, ka Ivaram šie panākumi nākuši pārāk viegli, lai tie apmierinātu viņa vitalitāti.

Filadelfija ir Eiropas futbola „citadele" ASV, un arī vidusskolās un koledžās tam tiek ierādīta ievērojama vieta. Futbolā Ivara talants atklājās, spēlējot vārtsarga posteņī. Nupat aizvadītā 1956. gada meistarībā Centrālvidusskolas vienpadsmits ar Ivaru vārtos izcīnīja Filadelfijas meistarnosaukumu, uzvarot visas 17 meistarības spēles, un, Ivaram šajās spēlēs kapitulējot, pretinieka uzbrucēja priekšā tikai vienu vienīgu reizi. Tas Ivaram paveŗ ceļu uz Filadelfijas vidusskolu All-Star izlasi, kas ik gadus sastopas tradicionālā sezonas noslēguma spēlē ar Ņujorkas All-Star izlasi. Šogad uzvarēja Ņujorka ar 2:0.

Ne tik ievērojami Ivaram veicies basketbolā, kam pievērsties agrākos gados nav atļāvis ierobežotais laiks. Bet jau otro gadu Ivars ir Filadelfijas sporta kluba „Gaujas" vienības pamatpiecnieka centrs un izrāda lielu centību apgūt arī šīs spēles noslēpumus.

Kad pavasarī Ivars Kalme uzsāks studijas elektro - inženierzinātņu fakultātē Pensilvēnijas universitātē, viņa ierobežotais laiks liks tam izšķirties par vienu no līdzšinējām 3 dalītām interesēm. Kā liekas, priekšroku tomēr ņems Ivara pirmā mīlestība — karaliskā spēle. Interesanti piezīmēt, ka Ivara līdzšinējās 2 partijas spēlētas pret mūsu otro jaunās paaudzes izcilo šachistu Edmāru Medni ir beigušās neizšķirti.

Jautājumam par iespaidiem, ko Ivars guvis, salīdzinot amerikāņu un latviešu sporta centienus un to īpatnības, Ivara atbilde skan: „Neapšaubāmi, ka amerikāņu skolu, koledžu un profesionālajam sportam publika dzīvo līdzi ar lielu interesi. Tā ir prasība, ar ko saistās ikviena sporta veida popularizēšana. Mums, latviešiem, esot izkaisītiem malu malās, šādu publikas interesi ir grūti sev pievērst, līdz ar ko problēmatisks ir arī tiešais sporta organizātoriskais darbs. Ir jāsaka, ka ar atsevišķu cilvēku pūlēm un sportistu enerģiju, esam daudz ko panākuši. Un kādēļ gan turpmāk šie panākumi nevarētu būt vēl labāki?"

Ivars Kalme ir arī rosīgs latviešu jaunatnes organizāciju dalībnieks.

Ivars Kalme

SMAGI IEVAINOTS A. VANAGS

(M) Vadot savas FC Hagenavas futbola vienības uzbrukuma līniju, kādā spēlē smagi savainots mūsu izlases futbolists Aleksandrs Vanags, kam konstatēts abu kāju potīšu lūzums. Vanags pašreiz atrodas Strasburgas slimnīcā, kur speciālistu uzraudzībā notiek ievainojuma dziedināšana.

Vanags raksta, ka šis viņam ir pirmais nopietnākais savainojums 20 gadu ilgajā futbolista karjērā.

Labas atsauksmes Strasburgas skolu jaunatnes futbola sacensībās guvis A. Vanaga dēls Indulis.

MŪSU PAZINĒJU PULKS AUG

GUNĀRS GRIEZE RAKSTA ED. SULIVANAM

(V) Lai iepazīstinātu amerikāņu sporta publiku ar patiesību par krievu olimpiskās basketbola vienības spēlētāju nacionālo piederību, mūsu sporta žurnālists Gunars Grieze garākā vēstulē griezās pie plaši pazīstamā ASV televīzijas raidījuma Toast of Town vadītāja — sporta žurnālista El. Salivana (Sullivan). Gunārs Salivanu iepazīstināja ne tikai ar krievu olimpiešu — Krūmiņa, Valdmaņa, Muižnieka, Stonkusa, Lauritena un Petkevičiusa tautībām, bet norādīja arī uz latviešu emigrantu sporta aktīvitāti Sav. Valstīs.

Salivans, pateicoties Griezem par interesanto vēstuli, lūdza Gunara atļauju to nosūtīt arī žurnālam Sports Illustrated.

Gunara Griezes amerikāniskās uzņēmības un latviskās apziņas rezultātā mūsu pazinēju pulkam varam pierakstīt vienu amerikāņu sabiedriskās domas ietekmētāju vairāk.

⁂

ALA's Sporta biroja domas mudināts, ASV rietumu piekrastes sporta pārvaldes pr-dis Jānis Robiņš uzņēmis sakarus ar US Official Volleyball Guide redaktoru Mundt'u, kas lūdzis sniegt izdevumam informāciju par latviešu volejbola meistarībām un turnīriem Sav. Valstīs un Kanadā.

⁂

Mūsu sporta statistikis - žurnālists Bernhards Čečins olimpisko spēļu laikā Melburnā darbojās spēļu radio raidījumos. Viņa nopelniem pierakstāms, ka krievu vienībā esošos baltiešus oficiālos ziņojumos apzīmēja par Latvian, Estonian vai Lithuanian born.

EDGARS LAIPENIEKS KALIFORNIJĀ

(P) Čīles vieglatlētu izlases treneris Edgars Laipenieks no olimpiskajām spēlēm Melburnā ieradies ASV. Sanfrancisko lidlaukā Laipenieku sagaidīja ASV rietumu piekrastes sporta komitejas loceklis V. Pastenieks. Pēc īsas atpūtas Laipenieks devās uz Losandželosu, kur uzturēsies līdz februāra beigām, cerot sagādāt studiju iespējas savam vecākajam dēlam Jurim.

Laipenieks iecerējis apmeklēt vairākus latviešu centrus ASV un arī Kanadas rietumpiekrastē, sniedzot priekšlasījumus par olimpiskām spēlēm un latviešu dzīvi Čīlē.

Pēc atgriešanās Čīlē, viņš dalīsies savā plašajā treneŗa darba pieredzē ar latviešu vieglatlētiem svešumā, tos Sporta Apskata slejās iepazīstinot ar jaunākām treniņu metodēm.

LONDONAS DVF ZAUDĒ

(M) Londonas basketbola meistarības izcīņā Anglijas latviešu meistarpiecnieks, Londonas DVF, zaudēja angļu aviācijas izmēģinājumu bazes Fraubōrough virknējumam 32:56, jo ierindā nebija vairāki vienības dalībnieki.

DVF 2. vienība savukārt ar 36:31 uzvarēja lidotāju 2. komplektējumu. Vienības jaunās sejas — J. Slokenbergs, O. Lediņš, K. Bergmanis, A. un P. Tērmaņi — liecina, ka latviešu basketbolam Anglijā rezervju netrūkst.

MŪSU VOLEJBOLISTI CĪNĪSIES PAR VĀCIJAS MEISTARTITULU

(T) Vācijas volejbola savienība nolēmusi, ka Vācijas latviešu meistarvienība iekļūst Vācijas meistarsacīkšu finālā, kur par pretinieku saņem vācu turnīra uzvarētāju. Tā mūsu sešnieks par meistarnosaukumu cīnīsies ar Hanoveras vācu vienību.

Latviešu LS rotu basketbola vienība šogad piedalās Vācijas meistarsacīkstēs, spēlējot Reinlandes - Falcas apgabala virslīgā.

FRICIS KAŅEPS LATVIJĀ

(A) No izsūtījuma Latvijā atgriezies bij. izlases futbolists Fricis Kaņeps, kas tagad spēlē Staiceles vienībā. Bij. valstsvienības spēlētājs Rudolfs Slavišens trenē Rīgas Jūrmalas ugunsdzēsēju vienību.

ATIS PĒTERSONS TURPINA STUDIJAS

(A) Pēc atvaļināšanas no armijas mūsu teicamais vidusdistančnieks Atis Pētersons atgriezies Losandželosā, kur turpinās pārtrauktās studijas.

SPORTA NOTIKUMU FILMĒTĀJI SAV. VALSTĪS,

kuŗu īpašumā būtu 8 un 16 mm melni-baltās vai krāsu filmas par latviešu sporta dzīves notikumiem un kuŗi tās būtu ar mieru nodot ALA's sporta birojam apstrādāšanai kopfilmā, lūgti sazināties ar V. Vītolu, 1722 Memorial Ave., Philadelphia 4, Pa. Sporta birojs iecerējis no daudzo sporta notikumu filmu chronikām izveidot kopēju „lielfilmu", tā arī latviešu sportistiem citās zemēs dodot iespējas iepazīties ar mūsu sasniegumiem, organizāciju un īpatnībām.

ALA's Sporta un fiziskās audzināšanas birojs.

FILADELFIJAS NAMEJS

pilsētas parku līgas meistarībā savā grupā ar 4 uzvarām un vienu zaudētu spēli dala 1./2. vietu ar amerikāņu Hawks vienību.

IMANTS GULTNIEKS UN ATIS LIELMANIS —

pirmais no Ņudžersijas „Kursas", otrs no Filadelfijas „Nameja" ir talantīgākie ASV austrumu piekrastes jaunākās paaudzes basketbolisti, par kuŗu spējām spriedīsim šī gada Austrumu piekrastes meistarības spēlēs. Abi sportisti ir vidusskolu pēdējo klašu audzēkņi un spēlē arī savu skolu izlasēs.

VAI GRIBAT ZINĀT LĀBAS VIETAS?

Ziņojums no tāliem ledus laukiem

Tautietis Jūlijs Brūniņš mums raksta: „Končičinga ezers (Lake Couchiching) pie Orilijas jau kopš decembra vidus ir ledū pārklāts. Kanadieši tur iekārtojuši savas zvejas būdas.

Pagājušo svētdien ledus bija 4 collas biezs. Āliņģi var viegli izcirst ar cirvīti. Nosēdēju tikai 3 stundas, un somā bija 69 brangi asari. Ja kādam būtu tā patikšana, var tēmīt roku. Simko ezerā nav vēl aizsalis. Par labākām makšķerēšanas vietām varu sniegt dažus norādījumus, jo man Končičingas ezera jautājumos ir vairākgadīga pieredze."

Jūlija Brūniņa adrese ir: 469 Regent St., Orillia, Ont.

LEDUS APSTĀKĻI SIMKO EZERĀ

Jaunā gada sākumā uznākušais aukstuma vilnis ar ledus kārtu pārvilcis latviešu makšķernieku iecienītā Simko ezera lielāko daļu. Zemledus makšķernieki pie Kesvikas un Gilfordas atrada pietiekami drošus ledus apstākļus. Lomi gan nebija pārāk labi, tomēr tukšā neviens mājā nebrauca. Pie Jackson Point un Snake Island ledus bija tikai apm. 1 līdz 2 collas biezs, tā kā vairāki mūsu makšķernieki nedrošajā ledū ielūza. Jo tālāk uz ziemeļiem, jo ledus ir vēl nedrošāks. Visiem makšķerniekiem ieteicams ievērot vislielāko uzmanību. Pašā ziemeļu daļā ezers vēl ledus brīvs.

SESTDIEN ZAĶU BALLE

LMM kluba rīkotā zaķu balle jau kļuvusi par tradicionālu. Tāpēc ik gadus satiekas visi medniecības un makšķerēšanas sporta draugi. Šogad Zaķu balle notiek sestdien, 12. janvārī, plkst. 20.00 „Odd Fellow Hall" telpās, 125 Broadview Ave. (pie Queen St., E.). Lai vienam cienastam nepietrūktu zaķa cepešu, desmit kluba biedri pagājušās nedēļas nogalē izbrauca uz Kičineras apkārtni, lai apšaudītu tur vēl pie dzīvības palikušos garaušus. Balles vakarā galdā būs arī alņa un brieža cepeši, svaigi asari, vēži un, protams, arī atspirdzinoši dzērieni. Viesu omulībai „Tobago" deju kapella spēlēs līdz pat pašām beigām. Mednieki un makšķernieki labprāt savā vidū redzēs daiļā dzimuma pārstāves, lai deju starplaikos varētu stāstīt visticamākos mednieku stāstus, kādi jebkad dzirdēti.

UZ NOLEDOJUŠA CEĻA

Ziemas medību un makšķerēšanas izbraukumos bieži vien automašīnas, sevišķi mazajos sāņceļos, nokļūst uz noledojuša ceļa, kāpēc rodas grūtības tikt uz priekšu. Mūsu lasītājs K. O. raksta, ka tādos gadījumos vislabākais līdzeklis, kas izbraukumos jāņem sev līdz, ir jumta seguma asfalta šindeļi, kas izbraukumos ņemami līdzi bagāžniekā. To nelīdzenā puse jāliek uz ledus, nevis pret riepu. Ducis šādu šindeļu vai dakstiņu aizņemot pavisam mazu vietu, un tos var lietot visu ziemu. Šī metode esot nesalīdzināmi labāka par zaru, maisu klāšanu vai smilšu kaisīšanu. Pamēģiniet arī jūs!

KAS GAN VILKA BAIDĪSIES . . .

Droši vien arī jūs būsit dzirdējuši klasisko stāstu par vientuļo ceļa gājēju:

„Pēkšņi satumsa. Es biju viens mežā. Bez ieročiem. Dzirdēju tālumā vilkus gaudojam, bet nebiju nervozs, vismaz ne pārāk nervozs. Pēkšņi ceļa malā tumsā ieraudzīju trīs pārus aukstu, liesmojošu acu. Es apstājos un tumsā izmisīgi velti meklējos pēc kāda piemērota liela zara vai bomja. Bet velti... Spīdošās acis tumsā strauji tuvojās. Par laimi tuvumā bija liels koks. Ar pārcilvēcīgām pūlēm man izdevās sasniegt vienu no zemākajiem koka zariem. Vilku žokļi šņakstēja turpat pie maniem papēžiem, bet man izdevās uzrausties augstāk drošībā. Visu nakti vilki gaudodami skraidīja apkārt kokam un vairākas reizes nesekmīgi ar augstiem lēcieniem mēģināja sasniegt mani. Saulei lecot, vilki pēkšņi pazuda."

Patiesības labad jāsaka, ka līdz šim nav zināms neviens gadījums, kad vilki būtu Ontario provincē kādam uzbrukuši. Vilks patiesībā ir viens no visbailīgākajiem šejienes meža zvēriem. Mēdz apgalvot, ka vilks ir visgļēvākais, bet arī viens no „visilpētākajiem" un gudrākajiem Kanadas meža zvēriem.

Liekas, ka „baigos vilku stāstus" pāri Ziemeļpolam Kanadā būs ievazājuši fantazijas pilnie krievi.

No senām dienām atceramies nostāstus par lieliem Sibīrijas vilku bariem, kas dzenas pakaļ bēdīgam mužikam, resp. tagad kolchozniekam, kam trijjūgā bez sievas vēl seši bērni. Lai izbēgtu no izsalkušajiem vilkiem, mužiks tiem par ēsmu izmet visu līdzpaņemto ēdamo, tad savu kažoku, sievu, vienu pēc otra visus sešus bērnus, un kolchoznieka virsīdā, beidzot, lai glābtu kolchoza zirgus, pats metas vilkiem par barību...

Lietpratēji apgalvo, ka Sibīrijā vilku bari nemēdz uzbrukt cilvēkiem. Daudz bīstamāki esot mežonīgie par savvaļas dzīvniekiem palikušie suņu bari, kas barību meklēdami klaiņo no vienas vietas uz otru.

Kā jau atzīmējām, Kanadas vilks (Timber Wolf) ir gudrs, bet bailīgs dzīvnieks. Vilka barība ir sākot ar pelēm, zaķiem, ūdensžurkām un beidzot ar briežiem, aļņiem un ziemeļbriežiem.

Mēdz apgalvot, ka vilki Ontario ziemeļos gadā iznīcina vairāk briežu nekā visi mednieki kopā. Vilki ziemā izmanto sava auguma priekšrocības un dziļajā sniegā viegli pieveic kustībās apgrūtinātos briežu, aļņu un ziemeļbriežu jauno paaudzi. Apzinoties lielo postu, ko nodara vilki, Ontario provincē par katru nošauto vilku maksā $25,- prēmiju.

Pārošanās laikā vilks parasti medī kopā ar mātīti. Mazie vilcēni, skaitā no 2 līdz 8, pasaulē nāk ziemas vidū. Vilku tēvs rūpējas par saviem bērniem, piegādājot viņiem nepieciešamo barību. Līdz pavasarim mazie vilcēni jau var uzsākt mācības mednieku gaitās.

Ziemā, barībai trūkstot, vilki mēdz apvienoties baros.

Latviešu organizētie mednieki savā laikā ir mēģinājuši noorganizēt vilku medības, bet apsverot ienākušo informāciju, ir bijuši spiesti medības atlikt. Cik mums zināms, tad izredzes organizētās vilku medībās redzēt vilku ir 1 pret 10.

Pirms vairākiem gadiem vilki bija parādījušies Lake Simcoe ziemeļu daļā. Lai šos vilkus iznīcinātu, noorganizēja medības, kurās bija pāri par 400 dalībnieku. Šie mednieki nošāva 3 zaķus un pāris lapsas, bet neredzēja nevienu vilku. Pie tam šajās medībās vienlaicīgi uzsākot ķemmēšanu, praktiski pārstaigāja visu „vilku apsēsto" apvidu.

Pagājušā gadā, cik mums zināms, viens vilks ir kritis no latviešu mednieka lodes.

Notikuma vieta — Moon River pie Go Home Bay. Notikuma laiks — vēlā rudenī. Mednieka vārds Džems Udrovskis.

Par vilka nošaušanu Udrovskis pastāsta:

„Kopā ar dēlu Juri laidāmies ar kajaku lejā pa Mon River. Pie otrām krācēm, kuras arī kajakā nevarējām pārvarēt, satikām divus kanadiešu medniekus. Tiem somā bija pāris raķuni un viens vilks. Kanadieši stāstīja, ka tālāk uz Go Home pusi manīti vairāki lāči. Dēls Juris palika makšķerējot, bet es, apbruņojies ar šauteni, devos noraudzīt vairāk uz lāčiem. Nevienu lāci nemanīju. Pēkšņi klinšainajā apvidū starp diviem krūmiem pamanīju lielu pelēci. Tā nu neredzot viens otram uzskrējām virsū. Nekavējos ar šāvienu, un par laimi pirmais tēmējums sasniedza mērķi. Nošautais vilks bija liels eksemplārs. Kad braucām mājup, dēlu uzrādām vecos „šlāgeri" „Kas gan vilka baidīsies". Mums patiesi nebija ko baidīties, jo pelēča āda gulēja medību somā..."

Gudrais, bet bailīgais pelēcis.

K R A U Z E

Atmiņu silueti

> **Jānis Krauze, cik izdevies atrast nodzeltējušajās skaitļu lapās, pēc Pirmā pasaules kara Krievijā sasniedzis šādus Viskrievijas un pasaules rekordus: abrocīgā raušanā — 109,1 kg, abrocīgā grūšanā — 151,5 kg, grūšanā ar labo roku — 105,2 kg, grūšanā ar kreiso roku — 99,7 kg un skrūvēšanā ar kreiso roku — 83,7 kg. Viņš startēja smagā svarā.**

Pirms kāda laika mūsu sporta izdevumā lasīju par Jāni Krauzi. Žēl, ka rindiņu nebija daudz un tās bija trūcīgas. Vēl vairāk žēl, ka nespēju neko papildināt ar noteiktiem faktiem, jo Jānis Krauze latviešu sportā ir ļoti nozīmīga personība, par kura gaitām ir vērts pacensties, lai ko noskaidrotu galīgi un pilnīgi. Pirms apmēram 35 gadiem visa latviešu sabiedrība zināja, ka Krauze ir pirmais latvietis — pasaules rekordists. Viņa piemiņai Rīgā 1922. g. nodibināja sporta biedrību „Krauze", tā laika ievērojamākā latviešu sporta darbinieka Paulocka vadībā. Vēlāk biedrībai radās nodaļas Bauskā, Rūjienā un Trikātā.

Aizritējuši jau vairāk nekā 35 gadi, tāpēc manās atmiņās radušies robi, taču atceros, ka sporta b-bas „Krauze" Rūjienas nodaļas atklāšanas aktā b-bas priekšsēdis Paulockis iepazīstināja ar Krauzes biografiju, minot viņa pasaules rekordus, kas sasniegti toreizējā Pēterburgā (tagad Leņingradā), kā arī svarus, disciplīnas u.t.t. Diemžēl, tos vairs neatceros.

Vairāk informāciju ieguvu no mūsu pasaules klases cīkstoņa Rūdolfa Roņa, kas kopā ar Krauzi un slaveno igauņu cīkstoni E. Pitsepu Pēterburgā dzīvojuši vienā dzīvoklī, kā arī startējuši no viena sporta kluba — Krauze svaru celšanā, bet Ronis ar Pitsepu laušanās. Abi centušies Krauzi pierunāt pāriet uz lauzējiem. Tas nav izdevies, jo Krauzem mīļš bijis vienīgi svaru celšanas sports. Lai gan, kā to apgalvoja Ronis, Krauze, uz laušanos pārejot, jau pirmā dienā būtu kļuvis pasaules meistars — viņam bijušas tādas rokas, ka pat labdienas bijis bailes dot, ka nesaspiež . . . Ķermenis — ļoti spēcīgs un atletiski skaists. Ronis pieredzējis arī Krauzes rekordu dienu un teica, ka jau īsā laikā visi pasaules rekordi smagā svarā būtu bijuši Krauzes īpašumā. Tā varētu būt pat vesela Krauzes era, jo, ja nemaldos, Krauzem toreiz bija tikai 19 gadu.

Krauze bija ne vien visapdāvinātākais, bet arī visnelaimīgākais sportists. Savu pirmo rekordu Krauze, šķiet, sasniedza 1919. gadā (Vispār — skaitlis 19 ļoti bieži atkārtojas viņa dzīvē), kad Krievija vēl vārījās revolūcijas mutuļos. Liekas, rekordu plaši publicēja toreizējā boļševiku prese un reģistrēja arī viņu savienības, taču par to neko neuzzināja attiecīgās starptautiskās organizācijas, jo boļševiki krasi norobežojās no pārējās pasaules. Tā arī Krauzes vārdu velti meklēt oficiālos pasaules rekordu sarakstos. Tomēr tas nemazina viņa nopelnus. Ronim ar Pitsepu vēl izdevās atgriezties savās dzimtenēs, bet nokavējās Krauze. Viņš saslima ar tīfu un mira apmēram vienu gadu pēc sava pirmā rekorda sasniegšanas. Tā izdzisa viena no spožākām latviešu sporta zvaigznēm.

KUNGS ROBEŽSARGU FORMĀ

Tā bija 1923. gada vasara. Kā parasti katru vakaru uz Rūjienas smilšainā tirgus laukuma, mēs, zēni un pusaudži cīnījāmies ap futbola bumbu. Līdz kādu vakaru pie mums ieradās glīts kungs, ģērbies latviešu robežsargu virsnieku formas tērpā un sāka mūs izjautāt, vai Rūjienā esot kāda sporta biedrība un sportisti. Bija jāatzīstas, ja mūs par tādiem neskaita, tad labāku nav. „Hm", domīgi novilka robežsargs un vaicāja, vai mēs nezinot vismaz kādus spēcīgus puišus, kas vēloties kļūt par sportistiem? Kā tad nu mēs nezinājām! Tas bija Kārlis Pētersons — visspēcīgākais puisis Rūjienā, kam mājās bija divas divpudu bumbas. Viņš varēja tās abas feizē pacelt un vienu pat ar zobiem! „Tā?", robežsarga seju pārklāja smaids, viņš spieda mums visiem rokas un iepazīstoties teica savu vārdu: „Ronis". Jāatzīstas, ka iepazīstoties savus vārdus gan neteicām neviens, lai gan mūsu vidū bija vairāki vidusskolas vecāko klašu audzēkņi. Ronis lūdza, lai viņu aizvedam pie Pētersona. To arī labprāt darījām.

Pētersonu māja tovakar bija pārpildīta un pūlis uz ielas, kam vēl pievienojās ziņkārīgie garāmgājēji. Pētersons bija ļoti pārsteigts, kad atklājām viņu īsās biksiņās cīnoties ar smagajām svaru bumbām. Ronis sāka runāt par sportu un biedrībām, taču nekas labs nerādījās, jo vairums no mums, tāpat arī Pētersons, bijām kautrīgi puiši un negribējām, ka pasaule ko redz vai dzird par mūsu sporta gaitām. Tā tas arī palika, un mēs turpinājām cīņu ap futbola bumbu.

Kādā svētdienā smilšu kalnos atkal ieradās Ronis otra robežsarga pavadībā un uzaicināja mūs uz zemkopības biedrības telpām dibināt sporta biedrību. Gājām visi kā viens. Dibinātāju netrūka. Ronis runāja par sportošanu un biedrību, un teica, ka viņam atļauts Rūjienā nodibināt sporta biedrības „Krauze" nodaļu. Tā arī notika. Par priekšnieku ievēlēja Roni, bet valdē vēl bija Balodis, Atars, Rumba un citi. Man gan šeit jāpiezīmē, ka toreiz man nebija nekādas jēgas ne priekšstata ne par biedrību dzīvi, ne to nozīmi. Tāpat bija arī pārējiem. Visu zināja un saprata tikai Ronis. Ar to pietika. Viņš bija liesma un uguns.

Drīz dabūjām zināt, ka Ronis noīrējis kādas telpas, samaksājot no savas kabatas (šo naudu viņš nekad nevienam neatprasīja). Kādā dienā viņš iebrauca Rūjienā uz salmu vezuma un nesaskaitāmu vecu maisu kaudzes. Vēlāk uzzinājām, ka, lai sameklētu šos maisus, Ronis apbraukājis visus apkārtnes lauksaimniekus, aicinot katru ziedot pa vienam vecam maisam, kas saimniecībā vairs nav derīgs.

Jaunā kluba telpās sākās drudžains darbs: nesa salmus, maisus plēsa, šuva, lāpīja. Putekļi bija tādi, ka viens otru vairs tikko pazinām, bet pēc pāris stundām laužamais paklājs jau bija gatavs. Ronis un otrs robežsargs — Balodis izģērbās lauzēju tērpos, bet mēs stāvējām atplestām mutēm, nezinādami, kas notiks. Ronis paskaidroja, ka šeit mācīsimies lauzties, tad abi ar Balodi sāka demonstrējumu cīņu. Pēc tam Ronis aicināja mūs izmēģināt spēkus. Neviens neuzdrošinājās, un radās tāds kā neērts stāvoklis.

Piecēlos pirmais, jo starp puišiem Rūjienas smilšu kalnos biju viens no spēcīgākajiem. Savilku visus muskuļus un gāju Ronim virsū.

(Nobeigums nākošā numurā)

Pāvils Atars

VIŅI ZIEDO SPORTAM

LSPT Prezidija pag. gadā sāktā sporta labvēļu kartīšu akcija tuvojas nobeigumam Kanadā un ASV. Daudzas zilās kartītes aizceļojušas arī uz aizjūru, ar to pašu draudzīgo aicinājumu — atbalstīt latviešu sporta jaunatnes mērķus un ideālus, un pilnīgu pārskatu par akcijas rezultātiem varēsim sniegt tikai pēc pāris mēnešiem.

Kopš pēdējā pārskata LSPT Prezidijs ar pateicību kvitējis sekojošu labvēļu ziedojumus:

J. Beitiņš $5,00, māc. K. Avotiņš $3,00, Alfr. Bērziņš $2,00, Ed. Dzenis $1,00, L. Gruzītis $3,00, E. Ozols $1,00, A. Celms $2,00, S. Miķelsons $2,00, P. Lūkins $1,00, K. Videnieks $1,00, A. Kraulis $2,00, E. Ansiņš $1,00, H. Mindenbergs $1,00, J. Marinko $2,00, R. Putnaērglis $3,00, A. Līrums $5,00.

Kopā ar iepr. ziedojumiem — $1.159,00.

ZVIEDRIJĀ AUG JAUNS TENISISTS

(I) Filadelfijas vieglatlēta H. Zeiles brālēns 18 g. vecais Pēteris Zeile rosīgi piedalās tenisa sacīkstēs Zviedrijā. Aizvadītajā sezonā, startējot no Čepingas tenisa kluba, Vestmanlandes apgabala meistarsacīkstēs, junioru klasē ieguva otro vietu.

LAULĪBAS SPORTISTU APRINDĀS

(V) Filadelfijas LSK basketbolists Valdis Avots salaulāts ar Ņudžersijas latviešu sporta kopas volejbolisti Ināru Zūpu. Kāzu viesībās bija arī Nameja basketbola vienība pilnā sastāvā.

FUTBOLS AR MUZIKU

(E) Kanadas latviešu dziesmu svētku sporta sarīkojumā paredzēta futbola sacīkste, kurā Toronto vienīgā latviešu vienība par pretinieku aicinājusi Ņujorkas latviešu futbolistus. Kamēr 22 futbolisti cīnīsies laukumā, malā spēlēs citi vīri, jo rīkotāji paredzējuši futbola sacīkstē aicināt arī Toronto latviešu pūtēju orķestri.

ŠACHISTU ĢIMENE

(E) Kādreiz pazīstamais smagatlēts P. Atars, kas tagad dzīvo Venecuēlā, rosīgi nodevies šacha spēlei, jau 3 gadus pēc kārtas izcīnot Vargas apgabala meistartitulu. Taču tiesības piedalīties valsts meistarsacīkstēs nav izmantojis darba apstākļu dēļ. Tēva panākumu mudinātas, šacham pievērsušās arī Atara meitas. Tā apgabala meistarsacīkstēs dāmu klasē pag. gadā uzvarēja 13 gadus vecā Rudīte Atara, bet otrā vietā palika Dzintra, kurai vēl tikai 9 gadi. Skaisti panākumi!

Bij. Venecuelas meistars — mūsu tautietis Andrejs Sade pēdējos 2 gados vairs turnīros nav piedalījies. No Karakasas viņš pārcēlies uz Meridu un „ieracies" inženierzinātņu formulās, kas pilnīgi paņēmušas visu brīvo laiku.

ATRSPĒLES TURNIRS LOSANDŽELOSĀ

(A) Losandželosas latviešu šachisti ziemas [illegible] ievadīja ar ātrspēles turnīru, kurā piedalījās 9 dalībnieki, kuru vidū bija arī Vācijas latviešu sporta dzīves bij. vadītājs T. Kārkliņš un linkolnietis A. Freibergs.

Uzvarēja R. Rupeiks, tālākās vietās atstājot Anšl. Eglīti un K. Grundmani.

PIRMĀS UZVARAS UN ZAUDĒJUMI VOLEJBOLĀ

(E) Mūsu daudzās volejbola vienības Toronto pilsētas meistarības izcīņas dažādās līgās pirmajās spēlēs guva mainīgus panākumus.

Senioru līgā divas uzvaras, ar 2:0 pārspējot Kodaku un ar 2:1 ukraiņus, guva Toronto LSK sešinieks, bet Toronto latv. YMCA zaudēja Hamiltonai, kuras pamatsastāvu veido Spartas spēlētāji, ar 0:2 un YMCA's igauņiem — 1:2. Hamiltona uzvarēja igauņu Kalevu 2:1.

Intermediate A līgā Toronto LSK vienība ar 2:0 pārspēja Russ, ar tādu pašu rezultātu zaudējot poļu Baltiem Ērgiļem.

Intermediate B līgā, kurā cīnās divas TLSK vienības, A sešinieks guva zaudējumu bez cīņas kanadiešu lidotājiem, jo ieradās tikai pieci spēlētāji, bet „B" sešinieks uzvarēja St. Christopher'us ar 1:2.

Sieviešu senioru līgā TLSK „A" sešinieka meičas ar 15:17, 13:15 zaudēja V. klubam, kura pamatsastāvu veido igauņu spēcīgās spēlētājas, bet intermediate līgā spēlējošā TLSK vienība ar 14:16, 6:15 liecās igauņu Kalevam.

DĒVIS KAUSS ATKAL AUSTRĀLIJAI

(J) Jau otru gadu pēc kārtas ar augstu 5:0 uzvaru finālā pret ASV Dēvisa kausu tenisā izcīnīja Austrālija, kas pēdējos gados redzami apdraudējusi līdzšinējo amerikāņu hegemoniju. Uzvara bija iepriekš gaidīta un nepārsteidza. Austrāliju reprezentēja jaunie — Rosevols un Hods, bet ASV veterānis Seikšass, Giamalva un Flams.

SPORTA APSKATS

INFORMĀCIJAS IZDEVUMS LATVIEŠU SPORTISTIEM SVEŠUMĀ

iznāk 3 reizes mēnesī

Redaktors G. Gubiņš

Visa sarakste adresējama:

Latviešu Sporta Padomes Trimdā Prezidijam, c/o

G. GUBIŅS, 149 WRIGHT AVE., TORONTO 3, ONTARIO, CANADA

VECĀKĀ UN PLAŠĀKĀ KANADĀ

DV GRĀMATNĪCA

123 Huron St., Toronto 2-B, tel. EM 8-0792

JUMS PIEDĀVĀ SEK. JAUNĀKĀS GRĀMATAS

J. MEŽAKS
A. KOPMANIS
GADSKĀRTA LATVJU DAINĀS — $3,25

KNUTS LESIŅŠ
Aklā iela — Noveles — $2.60

J. TORVALDS
Tādas bija beigas — Romāns — $3.50

RITA LIEPA
SVEŠA VASARA — Romāns, cena — $3.50

Z. LAZDA
Saules koks — Dzejas — 3.80

I. KARULE
Raibā vasara — Romāns jaunatnei — $2.80

A. ŠMITA — V. ČIKAS
Sporta Latvijā — $3.80

AD. ŠILDES
Pa deportēto pēdām — Latvieši verga darbā — $3.30

A. G. KRONINA
TIRANNS — Romāns, cena — $5.20

J. KLĪDZĒJA
DŽENITORS — Romāns, cena — $4.00

A. G. KRONINA
DEBESS VALSTĪBAS ATSLĒGA — Romāns, cena — $3.80

EDV. VIRZA
Kārlis Ulmanis — $2.80

ĢIRTA SALNA
UGUNS AVOTI — Romāns — $3.40

AIDAS NIEDRAS
PIEKTAIS BAUSLIS — Romāns — $2.80

M. ZEBERIŅA
Pūra pūķis un trīs sievas — Romāns — $3.40

ČARLZA MORGANA
NOTIKUMS UPES LĪNIJĀ — Cena — $3.25

J. SARMA
NEGANTNIEKS — Romāns — $3.80

Z. MAURIŅA
ZIEMEĻU TĒMAS — $3.25

ADOLFA ERSA
KRUSTS CEĻMALĀ — Romāns 2 daļās, cena — $4.00

Prof. Dr. P. JUREVIČA
Variācijas par moderno cilvēku — Esejas — $4.50

A. JOHANSONA
LEOPARDA ĀDA — Esejas — $2.80

FRANSUA BENGSTONA
SARKANĀ ODZE — Stāsts par pagānu laikiem, cena $4

K. ZARIŅA
Dzīvība un trīs nāves — Romāns — $3.60

F. E. SILLAMPĒ
CILVĒKI VASARAS NAKTĪ — Romāns, cena — $2.50

K. IEVIŅA
PIE TEIKSMOTĀ EZERA — Romāns, cena — $4.00

K. RAUDIVES
NEREDZAMĀ GAISMA — Romāns, cena — $3.90

Plkv. V. JANUMA
MANA PULKA KAUJU GAITAS — Cena — $4.00

Majora J. ĶILĪŠA
ES KARĀ AIZIEDAMS — Atmiņas — $4.00

kā arī: ŽURNĀLUS, SKAŅU PLATES, GRĀMATU ZĪMES u.t.t.

Uz rakstveida pieprasījumu izsūtām pa pastu uz pēcmaksu (COD).

Pasūtinājumus lūdz nodot laikus.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz .... uz .... mēnešiem, ar šādu adresi:
Mr., Mrs., Miss ....
Adrese: ....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ....
.............................., abonementa uzsākšanai — pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $1,50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lācī, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A.

LIETPRATĒJS MŪZIKĀ

Globālā letiņu presē mūzikas kritikas lasīdams, sacerējis Augusts Nopūta.

Brīvajā svētdienā starp Ziemassvētkiem un Jaungadu Pigbridžā letiņu Biedrošanās Biedrība rīkoja koncertu. Pēc koncerta rīkotāji apspriedās, ka par notikumu vajadzētu rakstīt arī plašajā vispasaules presē, lai pasaule zina, kas notiek Pigbridžā.

„Bet nevis tikai tā, sak' notika koncerts un apmeklētāji arī bija", Taisnība teica, „bet tā kā jau raksta — par mākslu vispārīgi, par notīm un techniku un interpretācijas būtisko pusi. Un sūtīt vajaga Valdības Globālam Vēstnesim. Tas drukā visu."

„Uzraksti tu," Žēlastība ieteica, „tev tā muldēšana labāki veicas."

„Ko nu es," Taisnība atrunājās, „bet tavs Darivaris gan varētu. Par to nekas, ka viņam tikai trīspadsmit gadu. Viņam savs rekordplējers un viņš krāj mākslinieku autogrammas. Viņš ir lietpratējs."

„To jau varētu," Žēlastība tēva lepnumā sarāva plecus augstāki, „ja vajaga, viņš uzrakstīs īstu recenziju — padod tikai rokā, vienalga par ko. Par tiesas būšanām, gleznām vai reimatismu — viņš var visu. Un mūzika viņam sirdslieta. Vēl nebija trīs gadi vecs, kad jau četros koros dziedāja. — Vai jāsadod arī kādam?"

„Vajadzētu drusku uzkāpt Lampatānam, ka tas nebija atnācis, bet abi ar Caurumu lāpīja pagiras," Bumerangs domāja, bet Taisnība atrunāja:

„Labāk bez personālijām. Bet vijolnieku gan lai netaupa. Ja glaudīs tikai pa spalvai, visi domās, ka Pigbridžā mēs tādi Antoni, kas no mākslas neko nesaprot. Lai raksta tā, ka visi redz, ka koncerts bijis pie kultūrāliem klausītājiem."

Nedēļu vēlāk Globālā Valdības Vēstnesī bija recenzija:

„Neizdevies koncerts Pigbridžā. Pigbridžā, šķiet, ir vienīgā vieta, kur mākslinieks nekad nevar īsti zināt, vai pēc koncerta dzīvs tiks no zāles laukā un vai nepārbrauks mājās ar punu pierē, jo kultūrālā Pigbridžas publika ar savi jokot nolaut. Pigbridžas mākslas mīļotāji grib dzirdēt tikai īsti labus māksliniekus un klausīties labu mūziku. Svētdien mūs apciemoja vijolnieks Maigonis Strinkšķis, ko vietējā un Amerikas prese izbazūnējusi par techniski un mākslinieciski nobriedušu personību. Atkal lielāku reizi pierādījās, ka amerikāņu un kanadiešu mākslas prasības ir skolnieciski zemas, un ka tas, kas labs viņiem, sen vēl nav labs Pigbridžas izsmalcinātajai gaumei.

Savu nesekmīgo koncertu Maigonis Strinkšķis ievadīja ar Bamballini Tokātu un fūgu bemollā, ādā veidā nonākot pie vakara galvenā darba — Garibaldi opus Nr. 74 b. Interpretēt tik lielu mākslinieku kā Bamballini nav viegls darbs, un pat Alvis Pressaitis reizēm nolozījies, ņemot ķerties pie šī darba interpretācijas, jo tas prasa lielu technisku virtuozitāti, apvienotu ar dziļu muzikālo izpratni un personības idejiskā tieša vērtējuma kompleksu. Kaut arī Strinkšķa spēle visumā bija akceptējama, viņā ir daudz trūkumu, kas gan, jābas grūti novēršami. Tā, piemēram, mākslinieks stāv vairāk uz kreisās kājas, kaut gan Bamballini tokātas uzsvērtā veidojuma galstošās atbilstības gars prasītu pa labās kājas vieglu ieliekšanu un papēža piespiešanu. Līmaļa adadžio M. S. gan parādīja teicamu intonācijas tīrību, apvienotu ar spītīga nemiera brāzmojumu kāpinājuma momentos, bet lociņa technikā bija daudzas nepilnības. Nekad es nesapratīšu, kāpēc Maigonis lociņu turēja vienā galā, bet ar otru šiverējās pa gaisu, kamēr atsevišķo frāžu noslēgumi prasīt prasa, lai lociņu neraustītu, kā malku zāģējot, bet lai ar to adadžio daļā stokāto notis atdalītu piemērotos intervālos bez spēcīgiem grūdieniem, kas atstāj provinciālu iespaidu, un ar ko vairs nevar imponēt tādai publikai kā Pigbridžas klausītāju saime.

Vispāri var vēlēties labāku izlīdzinājumu pirkstu kustināšanā, kas kreisajai rokai tā sauktajam māksliniekam bija pārāk lēna, nemaz nerunājot par vibrāto kontroli vidējā ātruma daļās un grandiozitāti, kas tik raksturīga visām Garibaldi kompozicijām. Ja notis visas saplūda pagaidām kopā, tad es šo faktu varu izskaidrot vienīgi ar Strinkšķa steigu tikt ātrāki no zāles laukā un nepilnīgo elkoņu techniku.

Koncerta otrā daļā M. S. atskaņoja mūsu pašu skaņraža Augstkāpja Laurenča darbu, ko tas uzrakstījis jau pirms daudziem gadiem, bet ko neviens vēl nebija uzdrošinājies spēlēt. Darbs sastāv no četrām daļām — ievadījuma, pirmās daļas, otrās daļas un noslēguma. Ievadījums visu ievada, pirmajā daļā ir temu bagātība, faktiski idejas, otrā daļā arī ir temu izpausme un noslēgumā ir noslēgums, kaut arī tas veidots pēc 12 toņu sistēmas ar basa un vijoles atslēgu abos galos, vadoties pēc Švānberga. Finale, kas, kā zināms, ir beigas, katrā ziņā ir visnabagākā temām un idejām. Vispāri es nedomāju, ka šis darbs norakstāms zaudējumos, bet jēgas tam arī nekādas nav, un tas vairāk domāts pirotechniskas gatavības demonstrēšanai, kādu no Maigoņa Strinkšķa prasīt bija vēl drusku par ātru.

Klausītāju bija maz, kas izskaidrojams ar to, ka rīkotāji nebija iepriekš katram piezvanījuši pa telefonu un informējuši par koncertu. Divu nedēļu sludināšana laikrakstā atzīstama par nepietiekamu. Tāpēc arī Laikmeta recenzents, kā dziesma saka, — no rīta, kājas audams, nezināja, kur pienāks vakars — un ieradās koncertā, vēstuli rokā, aizelsies kā vētrā, un brīnījās, kā te, svešā baznīcā, var notikt koncerts. Turpmāk ieteicams koncertus izziņot jau pusgadu iepriekš, katru dienu apciemot paredzamos klausītājus mājās, tos informējot par gaidāmo notikumu. Bez tam rīkojami informācijas vakari un koncertā dienā visiem mājās piesūtāmi ziedi.

Tie, kas ieradās M. Strinkšķa koncertā Pigbridžā, aizgāja vīlušies, jo M. S. ne techniski, ne dvēseliski, ne pārdzīvojuma dziļumā nav sasniedzis gatavību, kas to ļautu ierindot mūsu trimdas vijolnieku kaut vai pašā pakaļgalā."

♣

„Labi rakstīts," draugi sprieda, recenziju izlasījuši, „tam puisim ir nags. Uzreiz var redzēt, ka rakstījis tāds, kas saprot mūziku."

Un visi bija priecīgi, ka viņu vidū aug tik spēcīga nākotnes cerība, un ka ir laikraksts, kas dod tai iespēju attīstīties un veidoties.

Edvarts Tūters

KRUSTCELĒS

Laika krustcelēs stāvu —
Ticības saknēs vēl turos;
Gaidu uzziedam kāvus —
Cerību ugunskurus.

Dienvidus pusē manu
Mirdzam krustotus šķēpus;
Sadzirdu brīvības zvanus,
Liesmas redzu un kvēpus …

Kad uz ziemeļiem raugos —
Rīta zvaigzne kur staro,
Dzirdu — pie Daugavas, Gaujas —
Cīrulis arāju baro — —

— Kāvi uzzied un liesmo …
Rūgta man dūmaka apkārt.
Vai gan cīruļa dziesmu
Verdzības kalpi spēs pakārt!?

Liene Januška apbalvota jaunatnes krāsošanas sacensībās

Tieši Ziemassvētkos 10 gadus vecā Liene Januška kā ziņo laikraksts "The Hamilton Spectator", saņēma necerētu priecas vēsti, ka viņa ir vienīgā Kanadas pārstāve, kas apbalvota visa Amerikas kontinenta mēroga plašajā Jaunatnes krāsošanas sacensībā, kas izšķīra Klivlendā. Daudzo iesūtījumu vidū izšķīra Junioru preses klubs, izvēloties kā veicilāko Lienes darbu. Tālāk laikrakstā atzīmēts, ka Liene krāsošanas zīmuļus dabūjusi kā dāvanu no tēva, jo ļoti mīl zīmēt un krāsot, un domā nākotnē mākslas gleznieciību. Arī tagad viņas istabas sienas izgreznotas zīmējumiem, īpaši dzīvnieku attēliem, jo Lienes lielākie draugi ir suņi.

IZDEVĒJAM JĀNIM ŠĶIRMANTAM 50 GADU

Viens no rosīgākajiem pēdējā laika izdevējiem ir Jānis Šķirmants, kas dzimis 1907. gada 9. janvārī, Merdzēmes pagastā. Pēc instituta beigšanas Būdzekus blakus saviem tiešajiem skolotāja pienākumiem aktīvi darbojies presē, rakstīdams par paidagoģiskiem un sabiedriskiem jautājumiem. Aktīvi darbojies aizsargu organizācijā, būdams par Šķilbēnu pag. aizsargu nodaļas priekšnieku. Viņa ierosmē uzcelta Mežvidu valsts tautskolas lepnā trīsstāvu ēka. Vīlakas pag. vācu okupācijas pārlaikā 8. pārzina Kalnezeru valsts pamatskolu un bērnu namu. Krievu armijai tuvojoties, Šķirmants pieteicās latviešu leģionā, kur to iedala 15. divīzijā, neskatoties uz to, ka viņam tika piedāvāta „UK" karte. 15. divīzijas cīņu gaitas ir arī J. Šķirmanta gaitas, kuras noslēdzās gūstā Cedelghemā, Beļģijā. Pēc gūsta strādājis par ticības mācības skolotāju Eichštātes latviešu ģimnāzijā un vēlāk latviešu apsargu rotā Firtā. 1949. gada rudenī ieceļojis ASV, pēc tam atļaujas vēl kādām 10 latviešu ģimenēm. Pašreiz Čikāgā strādā savu „maizes darbu" un rosīgi izdod latviešu grāmatas.

Mona Liza atkal Luvrā

Pēc 3 dienu prombūtnes, Luvras muzejā Parīzē atkal atgriezusies Leonardo da Vinči slavenā glezna Mona Liza, kuru kāds muzeja apmeklētājs bija bojājis, ar akmeni sadauzot gleznas kreisajā stūrī stiklu. No tā bija radies neliels gleznas bojājums, kas tagad restaurēts.

Bolīvietis Unuaga Villegas, kas metis akmeni, nodots tiesai par sabiedriskā īpašuma bojāšanu.

Nopratināšanā vainīgais paskaidrojis, ka Luvrā ieradies ar akmeni rokā. Pēkšņi viņam ienākusi prātā doma iemest akmeni gleznā, ko arī izdarījis.

Restaurācija ilgusi 14 stundas, pēc kam Mona Liza atkal novietota agrākajā vietā publikas apskatei.

VISLABĀK ĢĒRBTĀS SIEVIETES

Kā jau parasts, arī šogad Ņujorkas Dress Institute izraudzījis labāk ģērbtās sievietes. Agrāk gan šo sarakstu ierobežoja ar 10, tad paliedināja līdz 12, un šogad to „laimīgo" ir 14.

1. vietā ir V. Paleja (W. Paley); 2. Vindzoras hercogiene; 3. Monako princese Grēse (Kelly); 4. Vinston Guest; 5. Odreja Hepberna, Holivudā, un Marlēna Ditricha, turpat; 6. V. R. Herste (Hearst) Ņujorkā; 7. Grāfiene Konsuelo Krespi, Romā; 8. Rosalinda Raselle (Russel), Holivudā; 9. Kentas hercogiene un princese Margareta; 10. grāfiene Kvintamilla (Quintamilla), Madridē; 11. H. Forda, Detroitā; 12. grāfiene A. v. Bismarka, Parīzē.

Sarakstā nav iekļuvušas prez. Eizenhauera kundze, Grieķijas ķēniņiene Frederika un Anglijas ķēniņiene Elizabete.

Alberts Spoģis

Eiropā gara uguns deg spožāk kā jebkad

Vēršu cīņas, varietē un svētku spēles Spānijas saulē.

Galvenā vasaras izprieca ir vēršu cīņas zem klajām debesīm, kur arēnas dārgākās vietas atrodas ēnā. Taču jākonstatē, ka spāņu jaunākā paaudze sāk pievērsties citiem sporta veidiem un mākslām, jo vēršu cīņas esot pārāk asiņainas un vecmodīgas. Sevišķi rašīga ir spāņu reprezentantu, kuri turpina spodrināt spāņu tautas gara vārdu. Daudz no jaunajiem vēršu cīņas ieskata par nekulturālu iezīmi.

Madridē un Barselonā ir spāņu galvenie kultūras centri, kur arī vasarā neapsīkst gara darbība. Madridē Ateneumā, kur veidojas spāņu gara jaunā audze visās nozarēs, rīkoja plašu modernās jeb pašreizējās mākslas pārstāvju skati. Jāatceras, ka Spānija glezniecībā devusi tādus lielus garus, kuri veido katrs veselu pasauli par sevi (Velaskezs, Goija, El Greko, Ribera u. c.), bet nav iestigusi kāda virziena dūkstīs. Spāņu gleznotāji arvien paliek katrs sev uzticīgi. To pierāda arī jaunā un visjaunākā paaudze viņu neizdzēšamajā individuālisma tieksmē. Arī starp krasākajiem modernistiem spāņi stāv priekšpulkos: Miro, Pikaso, Dalī. No visjaunākajiem jau pazīstami iegūt ievērību: Palensija, Ortega un Vaskezs Diazs. Arī Barselonā bija vairākas jauno mākslinieku izstādes.

Madridē viesojās slavenā un vienīgā spāņu baleta trupa, ko pasaule pazīst kā Barselonas marķiza de Kuevas balets. Tā tiešām ir augstvērtīga baleta trupa, ko ir pārīs gadiem klasiskā baleta izrādē. Šovasar izcēlās savdabīgais spāņu choreografiskais darbs „Dona Inese no Kastras". Tas bija spāņu īpatību sintezējums saprātīgā baletmeistaru izvērtējumā. Apstrādātā spāņu-portugāļu Viduszemes leģenda sniedz fantastisku izteiksmes kustību, mūzikas un tērpu gaisotni, ko pilnīgi spēj sniegt vienīgi pašu spāņu mākslinieki. Barselonā tai pašā laikā viesojās vairāki vācu teātru ansambļi ar Richarda Vāgnera operām, ko nosauca par Richarda Vāgnera svētku spēlēm Barselonā. Granadas festivālā viesojās Londonas Sedlera Velsa balets. Tur notika baleta „Putnu māja (izveidots pēc Grimma pasakas) Spānijas pirmuzvedums. Veclaicīgā, mistiskā kalifu pilsēta Granada ar mauriskām celtnēm un mošejām deva nepieciešamo aizmugures fonu.

Spānijas vasara ļoti piemērota brīvdabas uzvedumiem, ko pēdējā laikā sāk bieži izmantot. Šāda brīvdabas teātra izveidošana viegli iespējama un dod arī labus panākumus. Galvenokārt tas notiek arī tūristu prasību apmierināšanai, jo pēdējos gados ik vasaru Pireneju pussalu pārstaigā ap pusotra miljona tūristu. Bet arī vietējiem tas ir savā ziņā pārdzīvojums, ko tikai reti dabū skatīt. Tiek salaboti vecie romiešu amfiteātri, kuri ir ļoti piemēroti šādām brīvdabas izrādēm.

Tā nemanot atdzīvojas vecās romiešu spēles prieks, un modernais cilvēks jūt gara radniecību ar mākslu, kas pastāvēja pirms gadu tūkstošiem.

Lope de Vega arī šodien kā Spānijā tā citur vēl arvien atrodas teātru repertuāros. Viena no viņa ievērojamākām lugām ir „Fuenteovehuna", kas guva nedalītu vietējo un tūristu atsaucību. Fuenteovehuna (Fuenteovejuna) ir maz pazīstama apdzīvota vieta, netālu no Kordobas, kas jau savā laikā ir izpelnījusies slavenā Lope de Vegas ievērību, jo tā atrodas viņa lugas darbības centrā. Darbā tverta pilsētiņas vēsturiska tema, kas arī pašreiz tik ļoti populāra un moderna: tautas sacelšanās pret mežonīgu, varaskāru valdnieku. Gadu simti izzuda, un skatītāji domās šausminājās par pārdzīvotām pilsoņu kara mežonībām vai avīzēs lasītiem noziegumiem citās totālitārās valstīs.

Atjaunotajā Meridas amfiteātrī uzveda pārstrādāto grieķu mītu „Tiests". Neredzīgais spāņu komponists Žoakins Rodrigess tam uzrakstījis dziļu un iejūtīgu mūziku. Mūzikas iedirbē šī klasiskā drāma deju un grieķu tautas tērpu parādē kļūst par neaizmirstamu pārdzīvojumu.

Grūti būtu uzskaitīt visus mazākās pilsētiņās notikušos uzvedumus, kaut arī tie sniegtu īstu ieskatu spāņu tautas garīgajā mentālitātē. Tomēr tas nebūtu īstais spāņu gars, skatītāji to var iepazīt vienīgi vizuālā pārdzīvojumā. Katrā mazākā pilsētiņā atrodas savs „teātra nams", kur sestdienās un svētdienās uzved tautai tuvus un īpatus gabalus. Šos uzvedumus nevar pielīdzināt mūsu lugām, jo tie domāti citas tautas mentālitātei. Šīs izrādes saistītas ar kupleju un tautas deju iestarpinājumiem, kas izvēršas kopējā dziesmu prieka un sajūsmas izvirdumā.

Lielajās pilsētās Barselonā un Madridē atrodas dučiem līdzīgu teātru, kur tiek uzvesti tautai tuvi gabali. Taču jau citā gaumē, jo domāti pilsētas „samaitātā" cilvēka izpriecai. Tie vairāk atgādina savā veidā rēvijas, kur nekronētas skaistuma karalienes ir galvenajās lomās. Protams, tādā ceļā arī daža iemanto kāda galanta kavaliera sirdi, jo pēdējie izrāda savu atsaucību gan ar saucieniem, gan nometot savu cepuri. Vasarās šīs vecīgās, antikvariāta smaku izstarojošās, nevēdinātās zāles ir neciešami karstas, bet teātra trupas — dziedātāji un dancotājas (vedettes) — lien iekšā šajos smacīgajos „gara templos", un viņiem seko bariem ziņkārīgie un priecātājies.

Kuram šis smacīgais gaiss nav panesams, tas tagad var uzelpot, jo Madrides Sebatini dārzā, netālu no lepnās ķēniņu rezidences, tika ierīkota brīvdabas skatuve, kur katru vakaru vēl pus divpadsmitos tiek uzvesta „Sarsuela" (Zarzuela), ko varētu apzīmēt kā spāņu tautas opereti. Skatuve ir pārsegta ar augstu kupolveidīgu jumtu; skatītāji var lūkoties vai uzvedumā, vai zvaigznēs, kaut pēdējās dažkārt aizsedz cipreses un akācijas. Parks un tuvējais plašais pils dārzs par velti izdalā grezni ģērbtajiem „dārza parketa" viesiem savas reibīgās dienvidu nakts smaržas. Tas varbūt pagaidām ir svarīgākais Madrides jaunums, ko paši „madrileņieši", kā viņi sevi sauc, uzņem ar tikai viņiem piemītošu sajūsmu. Sarsuēla ir tautas operete un visas tautas svētki, kad tikai kāds tur iegriežas. Arī nabadzīgākai tautas daļai tā pieejama, jo labākās vietas maksā tikai piecdesmit pesetas (apmēram 1,50 vācu markas). Uzvedumi teātru namos mazliet dārgāki, bet arī tajos tautai pieņemamas cenas.

Spānija vēl ir nākotnes zeme, ko modernais cilvēks amerikānisma zīmē pašreiz tikai atklāj, kaut gan spāņi bija tie, kas atklāja Ameriku un tur aiznesa savu kultūru.

Turpinājumā: **Apeniņu pussalas zābaka virspuse jeb starp Romu un Veneciju.**

ANTONA RUPAIŅA GODINĀŠANA

Suminājumi un veltes nopelniem bagātam rakstniekam

Rakstnieka Antona Rupaiņa godināšana notika 29. decembrī Hull House teātra zālē. Pie ieejas rakstnieku sagaidīja jaunatnes pārstāvji tautiskos tērpos, apsveica rakstnieku, pasniedza sarkanus ziedus. Rakstniekam ieejot zālē, liels skaits apsveicēju suminājā viesi. H. Kreivers teica sirsnīgus sveiciena vārdus, bet prāvests P. Bojārs nodeva sveicienus no rīcības komitejas un izteica prieku Rupaini redzēt cienītāju vidū. Prāvests N. Trepša interesantā stāstījumā kavējās pie Rupaiņa darbiem, kā arī pie viņa sabiedriskās darbības, koŗa vadoņa organizētāja, režisora un aktiera. Lai kur mēs būtu, nekur tomēr nejutīsimies tā, kā savā brīvajā Latvijā. Rupainis ir tas, kas savos darbos darījis mums tuvu dzimto zemi un rādījis cīnīties par tautas un zemes brīvību.

Sekoja apsveicēju rinda, kuru vadīja A. Grīnbergs. Kā pirmais nodeva sveicienus Amerikas latviešu katoļu apv. vārdā Juris Valainis, tad Latviešu katoļu studentu apv. „Dzintars", Čikāgas Latv. teātra — Otto Krolls (gr. velte), Latviešu skolas J. Vilciņš, monsiņors Jānis Velkme. Ar rakstu sveicināja Latvijas sūtnis prof. Spekke, ALAS pr-ks prof. Lejiņš, bīskaps Jāzeps Rancāns, Latv. preses b-bas O. Akmentiņš, Latv. preses b-bas Kanadas kopas H. Tichovskis, rakstn. J. Klīdzējs, P. Maikovskis, Fr. Murāns, B. Senkeviča, ČL b-as pr-ks V. Vīksniņš, korporācija „Lacuania" Jānis Niedra, Marija Ancāne-Strods, R. Čaks un daudzi citi.

Pēc pārtraukuma sekoja priekšnesumi, kuŗus ievadīja Paulīnes Zalānes nolasītais prologs. Ar dziesmām vakaru kuplināja tenors V. Salna, bet ar autora dzejoļu skandējumiem Māra Antēna, rīgūdama sevišķu atsaucību ar „Riti, spolīte"; Valdis Hermanis lasīja fragmentus no „Māra mostas" un no autora jaunākā darba „Pēdējais troņmantinieks", kas pēc autora pētījumiem esot bijis latviskas izcelsmes. Alfreds Matisons atskaņoja savus darbus „Lūgšana" un „Vakarā." Uzmanīgs pavadītājs bija Vladislavs Vištelis. Oficiālo daļu noslēdza Krolls, izteikdams pateicību māksliniekiem un klausītājiem, kā arī pašam jubilāram.

Pēc tam viesi pulcējās kuplā skaitā pie vakariņu galda Hull House mājīgajā ēdamzālē. Par bagātīgi klātiem galdiem bija rūpējusies dāmu komiteja. Sirsnīgās runās, dziesmās un tērzējumos laiks pagāja ātri. Savās pateicības runās zālē un pie galda Rupainis manāmi aizkustināts norādīja, ka latviešiem vairāk vajadzētu nodoties aktīvai kultūras politikai, kā to dara viena otra cita tauta. Mums nevis arvien jāatkāpjas, bet jāiet uz priekšu, atgūstot savu zemi un brīvo valsti.

Sarīkojums radīja cildenu iespaidu.

O. Krolls.

A. VOITKUS

Astrīdas Robežgruntnieces viņete — ROMĀNS

62. turpinājums

Smārtēns viņai patika labi, un viņa jau vairākkārt bija apsvērusi, ko atbildēt, ja viņš jautātu liktenīgo jautājumu, bet šodien viņa to pēkšņi redzēja citā gaismā, un pret pašas gribu domās vairākkārt salīdzināja ar Ziemeli.

Dīvaini, — ne ar Imantu, bet ar Ziemeli, — un salīdzinājums ne ikreiz izdevās Smārtēnam par labu.

Ka kaut kas nav kā parasti, manīja arī Smārtēns.

„Jūs šovakar esat ļoti izklaidīga, Intās kundze?" viņš Intas vārda pēdējo balsienu izrunāja gaŗi, tā piešķirdams tam svešzemnieciskāku nokrāsu. „Par ko jūs domājat? Vai nevaru jūsu rūpes atņemt?"

Bet Intai tādu rūpju nebija, ko viņa labprāt būtu uzticējusi Smārtēnam.

„Ar rūpēm katram jātiek pašam galā, tās citus neinteresē," viņa sarunu centās vispārināt, „kaut arī sasveicinoties apjautājamies par otra cilvēka labklājību, atbildi ne tikai negaidām, bet ja tāda nāktu, to ieskatītu par nepieklājību un neprašanu uzvesties."

„Protams," Smārtēns piekrita, „jums taisnība — kā vienmēr. Bet ir starpība, vai jautājums ir tikai pieklājības formula, vai — hm … ē … tuva drauga patiesa vēlēšanās rūpēs dalīties un, varbūt, palīdzēt tās mazināt. — Jūs taču neliegsit man tiesības saukties par jūsu draugu?"

„Nē, — kāpēc? Jo kādam vairāk draugu, jo labāk. Tikai — vai jums nav zināms, ka visvairāk draugu zaudējam tieši ar to, ka tos apgrūtinām savām rūpēm? Mēs draugā meklējam papildinājumu un izskaistinājumu savai ikdienai, mūsu personības trūkstošo daļu, bet ne rūpju krātuvi. Bēdu katram pašam diezgan."

„Tad tā nav īsta draudzība, kas prasa, lai, draugu sastopot, sejā tiktu izdzēstas rūpju rievas un to vietā atspīdētu mākslīgi radīts smaids."

„Frazes! Pat laulības sabrukušas, ja vīrs vai sieva necenšas kaut daļu savu rūpju paglabāt pie sevis. Ja vīrs, no darba pārnācis, **mājās katru dienu sievai stāstīs** savas nepatikšanas, ko birojā vai fabrikā piedzīvojis, vai ja sieva to jau pie durvīm sagaidīs ar savu ikdienas rūpju sarakstu rokā — cik ilgi viņi to pacietīs?"

„Īsta mīlestība dara visu, lai mīļotajam rūpes atņemtu."

„Mēs runājām par draudzību, ne par mīlestību," Inta slepus paskatījās pulkstenī — nez' kur Rūta palika? Viņa tai bija atļāvusi pastaigāties pa pilsētas ielām līdz astoņiem vakarā, un nu jau nāca pāri pus deviņiem.

Smārtnēs apŗāvās — pēdējais teikums viņam sarunas straujumā bija izslīdējis, daudz nedomājot, un tagad bija vai nu jāatzīstas par vārdu cīņā sakautu, vai arī, sarunu attiecīgi noslēdzot, jāmēģina Intu pārliecināt par kādu neesošu jūtu dzimšanu viņa sirdī.

Arī viņš pēdējos mēnešus bija Intu rūpīgi vērojis un atzinis, ka viņa būtu vispiemērotākā kandidāte Smārtēna kundzes godam. Līdz šim viņš nebija apsievojies ne tādēļ, ka visas maigākās jūtas viņam būtu svešas, bet tādēļ, ka dzīvi bez sievas atzina par lētāku un ērtāku. Bet tagad bija sasniegts vecums, kad vienu otru reizi būtu bijis labi, ja tuvumā būtu kāds gādīgs un paša cilvēks, kas apkoptu māju, parūpētos par sīkajām ikdienas ērtībām un laiku pa laikam varētu viņu pat aizstāt darbā. Inta viņu spēja reprezentēt, — par to šaubu nebija. Un Rūta pēc gadiem pieciem, sešiem māju atstās pilnīgi. Līdz tam laikam Inta, bez šaubām, strādātu un pati nopelnītu Rūtai iztiku.

Tā kā pēdējās nedēļās arī Pēteris Pūpols centās būt tur, kur bija izredzes sastapt Intu, tad viņš bija izlēmis pārāk ilgi ar bildinājumu nekavēties.

Un nu gandrīz pati no sevis bija radusies situācija, kad viņš to varēja izdarīt bez īpašas gatavošanās un izdevumiem — dāvanas pirkšanas, dārgām vakariņām ārpus mājas un tā joprojām. Ka Inta šovakar bija citāda kā parasti, viņš izskaidroja ar sievietes sesto maņu, kas tai jau iepriekš likusi nojaust, ka notiks kaut kas neparasts un svarīgs.

Viņš izšķīrās. Viņš mazliet pazemināja balsi, kas to darīja samtaināku, un runāja lēnāk un it kā vārdus meklēdams.

„Varbūt jūs, Intās kundze, ne es. Es runāju par mīlestību. Tās vārdā es izlūdzos sev tiesības rūpēties par jūsu rūpēm."

Inta saprata — tas bija bildinājums.

Bet viņa saprata vēl vairāk — tas bija bildinājums, ietverts tik uzmanīgos vārdos, ka noraidīšanas gadījumā neviens nevarētu teikt, ka kāds atraidījis Gvīdo Smārtēna laulību piedāvājumu. Ja viņa kaut ko atraidīja, tad vienīgi — mīļa drauga palīdzības piedāvājumu.

Un tas viņai nepatika. Galu galā viņa nebija nekāda pabira, ko vajadzētu kautrēties bildināt, un — no otras puses — kas tas bija par cīnītāju, kas jau uzbrukuma sākumā skatījās, **kur atkāpties? Vai no tāda varēja sagaidīt, ka tas vajadzības brīdī viņai atņems rūpes?**

Un atkal viņa sev vaicāja: vai Ziemelis tā būtu darījis?

Viņa, laikam, bija domājusi par ilgu, jo Smārtēns drusku nepacietīgi sakustējās krēslā.

„Intās kundze," viņš atsāka tai pašā tumšajā krūšu balsī, kam vajadzēja pierādīt viņa jūtu dziļumu un nodoma nopietnību, „es ceru, ka jūs mani sapratāt? Un es būtu laimīgs, ja jau šodien drīkstētu dzirdēt jūsu atbildi."

Inta paskatījās Smārtēnā — atkal jauna laipošana! Un viņa nolēma to pārmācīt.

„Jā? Uz ko?"

„Uz manu jautājumu."

„Kādu jautājumu?"

Bet Smārtēns bija gudrāks kā viņa to bija vērtējusi. Viņš pasmaidīja un cēlās, lai ietu.

„Paldies, Intās kundze. Jautājumu nedzirdēt dažreiz nozīmē to atbildēt. Paldies — sapratu."

Kad Gvīdo bija aizgājis, Inta vēl labu brīdi nosēdēja, kur bija atradusies visu Smārtēna viesošanās laiku. Vai viņa nebija kļūdījusies Smārtēna vērtējumā? Galu galā arī viņš cīnījās, kaut arī neparastākiem ieročiem un neparastā veidā.

Bet tad pārnāca Rūta, un domāšana bija jāpārtrauc.

4. UGUNS

Nevajaga daudz, lai izceltos ugunsgrēks.

Pietiek neizkvēlojušas ogles ugunskurā zem pelniem, lai vieglai vēsmai uzpūšot tā atsāktu gruzdēt un aizdegtu kādu sausu zaru, ko vāvere lēkājot nolauzusi no koka, vai smilgu, ko vējš atnesis no izcirtuma, vai tāss gabalu, kas, dzenim kaļot, atlupis no stumbra.

Simtiem cilvēku te var staigāt garām, un nevienam ne prātā nenāk, ka te būtu kaut kas cits kā izdedzis ugunskurs. Bet tad kādā brīdī, kad neviena nav tuvumā, tas pēkšņi izšauj sarkanu mēli un nolaiza savas apsvilušās malas, un mirkli vēlāk dzeltenās čūskas, galvas slaistīdamas, lodā uz visām pusēm, ēzdamās pa sauso sūnu tekām vienmēr dziļāki un tālāki biezoknī.

Nevajaga daudz —pietiek mazas dzirksts un sausa vēja, un tur, kur vēl vakar bija zaļa dzīvība, šodien gruzd un kvēp pelēki, karsti pelni, un pret debesīm sniedzas pārogļojušies, melni stumbri.

Pēdējā mēneša notikumi vietējā sabiedrībā bija radījuši daudzas pārrunas, un ne vienam vien likuši pārvērtēt agrākos uzskatus par citu tautiešu dzīves veidu, raksturu, ieražām un izdarībām.

Pirmais lielais pārsteigums bija Gvīdo Smārtēna negaidītā pārcelšanās uz kaimiņu pilsētu. Tie, kas ar viņa starpniecību naudu bija aizņēmušies, par to daudz nebēdāja — nauda bija jāatdod, vai nu aizdevējs dzīvoja šeit, vai citur. Ļaunāki Gvīdo aiziešanu izvērtēja tie, kas viņam naudu bija uzticējuši.

(Turpinājums sekos)

Trešdien, 1957. gada 9. janvārī
Latviešu M… rīko 12. janvārī, plk… ZA… PILNA BUFETE. Spēlēs… Iee…
HAMILT… rīko sestdien, 1957… VECO … DE… SPĒLĒS TO… Paredzētas vērtīga… dejotājiem. Sākums pl. 8 vak.
IZNĀKUSI SEN… GADSKĀRTA … Labā iesējumā, ar 11… illu… un J. … DV GRA… 123 Huron St., T…
Atbilstošākais padz… miem, ko jūs lietojā… CREAM SC… BEZMAKSAS PIEGĀDE jūsu pikniku, banketu un visu citu svinību vajadzībām. ZVANIET TORONTO
NUPAT… SEKOJOŠ… Andreja Eglīša OTRANTO… Kārļa Ieviņa GUNTIS UN… Jāņa Sirmaņa TINCIS… Rutku Tēva DUMPIGĀ… Jāņa Jaunsudrabiņa TĀ MUMS TE… Zentas Mauriņas ZIEMEĻU T… DV G… 123 H…

kā jebkad

...ānijas saulē.

...era Velsa balets. Tur notika ba-...eta „Putnu māja (izveidots pēc Grimma pasakas) Spānijas pirmuzvedums. Veclaicīgā, mistiskā ka-lifu pilsēta Granada ar mauriskām celtnēm un mošejām deva nepieciešamo aizmugures fonu.

Spānijas vasara ļoti piemērota brīvdabas uzvedumiem, ko pēdējā laikā sāk bieži izmantot. Šāda brīvdabas teātra izveidošana viegli iespējama un dod arī labus panākumus. Galvenokārt tas notiek arī tūristu prasību apmierināšanai, jo pēdējos gados ik vasaru Pireneju pussalu pārstaigā ap pusotra miljona tūristu. Bet arī vietējiem tas ir savā ziņā pārdzīvojums, ko tikai reti dabū skatīt. Tiek salaboti vecie romiešu amfiteātri, kuri ir ļoti piemēroti šādām brīvdabas izrādēm.

Tā nemanot atdzīvojas vecās romiešu spēles prieks, un modernais cilvēks jūt gara radniecību ar mākslu, kas pastāvēja pirms gadu tūkstošiem.

Lope de Vega arī šodien kā Spānijā tā citur vēl arvien atrodas teātru repertuāros. Viena no viņa ievērojamākām lugām ir „Fuenteovehuna", kas guva nedalītu vietējo un tūristu atsaucību. Fuenteovehuna (Fuenteovejuna) ir maz pazīstama apdzīvota vieta, netālu no Kordobas, kas jau savā laikā ir izpelnījusies slavenā Lope de Vegas ievērību, jo tā atrodas viņa lugas darbības centrā. Darbā tverta pilsētiņas vēsturiska tēma, kas arī pašreiz tik ļoti populāra un moderna: tautas sacelšanās pret mežonīgu, varaskāru valdnieku. Gadu simti izzuda, un skatītāji domās šausminājās par pārdzīvotām pilsoņu kara mežonībām vai avīzēs lasītiem noziegumiem citās totalitārās valstīs.

Atjaunotajā Meridas amfiteātrī uzveda pārstrādāto grieķu mītu „Tiests". Neredzīgais spāņu komponists Žoakins Rodrigess tam uzrakstījis dziļu un iejūtīgu mūziku. Mūzikas iedirbē šī klasiskā drāma deju un grieķu tautas tērpu parādē klūst par neaizmirstamu pārdzīvojumu.

Grūti būtu uzskaitīt visus mazākās pilsētiņās notikušos uzvedumus, kaut arī tie sniegtu īstu ieskatu spāņu tautas garīgajā mentālitātē. Tomēr tas nebūtu īstais spāņu gars, skatītāji to var iepazīt vienīgi vizuālā pārdzīvojumā. Katrā mazākā pilsētiņā atrodas savs „teātra nams", kur sestdienās un svētdienās uzved tautai tuvus un īpatus gabalus. Šos uzvedumus nevar pielīdzināt mūsu lugām, jo tie domāti citas tautas mentālitātei. Šīs izrādes saistītas ar kupleju un tautas deju iestarpinājumiem, kas izvēršas kopējā dziesmu prieka un sajūsmas izvirdumā.

Lielajās pilsētās Barselonā un Madridē atrodas dučiem līdzīgu teātru, kur tiek uzvesti tautai tuvi gabali. Taču jau citā gaumē, jo domāti pilsētas „samaitātā" cilvēka izpriecai. Tie vairāk atgādina savā veidā revijas, kur nekronētas skaistuma karalienes ir galvenajās lomās. Protams, tādā ceļā arī daža iemanto kāda galanta kavaliera sirdi, jo pēdējie izrāda savu atsaucību gan ar saucieniem, gan nometot savu cepuri. Vasarās šīs vecīgās, antikvariāta smaku izstarojošās, nevēdinātās zāles ir neciešami karstas, bet teātra trupas — dziedātāji un dancotājas (vedettes) — lien iekšā šajos smacīgajos „gara templos", un viņiem seko bariem ziņkārīgie un priecātājies.

Kuram šis smacīgais gaiss nav panesams, tas tagad var uzelpot, jo Madrides Sebatini dārzā, netālu no lepnās ķēniņu rezidences, tika ierīkota brīvdabas skatuve, kur katru vakaru vēl pus divpadsmitos tiek uzvesta „Sarsuela" (Zarzuela), ko varētu apzīmēt kā spāņu tautas opereti. Skatuve ir pārsegta ar augstu kupolveidīgu jumtu; skatītāji var lūkoties vai uzvedumā, vai zvaigznēs, kaut pēdējās dažkārt aizsedz cipreses un akācijas. Parks un tuvējais plašais pils dārzs par velti izdala grezni ģērbtajiem „dārza parketa" viesiem savas reibīgās dienvidu nakts smaržas. Tas varbūt pagaidām ir svarīgākais Madrides jaunums, ko paši „madriļenieši", kā viņi sevi sauc, uzņem ar tikai viņiem piemītošu sajūsmu. Sarsuēla ir tautas operete un visas tautas svētki, kad tikai kāds tur iegriežas. Arī nabadzīgākai tautas daļai tā pieejama, jo labākās vietas maksā tikai piecdesmit pesetas (apmēram 1,50 vācu markas). Uzvedumi teātru namos mazliet dārgāki, bet arī tajos tautai pieņemamas cenas.

Spānija vēl ir nākotnes zeme, ko modernais cilvēks amerikānisma zīmē pašreiz tikai atklāj, kaut gan spāņi bija tie, kas atklāja Ameriku un tur aiznesa savu kultūru.

Turpinājumā: **Apenīnu pussalas zābaka virspuse jeb starp Romu un Venēciju.**

Latviešu Mednieku un Makšķernieku Klubs

rīko 12. janvārī, plkst. 8-os vakarā, 125 Broadview Ave., Toronto

TRADICIONĀLO

ZAĶU BALLI

PILNA BUFETE. Uzkožamie: AĻŅA, BRIEŽA un ZAĶA CEPEŠI.

Spēlēs latviešu kapella 'TOBAGO'

Ieeja: kungiem $1.50, dāmām $1.00.

KLUBA VALDE

HAMILTONAS LATVIEŠU BIEDRĪBA

rīko sestdien, 1957. g. 12. janvārī, St. Michails zālē, 213 James St., N.

VECO UN JAUNO LAIKU

DEJU VAKARU

SPĒLĒS TORONTO LATVIEŠU PŪTĒJU ORĶESTRIS

E. SLAUCĪTĀJA VADĪBĀ

Paredzētas vērtīgas godalgas labākajiem veco un jauno laiku deju dejotājiem. Darbosies Amora pasts. Pilna bufete

Sākums pl. 8 vak. Ieeja $1.25 Apmeklēt lūdz HLB valde

Pudiņu un cepumu pulveri tikai no

IZNĀKUSI SEN GAIDĪTĀ GRĀMATA

GADSKĀRTA LATVJU DAINĀS

Labā iesējumā, ar 114 mākslinieka A. Kopmaņa illustrācijām un J. Mežaka tekstu

Grāmatas cena $2.25

DABUJAMA

DV GRĀMATNĪCĀ

123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada.

Izsūtām arī pa pastu uz pēcmaksu.

HIGH PARK RAJONĀ izīrējams nemēbelēts dzīvoklis — 2 istabas un moderna virtuve. Uz vēlēšanos garāža. Zvanīt katrā laikā — RO 7-5370.

IZĪRĒJAMAS 2 nemēbelētas istabas ar mazu virtuvi Danforth - Logan rajonā. Tel. RI 2256, Toronto. (11)

S VASARĀJS

Transporta uzņēmums

Tel. LE 4-1403

Toronto

TAUTIETIS,

mierīgas dabas, nedzērājs, vēlas iepazīties ar tautietēm (arī ar atvasīti) 30—45 g. v.

Lūdz rakstīt šīs avīzes kantorim ar n-ru 5551.

LATVIETIS,

38 g. vecs, nopietnā prec. nolūkā vēlas iepazīties ar attiecīga vecuma tautietēm, neizslēdzot šķirtenes un atraitnes ar vai bez bērniem.

Of. adresēt šīs avīzes kantorī Latvietim.

Meklēju

MARIJU un JĀNI

L A P I Ņ U S,

vecā adrese: Lettania, P. O. Man., Canada

Ja kāds par šīm personām ko zinātu, lūdzu paziņot

Albertam G u r t i ņ š, 223 Third St., Albany, N.Y., U.S.A.

OĻĢERTU VASKI,

dz. 1923. gadā, dzīvojis Jelgavā, meklē vecāki.

Ja kāds par viņu ko zinātu, laipni lūdz rakstīt:

Mrs. M. ARNOLD, 41 Morgan Ave., Doncaster P. O., Ontario, Canada.

AUGSTĀKĀ CENA KANADĀ

AUTOMAŠĪNĀM, KO VĒLATIES APMAINĪT

SPECIĀLPIEDĀVĀJUMS

Iemainot pie MODERN MOTORS jauno modeļu AUTOMOBIĻUS

Gads	1949	1950	1951	1952	1953	1954
Dodge	$725	$830	$955	$1075	$1325	$1555
Plymouth	$715	$820	$940	$1060	$1315	$1540
Chevrolet	$685	$765	$915	$1035	$1260	$1520
Pontiac	$690	$765	$920	$1030	$1265	$1515
Ford	$650	$760	$915	$1020	$1275	$1515

Gads	1949	1950	1951	1952	1953	1954
Meteor	$655	$765	$925	$1025	$1270	$1525
Studebaker	$635	$725	$845	$ 925	$1145	$1425
Nash	$500	$610	$790	$ 875	$1070	$1415
Hudson	$510	$605	$770	$ 870	$1040	$1405
Henry J.	$470	$525	$640	$ 760	$ 890	$1110

Augšminētās cenas maksājam par kaut cik mechaniski labā stāvoklī esošiem auto arī tad, ja būtu vajadzīgs remonts,

VAI $250.— IEMAKSA BEZ MAINĪŠANAS

Lielākā izvēlē Kanadā

CHRYSLERS un PLYMOUTHS,

kā arī FARGO smagie auto

PIEGĀDE 10 MIN. LAIKĀ. VIENMĒR ATVĒRTS.

ŅEMIET ŠO SLUDINĀJUMU līdzi BEZMAKSAS DĀVANAS saņemšanai jūsu bērniem!

MODERN MOTORS

BENZĪNS TIKAI 36.9 c. galonā

Chrysler, Plymouth, Imperial un Fargo pārstāvniecība

2467 EGLINTON E. AM 7-4681

1/4 JŪDZI AUSTRUMOS NO KENNEDY RD.

Pie apmaiņas maksājam līdz $500.— par katru auto 10 g. vai vecāku

Atbilstošākais padzēriens tiem atspirdzinājumiem, ko jūs lietojāt savā dzimtenē . . .

Wilson's SINCE 1875

CREAM SODA COCA ORANGE GINGER ALE

BEZMAKSAS PIEGĀDE jūsu pikniku, banketu un visu citu svinību vajadzībām.

WA 1-2151

līdz 7 vakarā darbdienās

ZVANIET TORONTO

NEPIEGĀDĀJAM PRIVĀTĀS MĀJĀS.

NUPAT SAŅEMTAS SEKOJOŠAS GRĀMATAS:

Andreja Eglīša
O T R A N T O, dzejas $3.20

Kārļa Ieviņa
G U N T I S U N D A I L A $3.00

Jāņa Sīrmaņa
T I N C I S $5.30

Rutku Tēva
D U M P I G Ā R Ī G A $2.80

Jāņa Jaunsudrabiņa
T Ā M U M S I E T $4.20

Zentas Mauriņas
Z I E M E Ļ U T E M A S $3.25

D V G R Ā M A T N Ī C A,

123 Huron ielā, Toronto

BAZNĪCAS ZIŅAS

ŅUJORKĀ

Betlemes baznīcā, Third Ave un Pacific St., Brooklyn.

ČIKAGA

Čikāgas latviešu ev. - lut. Ciānas draudzē, 5015 u. Ferdinand St., sestdien, 12. janvārī, no pl. 6—7 vak. meditācijas stunda, pl. 7 — Bībeles stunda, T. Bērziņš.

Svētdien, 13. janvārī, pl. 11, dievkalpojums, māc. A. Rautenšilds. Bērnu dievkalpojums pl. 10. Svētdienas skola no pl. 10,30—12,20.

Māc. G. Straumanis, 1144 N. Kedzie Ave, Chicago 51, Ill.

Dievkalpojumi Čikāgas ev.-lut. latviešu sv. Jāņa draudzes baznīcā — 1540 N. Spaulding Ave — notiek katru svētdienu plkst. 3 pp.

Māc. A. Sudārs, 1030 — 30 Ave, Bellwood, Ill.

Čikāgas latviešu ev.-lut. Miera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 1 dienā lietuviešu baznīcā, 2225 W. Cermak Rd.

Māc. Pāvils Ķirsons, Melvūdā, Ill., tel. FI 3-2420.

Sv. Pāvila ev.-lut. draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā, plkst. 10.30 dienā Čikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 So. 11th Ave.

Čikāgas latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 11 dienā, 5000 W. Ohio St., māc. A. Stefenbergs. Jaunatnes sanāksmes katru svētdienu pl. 9.30 no rīta. Lūgšanu dievkalpojumi katru sestdienas vakaru pl 7.30.

Māc. J. Turks, Kalamazū, 903 Hazard Ave. tel. 4-4619.

Kalamazū sv. Jāņa ev.-lut. draudzei mēneša 2. un 4. svētdienā Trīsvienības luterāņu baznīcā plkst. 2 dienā; bērniem plkst. 1.15.

Lansing Kolledžas lut. baznīcā mēneša 1. svētdienā plkst. 2 dienā; bērniem plkst. 1.15.

Elkhartā, Ind., reizi mēnesī svētdienas vakarā, YMCA telpās, 120 W Lexington Ave.

Māc. J. Lazda, 60 Dennis Ave., S.E. Grand Rapidi.

Māc. A. Plebalgs, Kalamazū, 823 S. Rose St., tel. 4-8255.

Kalamazū Ciānas luterāņu baznīcā, 523 Pine St., mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 10 no rīta.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis — 331 Argyle St. Port Arthur, Ont., tel. 4-0302

Svētdien, 13. janvārī, pl. 6,30 v., pārdomas jaunu gadu iesākot.

Svētdien, 27. janvārī, pl. 6,30 v., Dieva valstības robežas.

Dievkalpojumi notiek Fort William Trīsvienības baznīcā, 560 May St.

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331, Toronto sv. Andreja bazn., Carlton un Jarvis ielu stūrī Tel WA 4-1563.

Svētdien, 13. janvārī plkst. 11 r. dievkalpojums.

Svētdien, 20. janvārī, plkst. 4 p.p. dievkalpojums.

Svētdien, 27. janvārī, plkst. 11 r. dievkalpojums.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

13. janvārī dievkalpojums nenotiks.

20. janvārī, pl. 4 p.p. dievkalpojums Sv. Trīsvienības baznīcā. Iesvētes mācība.

27. janvārī, pl. 4 p.p. dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā. Iesvētes mācība.

3. februārī, pl. 4 p.p. dievkalpojums Sv. Trīsvienības baznīcā.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek sv. Barnabas baznīcā, 361 Danforth Ave.

15. janvārī pl. 7,30 vak. draudzes bībeles stunda Sv. Barnaba baznīcas sakristejā (Ieeja no Hampton Ave caur lielo zāli).

20. janvārī, pl. 2,30 p.p. dievkalpojums Sv. Barnaba baznīcā.

27. janvārī, pl. 2,30 p.p. dievkalpojums.

Māc. T. Avīks, 11 Wanda Rd., Toronto.

Māc. E. Pavasars, 209 East 28th St., Hamilton, Ont.

Māc. Artūrs Voitkus, 28 Austin Terrace, Toronto, tel. WA 5-1566;

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road, Ottawa, Ont., tel. — CE 2-2385.

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft Dr. Sudbury Ont., tel OS 3-3284.

Māc. Elmārs Caune (10127 - 124 Edmontonā

Māc. Fr. Ruperts, 729 Jessie Ave, Winnipeg 9, Manitoba, tel. 42-5512. Vinipegas latviešu ev.-lut. sv. Krusta draudzē, sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbrook ielu stūrī.

MONTREĀLAS

latviešu Trīsvienības ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek regulāri katru svētdienu Redeemer baznīcā, 285 Clark Ave Westmontā. Sākums plkst. 1.30 pp., mācītājs A. Gaudiņš.

Māc. V. Šēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal, P. Q.

Montreālā, 13. janvārī, pl. 1,30 māc. Viestura Šēfera ievešana draudzē, piedaloties māc. H. H. Erdmanim, māc. A. Lūsim, māc. E. M. Velebie un māc. O. Gnadentucham. Dievkalpojums notiks Debesbraukšanas baznīcā. Pēc tam kopīgs azaids.

Montreālā, 20. janvārī, pl. 1,30 p.p. bērnu dievkalpojums.

Montreālā, 27. janvārī, pl. 1,30 p.p. dievkalpojums pieaugušiem Debesbraukšanas baznīcā.

Pēc dievkalpojuma draudzes pilnsapulce baznīcas zālē.

TORONTO LATVIEŠU MISIONES dievkalpojumi notiek sestdienās, pl. 8 vakaros. Svētdienas skola svētdienās 12 dienā, lūgšanas sapulces svētdienās 1 dienā. People Ch. 100 Bloor St. E., misiones namā, Park Road 14. tel. AM 1-4218.

TORONTO LATVIEŠU BAPTISTU draudzes kārtējie dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 4 pp. Walmer Rd. angļu baptistu baznīcas telpās

Frank Vass B.A

ADVOKĀTS — NOTĀRS

455 Spadina Ave, Apt. 403 (College un Spadina ielu stūrī)

Tel. birojā — WA 2-6111

WA 2-6112, Toronto

Lūdzu atsaukties VALIJU VIEGLAIS, dz. Rudevics, un viņas māsu TONIJU no Ilūkstes.

Rakstīt

Bruno Valpēterim, L.P.K. grāmatnīcā, Box 701, Stockholm 1., Sweden.

MEDIKAMENTUS UZ BALTIJAS VALSTĪM AR GAISA PASTU NOSŪTA

HALLS DRUGSTORE T. KRAUMANIS

14 DIXON RD., Toronto 15, Ont., Canada, tel. aptiekā CH 4-5678, mājās CH 4-0107

LITTLE BEAUTY SALON

(Īpašn. Erika Miltiņš) 428 ST. CLARENS AVE, tel. LE 1-5987 (pie Bloor, tramv. piet. Lansdowne), Toronto

PIRMDIENĀS SLĒGTS

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC

68 Wellington W., (tuvu Bay St.) Toronto, Ont. tel. EM 6-6451

Vecākais ceļojumu un notāriāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notāriālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietās. Runā krieviski, vāciski un latviski

Dr. ROMAN PNIEWSKY

Ilggadīgu praksi slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē

Speciālists iekšķīgās, sieviešu un veneriskās slimībās

8537 PARK AVE, MONTREL, P.Q., tel. HA 7623, Montreal.

Runā vāciski un krieviski. Pieņem no 8-9 vakarā

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS

(Lietuvietis). Diplomēts Vācijā un Kanadā

345 Bloor St. W. (tuvu Spadina Ave.)

Zvanīt WA 3-2003 pēc norunas pp. un vakaros katru dienu

Runā vācu un slavu valodās

Dr. Alexander Szatmari

nervu un noguruma slimībās

288 St. Clair Ave., W. Toronto

Runas stundas no 2-7 pp. vai uz iepriekšēju norunu pa telefonu

WA 1-0556 vai MA 5243

OPTIĶIS LUNSKY

470 COLLEGE ST., TORONTO

WA 1-3924

Dr. T. L. GRANOVSKY

ZOBĀRSTS-CHIRURGS

runā krieviski un vāciski

514 Dundas St., West

(Spadina stūrī)

Zvanīt EM 8-9038, Toronto

Kapsi's Hair Styling

113 MAC PHERSON AVE.

Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas. Iepr. pieteikties pa tel. WA 2-4585

runā vāciski, krieviski un zviedriski

Pienākusi vēstule uz

L. PUPELE

vārda.

Raksta ILZE BRŪVELIS.

Vēstule saņemama LA birojā, 123 Huron St., Toronto, Ont. Canada.

VIŅŠ BIJA KREMĻA LABĀKAIS SPIEGS

Ģenerāļa Mekartūra slepenā dienesta atklājums (1)

Dr. Richards Zorge, ko pamatoti atzīst par labāko Kremļa spiegu 2. pasaules karā, līdzīgi citiem padomju spiegiem darbojās kādas sūtniecības paspārnē. Tie būtu maldi, ja iedomātos, ka tā bija krievu sūtniecība. Arī pēc tautības Zorge nebija krievs, bet gan vācietis.

Slaida auguma, gaišiem matiem, dzīvespriecīgām zilām acīm un atklātu draudzīgu smaidu sejā, viņš prata apbrīnojami ātri iegūt uzticību un draugus. Viņš arī mīlēja dzīvi un baudīja to pilniem malkiem.

Dr. Zorge bija sevišķi apdāvināts, intelligents, teicams vēsturnieks, labs svešvalodu pratējs. Japāņi un ķīnieši viņu apzīmēja par vienu no nedaudzajiem rietumniekiem, kas pilnīgi izpratis Austrumu mentālitāti.

BERIJA SAŅEM RADIOGRAMMU

Nenoliedzami, Dr. Richards Zorge bija pats sekmīgākais spiegs 2. pasaules karā. Viņš iepriekš zināja japāņu pārsteiguma uzbrukumu amerikāņu flotei PerlHarborā. Šī uzbrukuma laiku un vietu Zorge ar īsviļņu raidītāju paziņoja Kremlim, bet Staļinam ne prātā nenāca brīdināt savu tā laika sabiedroto — Sav. Valstis. Zorges lielākais nopelns tomēr ir tas, ka Hitlera lieluzbrukumu laikā, kad kaŗa iznākums strauji svērās vācu labā un Staļina armijas tuvojās pilnīgai noasiņošanai, viņš paziņoja Berijam un Staļinam personīgi, ka Japāna politiski un militāri ir izšķīrusies neuzsākt kaŗu ar Pad. Savienību. Tas deva iespēju Staļinam atvilkt ikvienu sarkanarmijas karavīru no Tālajiem Austrumiem un vēlāk kritiskajā Staļingradas kaujā mest visas svaigās sibīriešu divīzijas.

Kādā vēlā nakts sanāksmē, kur bez Berijas piedalījies arī Bulgāņins, Chruščevs, Višinskis un Molotovs, Staļins teicis: „Zorge izglāba mūsu dzīvības . . . "

Jā, Zorge bija gandrīz perfekts spiegs, gandrīz . . .

SPIEGS DRAUDZĒJAS AR PRINCI

Kal ģenerāļa Mekartūra Tālo Austrumu virspavēlniecības pretizlūkošanas daļas ziņojums par Richardu Zorgi sasniedza Sav. Valstu valdību un Kongresu, atklājās viena no visspilgtākajām spiegu darbības lapaspusēm 2. pasaules kaŗa vēsturē.

Ģenerāļa Mekartura oficiālā ziņojumā starp citu lasāms: „Deviņus gadus neticami Kremļa labā darbojās labi sagatavots un noorganizēts spiegu tīkls Japānā un Ķīnā. Visu šo spiegu grupu vadīja Dr. R. Zorge, vācu komūnists, kas uz āreni bija veikli maskējies kā uzticams nacionālsociālists.

Zorge bija nodibinājis visciešāko kontaktu un labākās attieksmes ar Vācijas sūtni un sūtniecības darbiniekiem Tokijā. Ozaki Hozumi bija Zorges tuvākais palīgs. Šim vīram bija arī draudzīgas attieksmes ar princi Konoe — trīskārtējo Japānas premjēru. No šiem labi informētajiem avotiem iegūtās ziņas gan īsviļņu raidījumu ceļā, gan ar kurjēru palīdzību, gan arī ar Pad. Savienības sūtniecības starpniecību nonāca Kremļa rīcībā.

Viens no Dr. Zorges galvenajiem uzdevumiem bija noskaidrot japāņu nolūkus un plānus attiecībā uz Pad. Savienību, jo Kremlis ne bez pamata gaidīja Hitlera sabiedrotās Japānas uzbrukumu Tālajos Austrumos.

Daudzajām japāņu drošības iestādēm un pretizlūkošanas aģentūrām Dr. R. Zorges un viņa 16 palīgu darbība pagāja gaŗām nepamanīta. Dr. Zorgi, cik tas arī neticami izklausītos, nodeva viens no vadošajiem japāņu komūnistu darbiniekiem Ito Ritsu. Greizsirdības un akla naida dēļ Ritsu nodeva slepenajai policijai kādu no Zorges aģentēm. Viņš nemaz nenojauta, ka šī aģente bija visu laiku vislielākā uzticībā kalpojusi Kremlim. Tā Ito Ritsu izdarīja īstu lāča pakalpojumu.

Bet komūnisma ceļi bieži vien nav viegli saprotami, jo kā gan varētu izskaidrot, ka pēc tam, kad Zorge un viņa spiegu tīkls bija nolikvidēts, Ito Ritsu visus pēckaŗa gadus ieņēma vienu no vadošiem posteņiem japāņu komūnistu partijā?

Mekartūra ziņojumā par Zorgi atrodam tuvākas ziņas:

„Richards Zorge dzimis 1895. g. 4. oktobrī Bakū pilsētā. Viņa tēvs bija vācu inženieris, kas strādāja kādas Kaukaza eļļas firmas uzdevumā. Viņa māte esot bijusi krieviete. Jau agrā bērnībā R. Zorge ar vecākiem nonāk Berlīnē, kur gūst vācu izglītību kam jāizaudzina uzticams un patriotisks pilsonis vācu imperijai. Tomēr, liekas, ka jau no mazotnes Richardu stipri iespaidojis viņa vectēva Ādolfa Zorges tēls. Šis Ādolfs Zorge, sanākot I internacionālei, bija Kārļa Marksa sekretārs!

1. pasaules kaŗā Richards Zorge piedalās kā brīvprātīgais un 2 reizes ievainots. Jau kaŗa laikā viņš uzsāk studijas Berlīnes universitātē, bet turpina tālāk Ķīlē. 1920. gadā Hamburgas universitātē iegūst politisko zinātņu doktora gradu. Turpmākajos gados Zorgi sastopam kā skolotāju, tad oglraci un no 1922. gada arī kā žurnālistu. Lai kur arī Zorge darbotos, visur viņš ir dedzīgs marksisma sludinātājs. Nav jau arī nekāds brīnums, jo, dibinoties vācu kompartijai, Zorge jau 1919. kadā ir aktīvs biedrs Hamburgā. Līdz 1924. gadam Zorges talants bija pienācīgi novērtēts jau līdz Maskavai. Tad viņu izsauca uz Kremli. Te Zorge oficiāli izstājās no vācu kompartijas un, 2 komūnistu dižvīriem — D. Manuiļskim un S. A. Lozovskim — galvojot, to uzņem Vissavienības boļševiku partijā.

Trīs gadus Maskavā Zorge rūpīgi sagatavojas Kominterna aģentu akadēmijā. 1927. gadā Kominterns izšķiras Zorgi sūtīt kā īpašu organizācijas un izlūkošanas aģentu uz Baltijas valstīm, Zviedriju, Norvēģiju, Dāniju un beidzot Lielbritaniju.

Sekojot Zorges tālākajām gaitām, ģenerāļa Mekartura pretizlūkošanas daļa ir noskaidrojusi:

SPIEGU TĪKLU VADĪTĀJS

„Sarkanarmijas Ceturtais birojs, resp., izlūkošanas daļa 1930. gadā izsūtīja uz Ķīnu 3 aģentus: šie vīri bija: radiotelegrafists Veingarts, Dr. Richards Zorge un grupas vadītājs, kurš slēpās aiz segvārda Aleksis.

Pēc 6 mēnešiem Aleksi pēkšņi atsauca atpakaļ uz Maskavu un Zorge nu uzņēmās spiegu tīkla vadību ar galveno mītni Šanghajā. Šajā laikā Zorge bieži bija sastopams arī Nankingā, Kantonā, Peipingā un Mandžūrijā. Lielāko tiesu viņš bija nepārtrauktos ceļojumos. Ar apbrīnojamu nopietnību jaunais spiegu vadītājs studēja ķīniešu un japāņu valodu, tāpat viņa zināšanas Ķīnas un Japānas politiskajā dzīvē, vēsturē un kultūrā drīz vien bija gandrīz pilnīgas.

Šajā laikā Zorge iepazinās ar amerikāņu komūnistu žurnālisti Agnesi Smedliju. Šī sieviete, kas vairāk kā 20 gadus Tuvajos Austrumos darbojusies Kremļa labā, ir tā, kas izdomāja populāro, pasaciņu Rietumu sabiedroto maldināšanai, ka, lūk, Ķīnas komūnisti patiesībā neesot nekādi komūnisti, bet gan nevainīgi agrārreformas revolūcionāri.

Būdama Zorges spiegu tīkla dalībniece, Agnese Smedlija vairākkārt savam šefam izdarīja nesamaksājamus pakalpojumus. Viņa bija tā, kas Zorgi iepazīstināja ar ievērojamo japāņu žurnālistu un komentātoru Ozaki Hozumi. Daudzus gadus vēlāk, kad vadzis bija pilns, Hozumi bija vienīgais, kas kopā ar Zorgi nonāca pie karātavām.

OZAKI HOZUMI

Ozaki Hozumi bija viens no labākajiem speciālistiem Ķīnas jautājumos. Viņa nopietnie raksti parādījās arī amerikāņu un angļu žurnālos. Vēlāk, studējot Tokijā, Hozumi daudz lasīja japāņu kreisā novirziena literatūru. Viņš nekad nebija komūnistu partijas biedrs.

Hozumi bija vairākkārt neoficiāls padomdevējs (Naikaku Shkutaku) prinča Konoe valdībai. Kad 1939. gada janvārī Konoe valdība krita, Hozumi no saviem pienākumiem atlūdzās, bet tā paša gada jūnijā saistījās darbā par padomdevēju Dienvidmandžūrijas dzelzceļu sabiedrībā. Šajā darbā viņš palika līdz pat apcietināšanai 1941. gadā.

Atzīmējams, ka japāņu žurnālista Hozumi un amerikāņu komūnistes Agneses Smedlijas starpā valdīja īsta un sirsnīga draudzība. Tas bija amerikānietes nopelns, ka Hozumi īsā laikā kļuva akls un uzticams ierocis Dr. Zorges rokās.

Kad Zorge 1930. gadā nonācą Šanghajā, viņš tur sastapa lielu, lempīgu, mazizglītotu vācieti Maksi Gotfrīdu Klausenu. Šis vīrs Zorgem stādījās priekšā kā sarkanarmijas majors, bet faktiski bija Ceturtā biroja aģents ar nelielām zināšanām radiotelegrafijā. Klausens Ķīnā bija ieradies gadu iepriekš.

(Turpinājums sekos).

EGLĪTE EDMONTONAS LATVIEŠU DRAUDZĒ

Edmontonas latviešu ev. - lut. draudze 10. decembrī dedzināja bērniem Ziemassvētku eglīti. Šinī sarīkojumā piedalījās kopskaitā 63 personas, un bērni ar saviem priekšnesumiem iepriecināja vakara apmeklētājus. Viņu centību neaizmirsa Ziemassvētku vecītis, tos apdāvinot, kā arī draudze, dodot iespēju tiem noskatīties 2 Ziemassvētku krāsu filmas. Pēc kopējā svētku mielasta bērni pakavējās rotaļās, lielie — draudzīgās pārrunās un atmiņās. Pēc visa šī pārdzīvojuma un prieka bērni pulcējās kopā ar Ziemassvētku vecīti šim kopējam uzņēmumam, tā atstājot šo vakaru neaizmirstamā piemiņā.

PRIVILEĢĒTIE UN TAUTA PADOMIJĀ

Zviedrs Svens Jersteds stāsta par Pad. Krieviju

Zviedru laikrakstos par S. Jersteda pieredzējumiem lasāmas starp citu šādas rindas:

„Pad. Krievijas atvaļinājuma paradīzē pie Melnās jūras nav viegli satikt kādu strādnieku, kā var domāt. Sočus Jersteds apmeklēja kā zviedru radioreportieris. Viņš tur satika tikai augstus ierēdņus. Kad viņš gribēja runāt ar kādu strādnieku, viņam pienāca klāt 4 cienīgi džentlmeņi. Kad viņi negulēja plūdmalē, viņiem tiešām bija kāds sakars ar darbu: kā direktoriem fabrikās un MTS.

Beidzot pēc lielākām grūtībām viņš sastsapa vienu parastāku strādnieku. Tas bija traktorists, pavisam pārguris. Tas bija stachanovietis, viens darba varonis, kas strādā dienu un nakti, lai iedvesmotu savus mazāk entuziastiskos biedrus. Kā pateicību tāds saņem rindu medaļu un viņa portretu piekar pie fabrikas dēļa. Kad tie ir galīgi nostrādināti, viņi saņem kādu laiku atpūtu lieliskās peldvietās blakus direktoriem. Bet vairumu tomēr nobīda pie malas, lai dotu vietu nākošiem stachanoviešiem.

Jersteds redzēja pa savu Maskavas viesnīcas logu, kā sievietes pūlas uz ielas un uzsauca:

„Vai tas ir tas, ko jūs gaidījāt no sociālisma? Smagākie un netīrākie darbi!

Saka, ka padomju sievietes no savas pašas brīvas gribas strādā smagāko darbu būvēs un uz ielas. Tam mēs neticam. Padomju sievietes nav citādāki radītas nekā mūsu sviedru." Un **tālāk:**

„Staļinu Maskavas lidostā mēs redzējām uzgaidamā telpā tēvišķā pozā. Viņu redz visur: parkos, teātros, slimnīcu un baznīcu priekšā, pārtikas produktu veikalu logos, arī citus augstos vadoņus. — Cilvēki ilgi dzīvojuši zem spiediena un nezina, kas ir brīvība. Sverdlovskā ir liels kontrasts starp vienkāršo ģimenes mitekli, kur dzīvo 5—6 vienā istabā, un izšķērdīgo pionieru pili. Bērniem jāzina, ka šīs telpas viņiem dod kā pionieriem, kā nākošajiem partijas biedriem, 35.000 ir nodrošinātas rezerves partijai. —

Mēs bijām baznīcā, kad tur veciem, nabagiem cilvēkiem dalīja pārtiku. Pops, liels ar sirmu bārdu, svētīja vienmēr gaŗām plūstošos, mūķenes dalīja rīsus, olas, kviešu maizi. Visu laiku tur, Sočos, baznīcā bija dzirdama himna kā apsūdzība pašā Soču paradīzē.

Tā bija revolūcijas svētība, kas radīja kamolu kaklā . . ."

BEZ IEMAKSAS UN TIKAI PAR $1.00 NEDĒĻĀ

jūs varat iegādāties Amerikā modernāko un elegantāko rakstāmmašīnu

SMITH - CORONA, SILENT - SUPER, PORTABLE.

Cenas, ieskaitot excise tax, tikai angļu valodai $132.00, plūs latviešu valodai $137.30

Nepalaižiet šo izdevību, rakstāmmašīna ir noderīga un nepieciešama katrai mājai. Mašīnas ir 4 pasteļkrāsās: zilā, zaļā, pelēkā un rozā. **Nosūtam arī uz Kanadu.** Ar pilnu tūlītēju samaksu 20% atlaide.

Krājumā ir arī mazās ceļojuma HERMES mašīnas — $74.50.

Ar latviešu valodas mašīnām var netraucēti rakstīt citās valodās.

SMITH - CORONA Dealer

LATVJU GRĀMATA, P. O. Box 332, Waverly, Iowa, USA

CIK LATVIEŠU IR KANADĀ?

Latviešu organizācijām bieži ir vajadzība zināt, kāds ir latviešu skaits visā Kanadā vai tās provincēs. Līdz šim ir minēti dažādi aptuveni skaitļi, kas nav bijuši saskaņoti. Tagad šo trūkumu izdevies novērst, jo uz Baltijas federācijas Kanadā pieprasījumu no Immigrācijas ministrijas saņemti oficiāli dati par iecelotāju skaitu, par laiku no 1946.–55. gadam, kas dod iespēju īsti aptuveni aplēst latviešu skaitu Kanadā. Immigrācijas ministrijas skaitļi attiecībā uz iecelotājiem gan uzrādīti 3 grupējumos: pēc tautības, pavalstniecības un pēdējās dzīves vietas. Tā kā mums interesē tikai latviešu skaits, tad aprēķina pamatā ņemta iecelotāju tautība.

Starp 1946.–55. g. Kanadā iecelojuši 13.712 latvieši, 1956. g. vēl 320, neieskaitot pirms 1946. g. (veclatvieši). Dabiskais pieaug. pa šo laiku aplēsts (vismaz) uz 968, kas kopā **uz 1957. g. 1. janvārī dod 15.000 latviešu.** Tas tad būtu skaitlis, ar ko mēs droši varam operēt šinī gadā, bet latviešu iecelošana turpinās, un katru gadu arī nāk klāt neliels dabiskais pieaugums, kāpēc nākošos gados latviešu skaits turpinās pieaugt.

Ne tik precīzi iespējams aprēķināt latviešu izvietošanos atsevišķās provincēs. Pēdējos desmit gados par dzīves vietu izvēlējušies: Ontario 8.244, Kvebeku 3.330, Manitobu 583, Albertu 535, Jaunskotiju 339, Britu Kolumbiju 292, Saskačevanu 163, Jaunbrunsviku 104 un mazāks skais Ņufaundlandi, Jukonu un Pr. Edvarda salu. Šie skaitļi tomēr nebūt nav droši šaidienai, jo tiem jāpieskaita veclatviešu pieaugums un 1956. g. iebraukušie, bet jāatskaita dzīves vietu mainījušie. Jāpieņem, ka Kvebeka savu proporciju būs noturējusi, bet visas pārējās provinces daļu ir zaudējušas par labu Ontario. Krietni aptuveni var lēst, ka Ontario šobrīd dzīvo ap 10.000 latviešu, resp. 2/3 no visa latviešu skaita. Tāpat var lēst, ka Toronto pilsētā ir apmēram 7.500 resp. puse no visiem latviešiem.

Pēc tāda paša parauga esmu aplēsis, ka Kanadā ir 14.500 igauņu un 12.500 lietuviešu, kas kopā dod 42.000 Baltijas tautu iedzīvotāju.

J. Lejiņš.

Rosme Čikāgā

22. februārī Ausma Ozola iztirzās Dostojevska romānu Brāļi Karamāzovi. Jāpiezīmē, ka šis romāns arī pašlaik vēl dabūjams latviešu tulkojumā, kas labāks par tulkojumu angļu valodā. Marta mēnesī paredzēts pirmais mūzikas vakars. Šinīs dienās kāda tautiete saņēmusi no okupētās dzimtenes latviešu dzeju antoloģiju. Jaunieši paredzējuši kādā no literāriem vakariem apskatīt šo antoloģiju, lai redzētu, kā tagad dzejo Latvijā un — pie vienas reizes — kā nevajaga dzejot.

Sākušās priekšspēles pasaules meistarsacīkstēm futbolā

(G) Sākušās kvalifikācijas spēles 1958. gada pasaules futbola meistarības izcīņas fināliem, kas notiks Zviedrijā. Pirmajās cīņās Austrija ar 7:0 uzvarēja Luksemburgu, bet Polija ar 5:0 pārspēja Somiju.

Meistarības izcīņās pieteikti 53 valstu vienpadsmiti, kas ir rekord-skaits. Jautājums tomēr ir — vai visas valstis arī piedalīsies. Āzijas–Afrikas grupā katrā ziņā savstrpēji iznāks sastapties Nacionālai un Sarkanai Ķīnai, tāpat — vai ēģiptieši spēlēs ar Izraēlu, Taču spēlēm jānotiek paredzētajos termiņos, lai līdz fināliem būtu noskaidrotas 16 labākās vienības.

Finālos bez priekšspēlēm piedalīšanos nodrošinājušas pasaules meistarvienība Vācija un Zviedrija, kā sacensību rīkotāja, bez tam Eiropa, kuras zonā spēlē 27 valstu vienpadsmiti, sadalīti 9 grupās pa trīs vienībām katrā, vēl dos deviņus finālistus, Ziemeļamerika (6 vienības) — 1, Dienvidamerika (9 valstis) — 3, Āzija-Afrika (8 valstis) — 1.

Pasaules futbola lietpratēji paredz, ka finālspēlēs redzēsim sekojošu valstu vienības: Vācijas, Ungārijas, Urugvajas, Zviedrijas, Meksikas, Dienvidslavijas, Italijas, Čechoslovakijas, Anglijas, Brazilijas, Austrijas, Skotijas, Francijas, Argentīnas, Sarkanās Ķīnas un Pad. Savienības.

Kaut gan Eiropā valda aukstums un sniegs, futbola cīņas turpinās. Pēc veselas neveiksmju serijas Vācija ar 4:1 Ķelnē uzvarēja Beļģiju. Eiropas kausa priekšspēlē Briselē Spānijas Athletico Bilbao spēlēja 3:3 neizšķirti ar Budapeštas Honvedu, taču nodrošināja vietu ceturtdaļfinālā, jo pirmajā spēlē uzvarēja ungārus ar 3:2. Bilbao pretinieks būs angļu Mančesteras United, kas pašreiz atrodas Anglijas meistrības izcīņas ievērojamā vadībā.

VĒL TĀLS CEĻŠ LĪDZ FINĀLAM

(E) Pēc vairākiem zaudējumiem spēcīgās Toronto Bathurst College Community basketbola līgas sacensībās, pirmo uzvaru beidzot guva Kanadas latviešu meistarvienība — Toronto DV, kas ar 94:80 pārspēja lietuviešu Aušru. Sešu vienību konkurencē DV vēl nav pilnīgi nodrošinājuši piedalīšanos finālcīņās, kurās iekļūst četras labākās vienības. DV pašreiz ir vienāds punktu skaits ar kanadiešu Mustangs un Andys AC Juniors. Līgas labāko grozu guvēju priekšgalā atrodas DV spēlētājs Andrejs Richters.

Mūsu pārstāvis Čikāgā

K. F. ĶEZBERS,

2637 W. Potomac Avenue,

Chicago 22, Ill.,

tel. Brunswick 8-8681,

pieņem abonēšanas maksas, jaunu abonentu pieteikumus un sludinājumus.

ĢIRTS SALNAIS

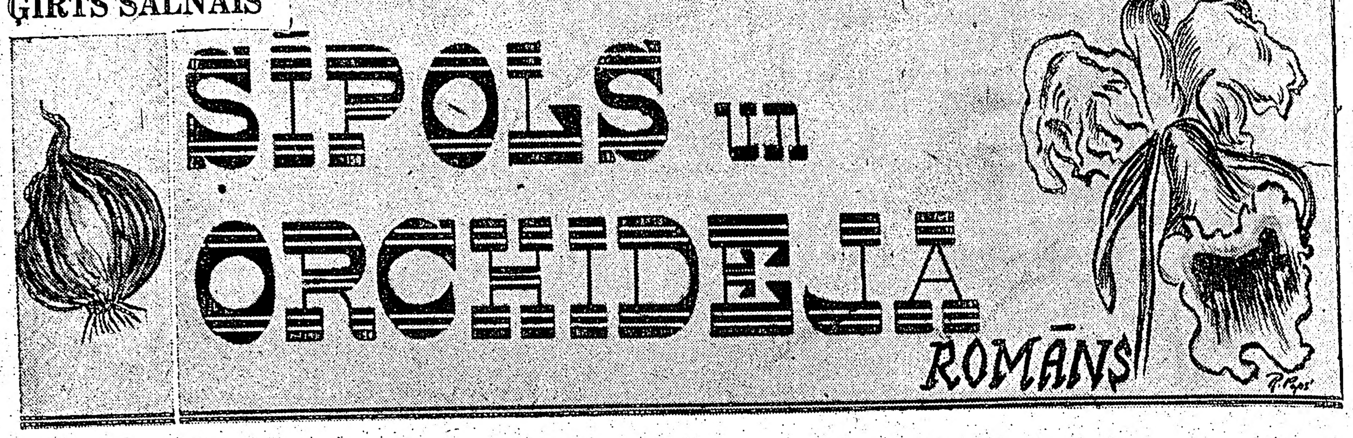

5. turpinājums

Es ļoti gaidīšu jūs svētdienas pēcpusdienu. Ņemiet līdz Oli un viņa māsu. Esiet mani viesi. Jums nebūs jāēd kopējā piknika šķiņķis un pupas. Jūs nebūsit saiešanas namā, bet manā dzīvojamā ēkā. Gerrika kundze šim gadījumam gatavos labāko stēku, kāds vien sastopams Valstīs," Gerriks runāja ātri, sirsnīgi un dedzīgi.

„Svētdiena ir tālu, Gerrika kungs," Pēteris mēģināja atrunāties. Patiesībā, viņš mēģināja skaļi atrunāt sevi no tā, kas jau bija izlemts, pašam ar prātu lāga nemaz nepamanot, un drusku atgriezās nepatika, jūtot, ka otrs viņa vārdus nemaz nedzird. Atskatījies uz savu auto, tas atkal pieliecās tuvu klāt:

„Jūs redzat to vīru, kas sēž manā mašīnā."

Auto priekšstikls spīdēja gaismā, un Pēteris manīja tikai cilvēka neskaidru attēlu.

„Tas ir agronomu žurnāla redakcijas loceklis Duglass Dans Dillass. Viens no tiem, kas mūsu apriņķī vada un nosaka farmeru sabiedrības domas, vismaz ciktāl ir runa par nākotnes lauksaimniecības un lopkopības izveidošanu un industriālizēšanu. Saprotat? . . . Duglass Dī Dillass šodien ir kāda jauna meliorācijas plāna autors. Viņam aiz muguras stāv federālā valdība. Saprotat? Tas vīrs acumirklī ir svars un mērs. Dzīva ietekme no augšas līdz apakšai. Ja Tas Kungs palīdzēs, viņš drīz noteiks meliorācijas sistēmā katru grāvi un katras augsnas slīpumu. Jūs zināt, ko tas nozīmētu jums ar Oli pazīt šo cilvēku. Viņš būs svētdien. Un jūs būsit — mani personīgi viesi." Viņš dziļi atvilka elpu, un tūdaļ piezīmēja, kā zobgalīgs kūdītājs: „Neesiet muļķis. Nākotne neslēpjas darbā, bet raksturā."

Pēteris sēdēja kā atbruņots. Bija gluži vai jāsmej par sevi. Katrs Meta Gerrika balsiens likās aizdomīgs un uzmanāms, bet Pēteris vairāk nekā nespēja sagudrot, kā tikai mudināt sevi tūdaļ nepadoties.

„O," viņš vilka, skatīdamies projām, „mums ir jauns līgums ar valdības atomuzņēmuma būvfirmu. Ole jau kādu nedēļu līmetņo un līdzina pirmās celtnes būvlaukumu. Darba bez gala." Viņš, drošības pēc, garlaicīgi nožāvājās un, cenzdamies kaut cik atgūt šķelmību, jautri piebilda: „Esmu gluži nelaimīgs. Kas to būtu iedomājies, ka jūsu grāvojamais tīrums, izrādīsies plata sena strauta gultne, oļaina, kā pirmās šķiras lielceļš." Viņš smīnēdams pavērās Metā Gerrikā, bet sastapa lielā izbrīnā un gandrīz žēlumā paplestas acis.

„Ko jūs sakāt? Oļaina strauta gultne? Nekad neesmu papētījis. Manā un mana tēva laikā tā lauku nomale vienmēr stāvējusi atmatā. Kā — līgumu līgstot — mēs nemaz par to nepadomājām?" Mets Gerriks likās sirsnīgi uzbudinājies. „Cerams, jūsu mašīna izturēs?"

„Protams," Pēterim vaigos ieskrēja svelme, „bet mana peļņa — tā aiziet par degvielām, un mašīna būs jāpārbauda no skrūves līdz pēdējam zobratam," viņš nespēja vairs slēpt niknumu un strauji piegrūda pirkstu startera pogai, ieslēgdams motoru gājienā. „Uz redzēšanos, Gerrika kungs."

Gerrika miers un laipnība nebija sagraujami.

„Jūs būsit svētdien?"

„Nezinu."

„Vismaz palūdziet manā vārdā Oli un viņa māsu. Man ļoti patīk tie cilvēki."

„Jā, protams."

„Vēl vienu mirkli . . . Gandrīz aizmirsu," Gerriku pēkšņi bija pārņēmusi liela jautrība. „Manai vecākai meitai . . . Jūs jau viņu laikam esat kādu reizi pamanījuši . . . Viņai tā būs kritiska diena. Par viņu būs raksts vienā no pilsētas laikrakstiem. Šā mēneša beigās viņa piedalās šīs valsts ražojumu izstādē ar pašaudzinātu Aberlīnas-Angus sugas bulli. To jūs arī būsit redzējuši," viņš atkal pasmējās bez kāda redzama iegansta, bet puisi viņa gludi plūstošās izteikas it kā cilāja sēdeklī. „Jūs būsit redzējuši. Melns un spīdīgs, kā pats nelabais. Nu, bet tas būtu tikai tāds palīels sīkums. Pavasarī Kēte, apriņķa sacensībās, kļuva Miss Oleandrija. Tagad tā met acis uz šīs valsts skaistuma karalienes troni."

„A," Pēteris neapzinīgi izslēdza motoru. Piepeši aizmirsās īgnums pret Metu Gerriku. „To es nemaz nezināju."

„Nu, redziet. Svētdien no apriņķa izstādes komitejas pēdējo reizi apskatīs Leonardu, Piekto Ķēniņu, lai izsniegtu atļauju līdzdalībai. Meitene dzīvo vienos uztraukumos. Tādās reizēs vienmēr ir labi, ja ir vairāki draugi, kas palīdz tikt pāri nedrošībai un šaubām," viņš pēkšņi aprāvās un, atvilcies soli atpakaļ, pamāja ar roku. „Uz redzēšanos, Pīter. Rīt strādāsit?"

„Nezinu," otrs bija aizdomājies, un drusku satrūkās. „A. jā — rīt laikam sestdiena."

„Jā."

„Mēs ar Oli esam iekārtojušies tā, lai sestdienās nestrādātu."

„Sviežat zemē naudu," plati un skaļi smēja Mets Gerriks.

„Vismaz nerokam zemē paši sevi," otrs atsmēja vienaldzīgi. Domas bija atgriezušās pie Leonarda, Piektā Ķēniņa, un Kētes. Drusku novēlās kā pelēks mākonis no rožainību sapņiem. Un Kētes dīvainā, muļķīgā atklātība aizmirsās.

Viņš pagaidīja, kamēr Gerrika mašīna ievirzījās māju ceļā, un tikai tad sāka kustēties. Domas skraidīja un mētājās, un bija jāpiespiežas, lai sajustu, ka pamazām iekļāvies satiksmē, kuras ātrums turējās pāri piecdesmit jūdzēm stundā.

Pie kāda ceļa grumbuļa mazais mērkaķītis palecās.

Pēteris viņu tikai tagad ievēroja — „Esi gatavs sastapties ar nāvi. Un tā var būt . . ."

Puisis iegrozījās ērtāk sēdeklī un saņēma sevi rokās.

Bija stundu ko braukt līdz mājām, un auto ceļš nevilkās pa sapņu ielejām.

TREŠĀ NODAĻA

Duglass D. Dillass, iezvīlis Gerrika dārgo spēkratu priekšējā sēdekļa stūrī, kā liela, mīksta kokvilnas ķīpa ar augšgalā piestiprinātu pilnu mēnesnīcu galvas vietā, lai nebūtu jāizdara lieka kustība, greizi šķielēja uz to pusi, no kuras nāca Mets Gerriks, tikko beidzis sarunu ar Pēteri Samu. Biezo plakstu apņemtās, bezskropstainās acis tuklajā sejā neizteica nekā cita, kā vien bezgala dziļas skumjas. Nācējam tuvojoties, viņš, grūti nosēkdamies kā pēc smaga darba, aizdarīja plakstus, cīnīdamies ar elpas traucējumiem un drūmi apcerēdams uzbāzīgu domiņu, kas bieži nelika mieru: kāpēc liktenis bija ierīkojis tā, ka Mets bija tik tievs un sauss kā skals un kāpēc viņš — Dāgs — bija tik resns, trekns, bezveidīgs un neizskatīgs, kā pretīgs nīlzirgs? Viņam krūtīs nekad nerima trīsēt kāda stīga, apcerot šo netaisnību. Tā šķita sāpinām visu miesu. Gribējās izmisumā raudāt, skrietu kaut kur, kur neviena nav un kliegt baisā nespēkā. (Turpinājums sekos)